Mario Vargas Llosa

ÜVEYANNEYE ÖVGÜ

CAN

Türkçesi
CELÂL ÜSTER

Mario Vargas Llosa

ÜVEYANNEYE ÖVGÜ

ÇAĞDAŞ DÜNYA YAZARLARI

Bu kitap, İstanbul'da Can Yayınları'nda dizildi,
Özal Basımevi'nde basıldı. (1992)

Mario Vargas Llosa

ÜVEYANNEYE ÖVGÜ

ROMAN

Türkçesi
CELÂL ÜSTER

CAN YAYINLARI LTD. ŞTİ.
Bâbıâli Caddesi No. 19 Kat 2, 34410 Cağaloğlu-İstanbul
Telefon: 528 61 13 Fax: 513 51 88

Elogio de
la madrastra

ISBN 975.510.411-9
© Mario Vargas Llosa / Agencia Literaria Carmen Balcells, S.A. /
Can Yayınları Ltd. Şti. (1992)

Luis G. Berlanga'ya
sevgi ve hayranlıkla

İnsan, kötülüklerini, sırmalı kaftan gibi geçirmeli sırtına, yakıştırmalı. Farkında olmadığı, umursamaz göründüğü bir ayla gibi.
Havakürenin saydam pisliğinde hatları belirsizleşmeyen, yalnızca kötülüğe tümüyle teslim olmuş yaradılışlardır.
Güzellik –olağanüstü– bir kötülük biçimidir.

César Moro
Amour à mort

1

DOÑA LUCRECİA'NIN DOĞUM GÜNÜ

Doña Lucrecia, kırkına bastığı gün, yastığının üzerinde, çocuk elinden çıkmış, her harfi özene bezene, büyük bir coşkuyla kaleme alınmış bir pusula buldu:

Doğum gününüz kutlu olsun, üveyanneciğim!

Size armağan alacak param yok, ama çok çalışıp sınıfımı birincilikle geçeceğim, benim armağanım da bu olacak. Siz dünyanın en iyi, en güzel insanısınız, sizi her gece düşümde görüyorum.

Tekrar doğum gününüz kutlu olsun!

Alfonso

Geceyarısını geçmişti; Don Rigoberto yatmadan önce banyoya girmiş, ağır ağır, kılı kırk yararcasına temizlik törenini gerçekleştiriyordu. (Boş vakitlerinde en sevdiği uğraş, bir erotik resimlere bakmaktı, bir de beden temizliği; ruh temizliği Don Rigoberto'yu çok daha az ilgilendiriyordu.) Doña Lucrecia, küçük çocuğun bıraktığı pusuladan o kadar etkilenmişti ki, gidip teşekkür etmek için karşı konulmaz bir istek duyuyordu. Pusuladaki

sözler, artık aileye gerçekten kabul edildiğini gösteriyordu. Alfonso uyanık mıydı acaba? Ne fark ederdi! Uyumuşsa, uyandırmadan usulca alnından öperdi.

Alfonso'nun odasına gitmek üzere halı kaplı yarı karanlık merdivenlerden inerken düşünüyordu: Alfonso'nun kalbini kazandım. Artık beni seviyor. Çocukla ilgili eski korkuları, Lima'nın yaz güneşinde eriyen karlar gibi uçup gidiyordu. Sabahlığını sırtına almayı unutmuştu, incecik siyah ipek geceliğinin içinde çırılçıplaktı, vücudunun diriliğini hâlâ koruyan dolgun beyaz kıvrımları sokaktan vuran ışıkların yer yer aydınlattığı loşlukta uçuyordu sanki. Uzun saçlarını çözüp koyvermişti. Partide taktığı damla küpeleri, yüzükleri, gerdanlığı daha çıkarmamıştı.

Çocuğun odasında hâlâ ışık yanıyordu, Foncho gecenin geç saatlerine kadar okuyordu anlaşılan! Doña Lucrecia kapıyı hafifçe vurup içeri girdi: "Alfonsito!" Küçük başucu lâmbasından vuran sarımsı ışık kozasında, bir Alexandre Dumas kitabının ardından, İsa'nın çocukluğunu andıran şaşkın, minik bir yüz belirdi. Darmadağın altın sarısı bukleler, hayretle aralanmış dudakların arasından görünen parlak beyaz dişler, Doña Lucrecia'yı kapı aralığının gölgesinden çekip almaya çalışan iri mavi gözler. Doña Lucrecia çocuğa sevecenlikle bakarak öyle durdu. Ne kadar güzel bir çocuktu! Bir melekti sanki, kocasının hep kilit altında tuttuğu güzelim erotik baskılardaki içoğlanlarma benziyordu.

"Siz misiniz, üveyanne?"

"Bana ne kadar güzel şeyler yazmışsın, Fonc-

ho. Yemin ederim, bugüne kadar aldığım en hoş doğum günü armağanı."

Çocuk yorganı fırlatıp atmış, yatağın üstünde ayakta duruyor, kollarını açmış, Doña Lucrecia'ya gülümsüyordu. Kadın da gülümseyerek çocuğa yaklaşırken, birden üveyoğlunun gözlerinde mutlulukla şaşkınlık arasında gidip gelen ve göğüslerinde donakalan bir bakış sezinledi –yoksa ona mı öyle geldi?–. Aman Yarabbi, resmen çırılçıplaksın, diye düşündü ansızın. Sabahlığını giymeyi nasıl unutursun, salak karı! Tam çocukçağıza göre bir manzara. Yoksa içkiyi fazla mı kaçırdın?

Ama Alfonsito'nun kolları boynuna dolanmıştı bile: "Nice mutlu yıllara, üveyanne!" Çocuğun keyifli, kaygısız sesi geceyi gündüze çevirmişti. Doña Lucrecia, çocuğun incecik kırılgan kemiklerini gövdesinde duyumsadı, minik bir kuştu sanki kendisine sokulan. Sanki sıkı sıkı sarılacak olsa, saz gibi kırılıverecekti. Alfonsito yatağın üzerinde durunca Doña Lucrecia'yla aynı boya gelmişti. İnce kollarını kadının boynuna dolamış, sevgiyle yanaklarından öpüyordu. Doña Lucrecia da ona sarıldı, eli çocuğun kırmızı yollu lâcivert pijamasından içeri kaydı, sırtında gezinirken parmak uçlarında omurlarının küçük girinti çıkıntılarını duyumsadı. Alfonsito, Doña Lucrecia'nın kulağına, "Sizi çok seviyorum üveyanne," diye fısıldadı. Doña Lucrecia kulak memesinde iki küçük dudağın dolandığını fark etti; kulak memesini soluğuyla ısıtıyor, öpüyor, usulca dişliyor, oynuyordu. Kadına, Alfonsito kendisini okşarken gülüyormuş gibi geldi. Göğsünü taşkın bir coşku kaplamıştı. Bu üveyçocuğun başı-

na belâ olacağını, onun yüzünden Rigoberto'yla hiçbir zaman mutluluğa erişemeyeceğini söyleyip duran kadın arkadaşları ne kadar yanılmışlardı. Çok duygulanmıştı; çocuğun yanaklarını, alnını, darmadağın saçlarını öpmeye başladı. Bütün gövdesine, özellikle de çocuğun değdiği memelerine, karnına, baldırlarının arkalarına, boynuna, omuzlarına, yanaklarına farkında olmadan, değişik bir duygunluk yayılıyordu. Çocuğun kollarından sıyrılmaya çalışırken, "Beni gerçekten çok seviyor musun?" diye sordu. Ama Alfonsito bırakmadı, tam tersine daha sıkı sarılarak şakıdı: "Sizi çok, ama çok seviyorum, üveyanne, herkesten çok..." Sonra küçük elleriyle şakaklarından yakalayarak kadının başını geriye itti. Doña Lucrecia, Alfonsito'nun art arda gelen öpücüklerini alnında, gözlerinde, kaşlarında, yanaklarında, çenesinde duyumsadı... İnce dudakları dudaklarına sürtünürken şaşkınlık içinde dişlerini kenetledi. Ne yaptığının farkında mıydı acaba Fonchito? Onu itip kendinden uzaklaştırsa mıydı yoksa? Yok canım, daha neler! Yüzünün coğrafyasında gezinirken ansızın bulduğu dudaklarına istekle yapışan o haşarı dudakların çılgınca titreyişinde en küçük bir sapıklık olabilir miydi?

Doña Lucrecia en sonunda çocuğun kollarından sıyrılarak, "Tamam. Hadi bakalım, artık yatağa," dedi. Şaşkınlığını elden geldiğince belli etmeye çalışıyordu. "Sabah okula geç kalacaksın, canım."

Alfonsito hemen boyun eğerek yatağa girdi. Yanakları al al olmuştu, kendinden geçmişçesine gülerek kadına bakıyordu. Bu çocukta herhangi bir

sapıklık olabilir miydi? Şu tertemiz küçük yüz, şu sevinçle pırıldayan gözler, yorgana sarınıp yatağa gömülmüş şu küçük gövde masumluğun ta kendisi değil miydi? Asıl sapık sensin, Lucrecia! Yorganı çocuğun iyice üstüne çekti, yastığını düzeltti, kâkülünü öptü, komodinin üzerindeki lâmbayı söndürdü.

Odadan çıkmak üzereyken, Alfonsito'nun titrek sesini duydu: "Bu yıl sınıf birincisi olacağım. Size armağanım bu olacak, üveyanne."

"Söz mü, Fonchito?"

"Namus sözü!"

Doña Lucrecia yatak odasına dönerken merdivenlerin yarı karanlık sırdaşlığında alev alev yandığını fark etti. Büyülenmişçesine, ateşim çıkmış olamaz, diye söylendi kendi kendine. Bir çocuğun art niyetsiz okşayışlarından nasıl bu kadar etkilenebilirdi? Sapıtma, be kadın! Yoksa yaşlanmanın ilk belirtileri miydi? Çünkü her şey apaçıktı: gövdesi tepeden tırnağa yanıyordu, baldırları sırılsıklamdı. Çok ayıp, Lucrecia, utan, utan! Birden aklına, Kızıl Haç yararına düzenlenen bir çayda yılışık bir arkadaşının anlattıkları geldi. Öğleden sonra şekerleme yapacağı zaman yatağa çırılçıplak uzanıyormuş. Genç üveyoğlu da yanına uzanıyor, tırnaklarıyla kadının sırtını kaşıyormuş. Kadın gövdesinin kor gibi yandığını söylediğinde, masadakiler kıkır kıkır gülerken kıpkırmızı kesilmişlerdi.

Don Rigoberto yatağa sırtüstü uzanmıştı. Akrep desenli şarap rengi yatak örtüsünün üzerinde çırılçıplaktı. Doña Lucrecia terliklerini çıkarıp yanına uzanırken, Don Rigoberto'nun göğsünden ve karınaltından yükselen kıllarıyla uzun, solgun ka-

raltısı yalnızca sokak lâmbalarının aydınlattığı odada kımıltısızdı. Yoksa hemen uyumuş muydu?

Kocasının düşler arasından kopup gelen, o bildik boğuk sesiyle, "Neredeydin?" diye mırıldandığını duydu. "Beni neden terk ettin, sevgilim?"

"Fonchito'yu öpmeye gitmiştim. Bana doğum günüm için bir pusula yazmış, inanmazsın. Oylesine sevgi dolu ki, neredeyse oturup ağlayacaktım."

Don Rigoberto söylediklerini pek duymamış gibiydi. Sağ eliyle kalçasını okşuyordu. Isıtılmış, ıslak bir bez gibi sımsıcaktı eli. Parmakları geceliğinin kıvrımları arasında dolanıyordu. Doña Lucrecia ürkerek, "Sırılsıklam olduğumun farkına varacak şimdi," diye düşündü. Ama korkusu fazla sürmedi, merdivenlerdeyken kendisini şaşkınlığa düşüren o güçlü dalga, tepeden tırnağa bir ürpertiyle gövdesini bir kez daha kaplayıverdi. Sanki bütün gözenekleri bir bir açılıyor, istekle bekliyorlardı.

Kocası düşünde konuşuyormuşçasına, tutkulu bir sesle, "Fonchito seni gecelikle mi gördü?" diye sordu. "Çocuğun aklma kötü şeyler getirmiş olmayasın. Belki de bu gece ilk erotik düşünü görür."

Kocasının kahkahasını duyunca Doña Lucrecia da güldü. "Sen neler saçmalıyorsun budala?" Şaplak vuruyormuş gibi yaparak sol elini Don Rigoberto'nun karnına indirdi, ama eline gelen kocasınınki oldu, dikilmiş, küt küt atıyordu.

Doña Lucrecia, "Aaa, bu da ne, bu da ne?" diye bağırdı, yakalayıp çekiştiriyor, bırakıyor, sonra yine tutuyordu. "Bakın ne buldum! Hayret bir şey yani!" Bu arada Don Rigoberto onu üstüne çekmiş, hazla öpüyor, dudaklarını aralayarak yudumluyor-

du. Kocasının dilinin ucu ağzının içinde dolanıyor, dişetlerinde ve damağında geziniyor, her şeyi tatmaya, keşfetmeye çalışıyordu. Doña Lucrecia uzunca bir süre gözlerini açmaksızın mutlu bir düşe bıraktı kendini. Kapıldığı karşı konulmaz çarpıntıyla kolları bacakları kesiliyor, yok olup gidiyordu sanki. Boşlukta yüzüyor, dibe batıyor, fır fır dönüyor gibiydi. Kendini, hayatı bulur gibi olduğu zevk dolu burgacın dibinde, gümüş sırları dökülmekte olan bir aynada beklenmedik küçük bir yüz, pembe yanaklı bir melek yüzü beliriveriyor, bir görünüp bir kayboluyordu. Kocası, geceliğini yukarı sıyırmış, bir yandan memelerini öpüyor, bir yandan da düzenli, değirmi hareketlerle kalçalarını okşuyordu. Doña Lucrecia'ya taptığını mırıldanıyor, sevecen bir sesle kendisi için gerçek hayatın onunla başladığını fısıldıyordu. Doña Lucrecia kocasının boynunu öperek meme uçlarıyla oynamaya koyuldu. Don Rigoberto inledi. Doña Lucrecia, hemen ardından, kocasının yatmadan önce kendisi için özenle yıkayıp güzel kokular sürdüğü dayanılmaz kuş yuvalarını, koltuk altlarını yalamaya başladı.

Don Rigoberto, kadının altında, şımarık bir kedi gibi mırıl mırıldı. Doña Lucrecia'nın bacaklarını elleriyle tutup azgınca ayırdı. Ata biner gibi üstüne oturttu, yarıp içine girdi. Doña Lucrecia acı ve zevkle inlerken kendini tuhaf bir kasırganın içinde buldu; gözlerinin önünde bir an çarmıha gerilip kazığa oturtulmuş, oklarla delik deşik edilmiş ermiş Sebastian belirdi. Sanki birileri yüreğini deşiyordu. Artık kendini dizginleyemedi, gözleri yarı kapalı, elleri başının arkasında, memelerini öne fır-

lattı, altında onun ritmine uyarak anlaşılır anlaşılmaz sözler mırıldanan, gidip gelen kösnül atı sürmeye başladı. Ta ki, ölür gibi, bayılır gibi oluncaya, eli ayağı kesilinceye kadar.

Doña Lucrecia, baygın bir sesle, "Kimim ben?" diye sordu. "Kimdim ben sence?"

Don Rigoberto, düşler arasından, "Lydia Kralının karısı, sevgilim," diye bir kahkaha patlattı.

Jacob Jordaens, *Lydia Kralı Kandaules Başmabeyinci Gyges'e Karısını Gösteriyor* (1648), tuval üzerine yağlıboya, Stockholm Ulusal Müzesi.

2

LYDİA KRALI KANDAULES

Ben, yüzyıllar sonra Türkiye adını alacak bölgenin orta yerindeki, İonia ile Karia arasındaki küçük bir ülkenin, Lydia'nın Kralı Kandaules. Krallığımda bana en çok onur veren, ne ülkenin kuraklıktan çatlamış dağları, ne de gerektiğinde Phrygya'lı ve Aiolia'lı saldırganlarla, Asya'dan gelen Dorlarla çarpışan, sınır boylarımızı yağmalamaya gelen Fenike'li, Lakedaimon'lu çapulculları, göçebe İskitleri bozguna uğratan keçi çobanlarım; beni en çok onurlandıran, karım Lucrecia'nın sağrısı.

Özellikle sağrısı diyorum. Poposu, kalçaları ya da kıçı değil, sağrısı. Çünkü ona ne zaman binsem öyle bir duyguya kapılıyorum ki, kadife donlu, kasları gergin, oynak ve uysal bir kısrağın üstünde gidiyorum sanki. Dayanıklı bir sağrı, belki de uyruklarımın düş gücünü tutuşturarak krallığımın dört bir yöresinde dolaşan söylencelerdeki kadar geniş. (Bu söylentilerin hepsi de kulağıma geliyor, ama doğrusu beni kızdırmaktan çok hoşuma gidiyor.) Gönlümce seyredebilmek için karıma diz çözüp secdeye gelmesini, halıyı öpmesini buyurduğum zaman, o saygıdeğer sağrı en büyüleyici oylumunu alıyor. Her yarıküresi kösnül bir cennet; neredeyse ayırt edilemeyecek bir inişle baldırlarının sert

sütunlarını taçlandırarak insanın aklını başından alan bir siyahlık, beyazlık ve ipeksilik ormanında yitip giden bir yarıkla birbirinden ayrılan iki yarıküre, Babillilerin dinimizce yok edilen o barbar dinlerinin sunaklarından birini düşürüyor aklıma. Elimle dokunduğum sert, dudaklarımı değdirdiğimde yumuşak; kucakladığımda uçsuz bucaksız, soğuk gecelerde sımsıcak, başımı koyduğumda dünyanın en rahat yastığı, aşk saldırısı vakti eriştiğinde sonsuz bir zevk pınarı. Girmesi kolay değil, ilk ağızda biraz acı verici, o pembe açılımların güçlü saldırı karşısında gösterdiği direnişe bakıldığında gözüpek olduğu bile söylenebilir. Gerekli olan, yılmaz bir kararlılık ve tıpkı benimki gibi hiçbir şeyden ve hiç kimseden ürkmeyen, boyun eğmeden derinlere dalan bir kamış.

Daskylos'un oğlu, özel muhafızım ve mabeyincim Gyges'e, savaş alanlarındaki yiğitliklerimden, hak bölüştürürken gösterdiğim yansızlıktan çok, pupa yelken giden görkemli bir gemiye benzeyen yatağımızda kamışımın Lucrecia ile kazandığı zaferlerden övünç duyduğumu söylediğimde, şaka ediyorum sanıp bir kahkaha patlatmıştı. Oysa şaka etmiyordum. Gerçekten de bu tür yiğitlikler bana daha çok onur veriyor. Bu konuda kaç Lydia'lı benimle aşık atabilir ki! Bir gece – kafayı bulmuştum – sırf bunu kanıtlamak amacıyla en seçkin Habeş kölem Atlas'ı konağıma çağırttım. Lucrecia'ya Atlas'ın önünde eğilmesini söyledikten sonra Atlas'a da Lucrecia'ya binmesini buyurdum. Ama bir türlü beceremedi; kim bilir belki benim varlığımdan tedirgin olmuş, belki de gücü yetmemişti. Luc-

recia'ya kararlılıkla yaklaşıyor, girmeye çabalıyor, ama bozguna uğrayıp soluk soluğa geri çekiliyordu. (Sonra baktım Lucrecia bu olayı belleğinden silip atamıyor, Atlas'ın kellesini vurdurdum.)

Çünkü kraliçeye duyduğum tutku su götürmez. Göz kamaştırıcı sağrısı dışında elleri, ayakları, beli, ağzı, her yeri yumuşak ve zarif. Burnu kalkık. Mahmur gözleri, yalnızca zevk ve öfkeyle dalgalanan anlaşılmaz dinginlikte bir deniz. Bilginler tapınaktaki eski kitapları nasıl kılı kırk yararcasına incelerler, ben de karımın gövdesini öyle inceden inceye, özenle anlamaya, öğrenmeye çalışmışımdır hep, onu avucumun içi gibi bildiğimi söyleyebilirim, ama yine de her gün – daha doğrusu her gece – gövdesinde yeni bir büyüleyicilik keşfediyorum: omuzlarının tatlı kıvrımları, dirseğinin o küçük yaramaz çıkıntısı, ayakiçinin o güzelim oyukluğu, dizlerinin yuvarlaklığı, koltuk altlarındaki minik koruların mavimsi saydamlığı.

Bazıları yasa önünde evlendikleri karılarından çabuk usanırlar. Sonra da, evlilik hayatının tekdüzeliği tutkuları öldürüyor derler. Aylar, yıllar boyu hep aynı kadınla yatan bir erkeğin damarlarına hangi boş umut kan ve can verebilir ki? Ama bu kadar uzun süredir evli olmamıza karşın Lucrecia, kadınım beni hiç sıkmaz. Ondan en küçük bir bıkkınlık duymam. Kaplan ve fil avına çıktığımda ya da savaşa gittiğimde aklıma ne zaman Lucrecia gelse yüreğimin çarpışı tıpkı ilk günlerdeki gibi hızlanır, gecelerin yalnızlığını dindirmek için sahra çadırında ne zaman bir köle kızı ya da bir alay orospusunu okşasam ellerim acımasız bir düş kırıklığı-

na uğrar. Onlardaki kıç, popo, kalça ya da baldırdan başka bir şey değil. Ah, bitanem! Yalnızca Lucrecia'nınki bir sağrı. Bu yüzden ona hiçbir zaman yüreğimle ihanet edemem, ona bu yüzden tutkunum. Bu yüzden şiirler düzer kulağına okurum, yalnız kaldığımızda kapanıp ayaklarını öperim. Lucrecia'yı kutular dolusu mücevhere, değerli taşa boğuşum bu yüzden, ona yeryüzünün dört yöresinden hepsini hiçbir zaman giyemeyeceği kadar terlik, sandal ve giysi, tümünü hiçbir zaman takamayacağı paha biçilmez takılar getirtişim bu yüzden. Bu yüzden üzerine titrer, krallığımın en güzel varlığı olarak el üstünde tutarım onu. Lucrecia olmasa, benim için hayat ölümden farksız olur.

Özel muhafızım ve mabeyincim Gyges'le yaşadığımız gerçek serüven ile ağızdan ağıza dolaşan asılsız dedikodular birbirini pek tutmuyor. Kulağıma gelenlerin hiçbiri gerçeğe yakın değil. Aslına bakarsanız hep böyledir, düşle gerçeğin yürekleri birdir, ama yüzleri geceyle gündüz, ateşle su kadar farklıdır. Gyges'le bahse tutuşmak ya da birbirimizin yerini almak gibi bir işe kalkışmış değildik; her şey benden kaynaklanan apansız bir dürtüyle kendiliğinden oldu, belki de her şey yazgının bir oyunu ya da şakacı bir küçük tanrının çevirdiği bir dolaptı.

Sarayın önündeki alanda bitmek bilmeyen bir törene katılmıştık; krallığıma bağlı boylar bana armağanlar sunmaya gelmişlerdi. Hayvansı şarkılar kulaklarımızı sağır, atlıların cambazlıklarıyla savrulan toz toprak gözlerimizi kör etmişti neredeyse. Törende, ölülerin külleriyle hastaları iyileşti-

ren büyücüler, topukları üstünde durmadan dönerek tanrıya yakaran bir ermiş de vardı. Çok tuhaf bir adamdı bu ermiş: inanç gücüyle kendinden geçmiş, döne döne dans ederken durmadan yükselen ve sanki barsaklarından gelen boğuk bir sesle habire soluk alıp veriyordu. En sonunda öyle bir an geldi ki, insandan bir burgaca dönüştü, dönerken vardığı hızdan adamı göremez olduk. Yeniden bedenine dönüp de durduğunda, süvari saldırısına katılmış bir savaş atı gibi kan ter içindeydi, sapsarı kesilmişti, Tanrıyı ya da Tanrıları görmüşçesine şaşkın şaşkın bakıyordu.

Mabeyincimle Grek şarabımızı yudumlarken büyücüleri, ermişi konuşuyorduk. Birden bizim Gyges'in gözlerinde şeytansı bir pırıltı yanıp söndü, sesini alçaltarak kulağıma eğildi, "Geçen gün satın aldığım Mısırlı kadın, Tanrının bir kadına bağışlayabileceği en güzel kıça sahip," diye fısıldadı. "Gerçi yüzü pek o kadar güzel sayılmaz, memeleri küçük, sonra çok terliyor, ama poposunun görkemi ve cömertliği bütün kusurlarını fazlasıyla örtüyor. Öyle müthiş bir şey ki aklıma geldikçe başım dönüyor, efendimiz."

"Sen bana onu göster, ben de sana başka birini göstereyim. Karşılaştıralım bakalım hangisi daha iyi, Gyges!"

Afallamıştı, gözlerini kırpıştırıyor, dudaklarını kıpırdatıyor, ama bir şey söyleyemiyordu. Şaka yaptığımı mı sanmıştı? Yoksa kulaklarına inanamamış mıydı? Aslında muhafızım ve mabeyincim, kimden söz ettiğimi çok iyi anlamıştı. Hiç düşünmeden bir öneride bulunmuştum, ama önerir öner-

mez içime bir kurt düşmüş, kaygıya kapılmıştım.

"Susuyorsun, Gyges. Ne diyorsun?"

"Ne diyeyim, efendim. Çok şaşırdım."

"Anlıyorum. Hadi, söyle bakalım. Önerimi kabul ediyor musun?"

"Efendimiz bilir ki, onun isteği benim de istediğimdir."

İşte her şey böyle başladı. Önce Gyges'in konağına gittik; bahçenin bitimindeki hamama girip uzandık. Bir yandan ter atıyorduk, bir yandan da Gyges'in tellağı kemiklerimizi kütürdetiyordu. Mısırlı kadını tepeden tırnağa incelemeye başladım. Çok uzun boylu bir kadındı, yüzünde soydaşlarının erginlik çağındaki kızları kana susamış tanrılarına adamak için açtıkları yaraların izleri görülüyordu. Çocukluk çağını çoktan geride bırakmıştı. Doğrusu, tuhaf ve çekici bir kadındı. Kapkara teni hamamı saran buğu bulutları arasında perdah vurulmuş gibi parlıyordu; yürüyüşünde, elini kolunu oynatışında olağanüstü bir soyluluk göze çarpıyordu. Kölelerin efendilerinin gözüne girebilmek için benimsedikleri o onursuz boyun eğişin en küçük bir izini taşımıyordu, tam tersine tavırlarında kendine yakıştırdığı bir soğukluk ağır basıyordu. Dilimizi bilmiyordu, ama efendisinin eliyle ya da başıyla verdiği buyrukları hemen anlayıp yerine getiriyordu. Gyges ne görmek istediğimizi el eder etmez, kadın bizi bir an yumuşacık, ama aşağılayıcı bir bakışla süzdü, sonra arkasını dönüp eğildi, iki eliyle entarisini kaldırıp kıçını gösterdi. Lucrecia'nın, kraliçenin kocası olmasam, unutulmaz güzellikte bir mucizenin gözlerimin önünde durduğunu söyleyebilir-

dim. Sımsıkı, yuvarlak ve ince kıvrımlı. Tüysüz, pürüzsüz teninin mavi revnağında insan sanki bir denize bakıyormuşçasına dalıp gidiyordu. Ama böyle bir güzelliğin sahibi olduğu için muhafızım ve mabeyincimi de yürekten kutlamalıydım.

Sıra benim sunacağıma gelmişti, işin bu yanını büyük bir gizlilik içinde gerçekleştirmemiz gerekiyordu. Daha önce de anlattığım gibi, köle Atlas'la yaşadığı deneyim karımı derinden sarsmıştı. O gün Lucrecia razı olmuştu, çünkü en olmadık isteklerimi bile yerine getirirdi, ama Atlas'la ikisi başlarına ördüğüm düşlemi gerçekleştirmek için uğraşıp dururlarken o kadar utanmıştı ki onu bir daha böyle bir işe bulaştırmayacağıma ant içmiştim. Gerçi o olayın üstünden uzun bir zaman geçmişti; Atlas'tan geriye, ölüsünün atıldığı pis kokulu, akbaba ve atmacaların kol gezdiği koyağın dibinde tertemiz edilmiş kemiklerden başka bir şey kalmamıştı. Ama kraliçenin hâlâ geceleri kollarımda korkuyla uyandığı oluyordu, çünkü uykusunda bazan Habeşin gölgesi zebani gibi tepesine çöküyordu.

İşte bu yüzden bu kez işi sevgilimin ruhunun bile duymayacağı bir biçimde ayarlamıştım. En azından öyle sanıyordum, ama bugün düşündüğümde, belleğimin çatlakları arasına dalıp o gece olup bitenleri eşelediğimde içime bir kuşku düşmüyor değil.

Gyges'i küçük bahçe kapısından buyur edip konağa getirdim. Hizmetçi kadınlar Lucrecia'yı soyup gövdesine hoşlandığım kokuları sürüyor, güzel kokulu yağlarla ovuyor olmalıydılar. Mabeyim-

cime, balkona açılan bükümlü çuha perdelerin ardına gizlenmesini, kımıldamadan, ses çıkarmadan beklemesini söyledim. Oradan, her gece kraliçeyle aşk oyunlarımızı sahnelediğimiz görkemli yatak, oymalı sütunları, başucu basamağıyla, kırmızı atlas perdeleriyle, üzerini süsleyen yastıklar, ipekler ve sırma nakışlarla tabak gibi görünüyordu. Mum makasını aldım, mumları birer birer söndürdüm. Artık odayı yalnızca ocaktaki ateşin çatırdayan yalımları aydınlatıyordu.

Çok geçmeden Lucrecia bilekleri, yakası ve etek uçları dantel işlemeli, yarısaydam beyaz ipekli giysisiyle içeri süzüldü. Boynunda inci gerdanlığı, başında gece başlığı, ayaklarında yüksek tahta ökçeli keçe terlikleri, odadaydı işte.

Hem benim gözlerim bayram etsin, hem de bu tanrılara layık görünümü bizim mabeyinci de kaçırmasın diye Lucrecia'yı karşımda uzunca bir süre beklettim. Lucrecia'yı seyrederken, perde aralığından Gyges'in de seyretmekte olduğunu düşünüyordum, ama mabeyincimle beni birleştiren bu sapıkça suçortaklığı birden içimde bir istek ateşi yaktı. Tek bir söz söylemeden yaklaştım, Lucrecia'yı yatağa devirip bindim. Sevgilimin gövdesini okşarken gözümün önünde Gyges'in sakallı yüzü belirdi, mabeyincinin bizi seyretmekte olduğu düşüncesi tattığım zevke o güne kadar hiç bilmediğim mayhoş ve esrarlı bir çeşni katarak bedenimi daha da ateşledi. Peki, ya Lucrecia? Birşeyler döndüğünü sezmiş miydi acaba? Anlamış mıydı? Çünkü sanırım onu hiç o geceki kadar coşkulu, girişken ve verici, ısırırken, öperken, kucaklarken hiç o geceki

kadar gözüpek görmemiştim. Kim bilir, o gece belki de, ocağın yalımlarında kızıla kesen, tutkuyla tutuşan yatak odasında ikimizin değil, üçümüzün zevke daldığını sezinlemişti.

Gün ağarırken Lucrecia'yı uyandırmadan sessizce kalktım, parmaklarımın ucuna basarak balkona çıktım. Muhafızım ve mabeyincimi bahçe kapısına kadar geçirmeliydim. Bir de baktım, Gyges soğuktan ve şaşkınlıktan tir tir titriyor.

Kendinden geçmişçesine, "Haklıymışsınız, efendimiz," diye kekeledi titrek bir sesle. "Gözlerimle gördüm, ama yine de düş görmüş gibiyim."

"Gördüklerini hemen unut, Gyges," diye temihledim. "Bir daha da aklına getirme. Açıkçası sana bu ayrıcalığı hiçbir şey düzenlemeden, yalnızca tuhaf bir çılgınlığa kapılarak bağışladım, belki de sana değer verdiğim için. Ama dilini tutmasını bil. Bu olayın meyhanelerdeki sarhoşların diline düşmesinden, pazar yerinde ağızdan ağıza dolaşmasından hiç de hoşnut olmayacağımı bilesin. Seni buraya getirdiğime pişman etme beni."

Gyges kimseye bir şey söylemeyeceğine ant içti.

Ama söyledi. Söylemese, o geceyle ilgili bu kadar çok hikâye yayılır mıydı? Öyle şeyler anlatılıyor ki hepsi birbirinden saçma, birbirinden gerçekdışı, hiçbiri birbirini tutmuyor. Tabii hepsi kulağımıza geliyor, ilk başlarda sinirleniyorduk, ama artık hoşumuza gidiyor. Dilden dile dolaşan hikâyeler, yüzyıllar sonra Türkiye adıyla anılacak ülkenin bu küçük güney krallığının bir parçası oldu çıktı. Tıpkı krallığın dımdızlak dağları ve kabasaba uy-

rukları, gezginci boyları, şahinleri, ayıları gibi. Doğrusu düşünüyorum da hoşuma gitmiyor değil; zaman şimdi var olan ve beni kuşatan ne varsa tümünü yutarak geçip gittiğinde Lydia tarihinin gömüldüğü sularda gelecek kuşaklara kalacak tek şey Kraliçe Lucrecia'mn, karımın parlak ve yuvarlak, bir pınar kadar cömert sağrısı olacak.

3

ÇARŞAMBALARI KULAK TÖRENİ

Don Rigoberto, "Denizin müziğini, sedef labirentlerinin tuzağına düşürmüş istiridye kabukları gibi," diye geçirdi aklından. Kulakları iri ve fırlaktı; ikisi de başının üzerine doğru yükseliyor, dünyanın bütün seslerini kapacakmış gibi dışa kıvrılıyordu, özellikle de sol kulağı. Don Rigoberto çocukluğunda kulaklarının büyüklüğünden ve kıvrıklığından hep utanmış, ama zamanla onlara alışmıştı. Artık haftanın bir gecesini yalnızca kulaklarının bakımına ayırıyor, dahası onlarla övünç bile duyuyordu. Çünkü ağzınm ustalığının ve dokunma duyusunun becerilerinin yanısıra bu kaba çıkıntıları da kılı kırk yaran, yılmak bilmeyen deneyler sonunda aşk gecelerine katmayı başarmıştı. Onlardan Lucrecia da hoşlanıyordu, yalnız kaldıklarında onlara övgü dolu sözler yağdırıyordu. Sevişmenin coşkun anlarında, Don Rigoberto'nun kulaklarına sevgiyle "Benim minik fillerim," dediği bile oluyordu.

Don Rigoberto aynaya bakıp, "Başımın iki yanında iki çiçek açmış ya da dünyaya açılan iki kanatlı pencere, müzikler çalınan, sohbetler edilen iki büyük salon," diye döktürdü. Elinde büyüteç, sol kulağının kıkırdaksı ucunu özenle incelemeye koyuldu. Evet, geçen çarşamba aldığı küçük kılla-

rın minik başları yeniden görünmeye başlamıştı. Üç taneydiler; değişik uzaklıklarda, bir çeşitkenar üçgeni belirleyen noktalar gibi duruyorlardı. Uzamalarına engel olmazsam, köklerinden söküp almayı savsaklarsam, kim bilir nasıl bir siyah kıl öbeğine dönüşürler diye düşündü, midesi bulandı. Hemen, alışkanlıktan gelen bir beceriyle, kıl başlarını cımbızının sivri uçlarıyla tutup birbiri ardısıra çekip aldı. Kılları koparırken duyduğu sızıyla birlikte, belkemiğinden yukarı tatlı, ılık bir ürperti yükseldi. Sanki Doña Lucrecia önünde diz çökmüş, inci gibi dişleriyle karınaltındaki dolaşık tüyleri çekip çözüyordu. Düşünmesi bile hafifçe kalkmasına yetti. İndirmek için gözünün önüne hemen kıllı bir kadın getirdi: kulakları düğüm düğüm kıl öbekleriyle kaplı, üstdudağını örten bıyığının karaltısında ter damlaları titreşen bir kadın. Aklına, sigortacı bir arkadaşının tatile gittiği Karayiplerden döndüğünde anlattığı bir hikâye geldi: Santo Domingo'da bir kerhaneye gitmişti arkadaşı, ama bir de ne görsün, kerhanenin dillere destan güzeli iki memesinin arası iğrenç bir kıl öbeğiyle kaplı, irikıyım, güçlü kuvvetli bir dönme değil mi! Lucrecia da öyle olsaydı örneğin, düşün bir, fildişi memelerinin arasında ipeksi bir yele; dehşete kapıldı. Kendi kendine günah çıkarırcasına, benim de sevişme konusunda amma önyargılarım var, diye düşündü. Ama şimdilik bu önyargıları bırakmaya hiç niyeti yoktu. Aslında kıl kabul edilebilir bir şeydi, dahası güçlü bir cinsel çeşniydi, yeter ki uygun yerde olsun. Sözgelimi, insanların kafalarında ya da cinsel organlarının çevresinde hoş karşılanan, dahası on-

suz edilemeyen bir şeydi; koltukaltlarında belki hoşgörülebilirdi, tabii her şeyi denedikten sonra (aslında koltukaltı kılları Avrupalılarda bir tutkuydu galiba); ama kollarda ve bacaklarda kesinlikle bulunmamalıydı, hele memelerin arasında asla!

Sonra, dışbükey tıraş aynalarım tutarak sol kulağını incelemeyi sürdürdü. Hayır, kulağının dışındaki girinti, çıkıntı ve kıvrımların hiçbir yerinde yeni fırlamış bir kıl görünmüyordu; yalnızca, birkaç yıl önce bir gün şaşkınlıkla keşfettiği şu üç silâhşörler.

Bu gece sevişmeyeyim, sevişmenin sesini dinleyeyim, diye kararlaştırdı. Pekâlâ mümkündü, daha önceleri de yapmıştı, üstelik en azından girizgâhın bir parçası olarak Lucrecia'nın da hoşuna gitmişti. "Memelerini dinlemek istiyorum," diye mırıldanacaktı, sonra aşka gelerek karısının meme başlarını kulaklarının duyarlı mağaralarına sokacak, ikisi de bir çarığa rahatça giren bir ayak gibi uyacaktı kulaklarına. Sonra, ayin sırasında papazın kutsanmış ekmeği havaya kaldırdığı an olduğu gibi huşu içinde gözlerini kapayacak, onları kendinden geçerek dinlemeye koyulacaktı, ta ki, gizli saklı kösnül derinliklerden meme başlarının pürtüklü sertliğine yükselen uyumlu titreşimleri, belki açılmakta olan gözeneklerin ağır soluyuşunu, belki de kızışan kanın kaynayışını işitinceye kadar.

Sağ kulağındaki tüysü kirleri çıkarmaya çalışıyordu. Birden bir yabancı çarptı gözüne: küçücük bir kıl kıvrıkça kulakmemesinin ortasında rezilce salınıp duruyordu. Yüzünü buruşturarak kılı usulca çekip aldı, yakından bakıp lavaboya attı, mus-

luğu açıp suyu akıttı. İleride iri kulaklarında yeni yeni kıllar çıkacak mıydı? İstedikleri kadar çıksınlar, asla boyun eğmeyecekti; ölüm döşeğinde bile, eğer birazcık gücü kalmışsa, onları yok etmeyi (yoksa kellelerini uçurmayı mı demeli?) sürdürecekti. Ama son nefesini verdikten sonra, öyle cansız yatarken, davetsiz misafirler diledikleri gibi baş verebilir, boy atabilir, cesedini çirkinleştirebilirdi. Aynı şey tırnakları için de geçerli değil miydi? Ortaya çıkacak bu iç karartıcı görünüş bile, ölülerin yakılması görüşünü destekleyen çürütülmez bir kanıttı aslında. Evet, alevler ölümden sonraki bozulmayı önleyecek, gövdesinin daha bozulmadan yok olup gitmesini sağlayacaktı. Böylece kurtları düş kırıklığına uğratacağım diye düşününce yüreğine su serpildi.

Bir yandan küçük pamuk parçalarını cımbızın ucuna doluyor, sabunlu suya batırıp batırıp kulaklarında birikmiş kirleri temizliyor, bir yandan da bu tertemiz hunilerin az sonra karısının memelerinden göbeğine indiklerinde neler işiteceklerini düşünüyordu. Lucrecia'nın gizli müziğini yakalamak için fazla bir çaba harcamaları gerekmeyecekti; çünkü sıvılı katılı, uzunlu kısalı, belirli belirsiz seslerden oluşan gerçek bir senfoni gizli hayatını terk edip kendini hemen ele verecekti. Büyük bir özen ve sevgiyle temizlemekte olduğu, üzerlerinde sık sık oluşan yağlı ince tabakayı silmeye çalıştığı şu kulaklarıyla, Lucrecia'nın gövdesinin gizli varlığını, salgı bezlerini, kaslarını, damarlarını, kıl kesecik-lerini, çeperlerini, dokularını, kas tellerini, salgı kanallarını, karnının pürüzsüz derisinin altında

yatan o zengin ve benzersiz hayatı algıladığında nasıl allak bullak olacağını düşününce büyük bir mutluluk duydu. Lucrecia'nın gövdesinin içinde ve dışında var olan her şeyi seviyorum, diye geçirdi içinden. Çünkü onunla ilgili her şey cinsel isteklerimi kamçılıyor.

Düş kurmaya daldı mı kendini kapıp koyverir, gözünde canlandırdığı Lucrecia'yı hep abartırdı. Ama bu kez öyle değildi. Hayır, kesinlikle abartmıyordu. Çünkü verdiği sabırlı uğraş sonucunda, artık karısının gövdesinin hem tümüne, hem de her bir parçasına, o hücreler evrenini oluşturan her şeye hem tümüyle, hem de tek tek gönül düşürmeyi becerebiliyordu. Karısının, sıradan insanlara çok ilgisiz ve itici gelebilecek en olmadık, en akla gelmedik yerlerinin bile kendisini kolayca uyarabildiğini, kamışının o saat sertleşiverdiğini biliyordu. Şöyle bir mezar taşı yazısının kendisi için biçilmiş kaftan olacağını düşündü: "Burada, karısının dölyatağına ve diline olduğu kadar karın duvarına da âşık olmayı başaran Don Rigoberto yatıyor!" Mezar taşına böyle yazılsa yalan mı olurdu? Hayır, ne münasebet. Az sonra, Lucrecia'nın yumuşacık karnına merakla dayayacağı kulaklarına yer değiştiren sıvıların boğuk sesleri geldiğinde ne kadar heyecanlanacağını geçirdi aklından; barsaklarda toplanan gazın fıkırtısını, keyifli bir yellenmenin çatırtısını ve dölyolunun esnemesini ya da yılansı barsaklarının ağır ağır açılışını daha şimdiden duyar gibi oluyordu. Karısını okşarken aşk ve kösnüyle kendinden geçerek fısıldadığı övgüleri şimdiden duyar gibiydi. "Bu küçük sesler de sensin, Lucrecia. Senin kişi-

liğinin ahengi bu sesler, kişiliğinin seslenişi." Onları hemen tanıyacağından, başka kadınların karınlarından çıkabilecek seslerden çabucak ayırt edeceğinden hiç kuşkusu yoktu. Ama kanıtlaması olanaksız bir varsayımdı bu aslında, çünkü başka bir kadınla böyle bir işe kalkışmak aklının ucundan bile geçmezdi. Ne gereği vardı ki? Lucrecia, kendisi gibi bir aşk dalgıcının keşfetmeye asla doyamayacağı sonsuz derinlikte bir okyanus değil miydi? Kamışının bir kez daha sertleşmek üzere olduğunu fark ederek, "Seni seviyorum," diye mırıldandı. Parmağıyla bir fiske vurarak dikilmekte olan kamışım yatıştırdı, fiskeyle süklüm püklüm olduğunu görünce de bir kahkaha attı. Yatak odasından karısının, "İnsan kendi kendine gülüyorsa, kesinlikle bir sapıklık geçiyordur aklından!" diye seslendiğini duydu. Lucrecia neye güldüğünü bir bilseydi.

Lucrecia'nın sesini duymak, yakınında olduğunu anlamak, varlığını duyumsamak, Don Rigoberto'yu mutluluğa boğmuştu. Her gece yaptığı gibi, "Mutluluk vardır," dedi kendi kendine. Evet, yeter ki insan onu bulabileceği yerde arasın. Sözgelimi, kendi bedeninde ve tabii sevdiğinin bedeninde; birbaşına ve banyoda; tutkuyla istediği varlıkla saatlerce ya da dakikalarca paylaşacağı bir yatakta. Çünkü mutluluk geçici ve bireyseldi, olağandışı durumlarda iki katına, çok daha ender durumlarda üç katına çıkıyordu, ama asla topluca ve uygarca ulaşılan bir şey değildi. Mutluluk, deniz kabuğunun içinde gizlenen bir inciydi; hani bazan bir ayin sırasında ani bir parıltı çakar insanın gözünde ya da her şey kusursuz görünür gözüne, mutluluk öy-

le bir şeydi işte. İnsan olanaksızın ardında koşarak kaygılar ve umarsızlıklar içinde yaşamamak için bu kırıntılarla yetinmek zorundaydı. Don Rigoberto, keyifli keyifli, "Mutluluk, kulaklarımın oyuklarında gizli," diye düşündü.

İki kulağının içini de temizlemişti; ıslak pamuk parçacıkları kulaklarından çıkan yağlı, sarımtırak kirlerle kaplıydı. Artık yapılacak tek iş, uçup gitmeden su damlacıklarının üstünde yeniden kir toplanmasın diye, kulaklarını hemen kurulamaktı. Cımbızın ucuna yeniden pamuk sardı, ovuşturur ya da okşar gibi kulaklarının içinde usul usul gezdirdi. Sonra küçük pamuk parçalarını tuvalete atıp sifonu çekti. Cımbızı güzelce sildi, karısının kartalağacından yapılmış küçük kutusuna koydu.

Kulaklarını aynada son bir kez dikkatle inceledi. Kendini doygun, keyifli ve diri hissediyordu. Evet, şu kıkırdaksı kepçelerin içi dışı tertemiz olmuştu; artık sevdiğinin gövdesine eğilip onu hışuyla dinlemek için sabırsızlanıyorlardı.

4

GÖZLERİ ATEŞBÖCEĞİ GİBİ

Doña Lucrecia, loş yatak odasında tembel tembel gerinerek, "Kırkına basmak o kadar da korkunç değilmiş," diye düşündü. Genç, güzel ve mutlu hissediyordu kendini. Peki, mutluluk var mıydı? Rigoberto olduğunu söylüyordu, "bazan, ikimiz için." Mutluluk boş bir sözcük değil miydi, yalnızca budalalar mutlu olmaz mıydı? Kocası onu seviyordu, sevdiğini de ona her gün çok hoş, anlayışh inceliklerle kanıtlıyor, hemen her gece yenilenen bir azgınlıkla gözüne girmeyi biliyordu. Dört ay önce evlenmeye karar verdiklerinden bu yana kocası da gençleşmiş görünüyordu. Doña Lucrecia'nın ilk evliliği tam bir karabasan olmuş, boşanmaya kalkınca paragöz avukatların eline düşmüş, boşanıncaya kadar akla karayı seçmişti. Bu yüzden, Don Rigoberto'yla evlenmeye çok uzun süre sonra karar verebilmişti. Ama artık bütün korkuları geride kalmıştı. Yeni evinin yönetimini daha ilk günlerden en küçük bir ödün vermeden ele almıştı. İlk işi de, evin içinde Rigoberto'nun ölen karısının anılarını çağrıştıran hiçbir şey kalmaması için bütün odalara yeni bir düzen vermek olmuştu. Sanki en başından beri evin hanımı kendisiymiş gibi bütün evi beceriyle çekip çeviriyordu artık. Bir tek evin emek-

tar aşçısı Doña Lucrecia'ya pek dostça davranmamış, o da kendini kapının önünde bulmuştu. Öteki hizmetkârlarsa onunla çok iyi geçiniyorlardı; özellikle de Justiniana. Doña Lucrecia'nın özel hizmetine aldığı Justiniana gerçekten de umutlarını boşa çıkarmamıştı: becerikli, akıllı, temiz pak ve hanımına yürekten bağlı.

Ama Doña Lucrecia asıl büyük başarısını, küçük çocukla ilişkisinde elde etmişti. Oysa bir ara Alfonsito'dan çok tedirgin olmuş, çocuğu aşılmaz bir engel olarak görmüştü. Rigoberto ne zaman yarı gizli ilişkilerine bir son verip hemen evlenmeleri konusunda diretmeye kalksa, kendi kendine, "Sen bir üveyoğulla ne yaparsın, Lucrecia?" diye düşünmeden edememişti. "Bu iş asla yürümez. Çocuk senden hep nefret edecek, hayatını cehenneme çevirecek. Sonunda sen de ondan nefret etmeye başlayacaksın. İşin içine başka birinin çocuğu girdiğinde hangi çiftin mutlu olduğu görülmüş?"

Ama hiç de öyle olmamıştı. Alfonsito, Doña Lucrecia'ya tapıyordu. Evet, tam anlamıyla tapıyordu. Aslında bu kadarı da biraz fazlaydı ya. Doña Lucrecia sıcacık yatağında uyuşuk bir yılan gibi kıvrılarak bir kez daha gerindi. Alfonsito sırf onun gözüne girmek için sınıfını birincilikle geçmemiş miydi? Karnesini getirdiğinde Alfonsito'nun yüzünün nasıl kızardığını, gök mavisi gözlerinde nasıl coşkun bir anlatımın belirdiğini anımsadı:

"İşte doğumgünü armağanınız, üveyanneciğim. Öpebilir miyim sizi?"

"Elbette, Fonchito. İstersen on kere öpebilirsin."

Çocuk, Lucrecia'yı hep öpmek istiyor, öpmeye doyamıyordu. Hem de öylesine istekli öpüyordu ki, Doña Lucrecia zaman zaman kuşkuya kapılıyordu. Gerçekten de kendisinden bu kadar hoşlanıyor olabilir miydi? Evet, eve ayak bastığı andan başlayarak yağdırdığı armağanlarla, sabahtan akşama kadar şımartarak kendini Alfonsito'ya sevdirmeyi bilmişti. Yoksa, gece sevişmelerinin orta yerinde ateşini körükleyerek düş oyunlarına dalan Rigoberto'nun dediği gibi, Alfonsito cinsel hayatın farkına varıyordu da zaman zaman esin kaynağı olarak kendisini mi seçiyordu? "Saçmalama, Rigoberto. Daha küçücük bir çocuk o, ilk kudas ayinine daha yeni gitti. Bazan ne garip şeyler geliyor aklına!"

Peki, kendisini bir uyarıcı olarak kullanarak cinsel isteği, bedenin gizli şiirini keşfediyor olamaz mıydı Alfonsito? Doña Lucrecia böyle bir şeyi hele kocası yanındayken asla dile getiremiyordu, ama şimdi olduğu gibi birbaşma kaldığı zamanlar düşünmeden de edemiyordu. Davranışları çok şaşırtıcıydı; yaptıkları hem çok masum görünüyordu, hem de çok garip. Doña Lucrecia'nın aklına birden, ilk gençliğinde başından geçen, ama hiç unutamadığı olay geldi: bir gün Yat Kulübünde kumların üzerinde bir martının minicik ayak izlerine rastlamış, daha iyi görebilmek için eğilip yakından bakmıştı, düz ve eğri çizgilerden oluşan soyut ve dolambaçlı bir biçim göreceğini umuyordu, oysa gördüğü şey aklına nedense büyük, kıvrık bir erkeklik organım getirmişti. Foncho kollarını boynuna dolarken, dudaklarında gezinip uzun uzun öperken, hoşgörü sınırlarım aştığının farkında mıydı

acaba? Anlamak olanaksızdı. Bakışları öylesine içten, o kadar tatlıydı ki, Santa Maria Erkek Okulu'nun duvarında duran Noel tablosundaki çoban için modellik yapmış bu eşsiz güzellikteki çocuğun küçük sarışın kafasında iğrenç, belden aşağı düşünceler barındırabilmesi, Doña Lucrecia'ya olanaksız geliyordu.

Doña Lucrecia, ağzı yastığa gömülü, "İğrenç düşünceler," diye mırıldandı, "belden aşağı düşünceler. Hah ha!" Keyfi yerine gelmişti, kanı ılık, baharatlı bir şaraba dönüşmüşçesine damarlarında hoş bir sıcaklık dolanıyordu. Yok, hayır, Fonchito ateşle oynadığının asla farkında olamazdı; o taşkınlıklar mutlaka belli belirsiz bir içgüdüden, bilinçsizce bir yönelimden kaynaklanıyor olmalıydı. Ama yine de tehlikeli oyunlar bunlar, öyle değil mi Lucrecia? Çünkü önüne diz çöküp üveyannesini cennetten yeryüzüne az önce inmiş bir melekmiş gibi seyreden bu minnacık çocuğun ince kollarıyla güçsüz gövdesi gövdesine sarıldığında, incecik dudakları yanaklarından dudaklarına kaydığında –orada bir saniyede fazla kalmalarına kesinlikle izin vermiyordu– Doña Lucrecia zaman zaman yüreğine bıçak gibi saplanan coşkuya, bedenini yalayıp geçen istek dolu soluğa engel olamıyordu. Gözleri kapalı, yatağa sımsıkı yapışmış, "Asıl senin kafanın içinde iğrenç, belden aşağı düşünceler var Lucrecia," diye mırıldandı. Yoksa kendisi de bir gün, briç arkadaşlarından bazıları gibi yaşlandıkça kızışan karılara mı benzeyecekti? Sabah sabah şeytana uymak, kırkından sonra azmak dedikleri bu muydu acaba? Kendine gel, topu topu iki gün yalnız kalacaksın

–Rigoberto sigorta görüşmeleriyle ilgili bir iş gezisine çıkmıştı, pazara kadar dönmeyecekti– dönenip durma yatağın içinde. Hadi, fırla bakalım, tembel karı! Gövdesini kaplayan tatlı uyuşukluktan sıyrılmaya çalışarak başucundaki iç telefona uzandı, Justiniana'ya kahvaltıyı yukarı getirmesini söyledi.

Genç kız beş dakika sonra tepside Doña Lucrecia'nın kahvaltısı, mektupları ve sabah gazeteleri, içeri girdi. Perdeleri açtı. Odayı Lima'nın ıslak, iç karartıcı, kül rengi eylül ışığı kapladı. Doña Lucrecia, sonbahar ne kadar sıkıcı, diye düşündü. Sonra, yaz güneşini, Paracas kumsallarının kızgın kumlarını, denizin tenini tuzlu tuzlu okşayışını düşledi. Daha ne kadar çok var yaza! Justiniana tepsiyi kucağına bıraktı, arkasına yaslanabilmesi için yastıkları kabarttı. Justiniana ince, narin, esmer bir kızdı, saçları kıvır kıvır, gözleri ışıl ışıldı, hoş bir sesi vardı.

Doña Lucrecia'ya sabahlığını uzatıp şıpıdık terliklerini yatağın önüne bırakırken, ağlamaklı, ama aynı zamanda gülünç bir bakışla, "Bir şey var, ama size nasıl söyleyeceğimi bilemiyorum, hanımcığım," diye mırıldandı.

Doña Lucrecia kızarmış ekmeğini ısırıp sütsüz ve şekersiz çayından bir yudum aldı. "Bak, şimdi hemen anlatmalısın, çünkü iştahımı açtın," dedi. "Neymiş mesele?"

"Söylemeye utanıyorum, hanımefendi."

Bu iş Doña Lucrecia'nın hoşuna gitmişti. Justiniana'ya alıcı gözle baktı. Genç bir kadındı, mavi önlüğün altında düzgün, yay gibi gövdesinin yumu-

şak kıvrımları hemen belli oluyordu. Acaba kocasıyla sevişirken nasıldı? Bir lokantada kapıcılık yapan, uzun boylu, irikıyım bir Zenciyle evliydi; Justiniana'yı eve her sabah kocası bırakıyordu. Doña Lucrecia, Justiniana'ya, genç yaşında çocuk doğurarak hayatını cehenneme çevirmemesini öğütlemiş, doğum kontrol hapı kullanması için onu elinden tutup kendi doktoruna götürmüştü.

"Yoksa aşçıbaşıyla Saturnino yine kavga mı ettiler?"

"Hayır, söyleyeceklerim küçük Alfonso'yla ilgili." Justiniana, çocuk onu ta okuldan duyacakmış gibi sesini alçaltmıştı, çok utanmış gibiydi. "Diyeceğim, dün gece onu yakaladım... Ama yalvarırım ona söylemeyin, hanımcığım. Size anlattığımı duyarsa Fonchito öldürür beni."

Justiniana'nın her söylediğini böyle namus gösterileri ve abartılmış korkularla süslemesi Doña Lucrecia'nın çok hoşuna gidiyordu.

"Nerede yakaladın Fonchito'yu? Ne yapıyordu?"

"Sizi gözetliyordu, hanımefendi."

Doña Lucrecia neler duyacağını sezinlemişçesine tetikte duruyordu. Banyonun tavanını göstermekte olan Justiniana ise bu kez gerçekten utanmış görünüyordu.

Gözlerini devirerek, "Oradan bahçeye düşebilirdi, ölebilirdi bile," diye fısıldadı. "Zaten bu yüzden anlatıyorum ya, hanımcığım. Paylayacak oldum, meğer ilk kez yapmıyormuş. Dama daha önce de birçok kez çıkmış. Sizi gözetlemek için."

"Sen neler söylüyorsun bakayım?"

Çocuk diklenerek, neredeyse meydan okurcasına, "Ne söylediğimi duydun," diye yanıtlamıştı. "Haberin olsun, kayıp düşsem de, ölsem de yine yapacağım."

"Sen aklını kaçırmışsın, Fonchito. Çok kötü bir şey bu yaptığın, hiç doğru değil. Üveyanneni yıkanırken gözetlediğini duyarsa Don Rigoberto ne der, hiç düşündün mü? Çılgına döner adamcağız. Bir temiz sopa atar sana. Yoksa canına mı susadın? Orası ne kadar yüksek, farkında değil misin?"

Çocuk, gözlerinde kararlı bir parıltıyla, "Umurumda değil," demişti. Ama hemen ardından uysallaşmış, omuzlarını silkerek sokulgan bir sesle eklemişti: "Babamdan dayak yemeyi göze aldım, Justita. Peki, beni ele verecek misin?"

"Bir daha oraya çıkmayacağına söz ver, ben de babana bir şey söylemeyeyim."

"Söz veremem, Justita," demişti çocuk acıklı bir sesle. "Tutamayacağım sözler vermem ben."

Doña Lucrecia, "Bütün bunları bitarafından uydurmuyorsun değil mi?" diye kekeledi. Gülsün mü, kızsın mı, bilemiyordu.

"Anlatmaya karar verene kadar akla karayı seçtim hanımcığım. Çünkü Fonchito'yu çok seviyorum, çok iyi bir çocuk. Ama dama tırmanırken düşüp ölebilirdi, yemin ederim."

Doña Lucrecia gözünün önüne getirmeye çalıştı: Alfonso, damda yabanıl bir hayvan gibi uzanmış, kendisini seyrediyor. Olacak şey değildi.

"Aklım almıyor doğrusu. O kadar tatlı, o kadar efendi bir çocuk. Nasıl böyle bir şey yapar?"

"Fonchito size âşık olmuş, hanımefendi, ondan

böyle yapıyor." İçini çekerek eliyle ağzını örttü, gülümsüyordu. "Sakın bilmiyordum demeyin, inanmam çünkü."

"Artık iyice zırvalamaya başladın, ama Justiniana."

"Aşkın yaşı mı olurmuş, hanımcığım? Bazı gençler ilk aşklarını Fonchito'nun yaşında yaşarlar. Hem, ne dolaplar çeviriyor bilemem, ama korkunç kurnaz ve akıllı bu çocuk. Bana neler anlattı, bir bilseniz aklınız durur. Ağzınız bir karış açık kalır. Tıpkı benim gibi."

"Bakalım, şimdi ne kıtırlar atacaksın, salak kız?"

"Yalanım varsa ne olayım, Justita. Sabanlığını çıkarıp köpük dolu banyoya girmiyor mu, elim ayağım kesiliyor. O kadar hoş, öyle güzel ki. İnan bana, tıpkı film seyreder gibi. Sanki... öyle bir şey ki tarif edemiyorum. Arasıra bir ağlama geliyor. Bu yüzden mi dersin?"

Doña Lucrecia kahkahalarla gülmeye başlamıştı. Hizmetçi kıza daha bir güven geldi, suçu hanımıyla paylaşıyormuşçasına o da gülümsedi.

Doña Lucrecia sonunda yataktan kalkarak, "Bana anlattıklarının pek azına inanıyorum," dedi. "Ama pek azı da doğru olsa bu çocuğa haddini bildirmek gerek. Bu oyuna bir son vermeli, hem de hemen."

Justiniana korkuyla titreyerek, "Lütfen, beyefendiye söylemeyin," diye yalvardı Doña Lucrecia'ya. "Öfkeden çıldırıp Fonchito'yu dövebilir. Fonchito kötü bir şey yaptığının farkında bile değil. Yemin ederim, farkında değil. Küçük bir me-

lektir o, iyiyle kötüyü birbirinden ayıramaz."

Doña Lucrecia, yüksek sesle düşünürcesine, "Yok, Rigoberto'ya söyleyemem, asla söyleyemem," dedi. "Ama bu saçmalık bir son bulmalı. Nasıl bilmiyorum, ama hemen sona ermeli."

Sinir içindeydi; hem çocuğa, hem hizmetçi kıza, hem de kendine kızmıştı. Ne yapmalıydı? Fonchito'yla konuşup onu paylamalı mıydı? Yoksa, bak babana her şeyi bir bir anlatırım diye gözdağı mı vermeliydi? Ne tepki gösterirdi acaba? Kalbi kırılır, kendini ihanete uğramış mı hissederdi? Aşkı ansızın nefrete mi dönüşürdü?

Doña Lucrecia, iri ve dik memelerini, kalkık meme uçlarını, inceliğini hâlâ koruyan belinden bir meyvenin iki yarısı gibi açılıp aşağı uzanan kalçalarının geniş kıvrımlarını, baldırlarını, poposunu tüyleri alınmış koltuk altlarını, tek bir benin bulunduğu uzun, pürüzsüz boynunu okşarcasına sabunlanıyordu. Banyoda her sabah yaptığı gibi, "Hiç yaşlanmayayım," diye yakardı. "Ruhumu ya da her şeyimi satmak zorunda kalsam da, asla çirkin ya da mutsuz olmayayım. Güzel ve mutlu öleyim." Don Rigoberto, bu dilekleri inanarak durmadan söylerse tümünün gerçek olacağına inandırmıştı Doña Lucrecia'yı. "Gönül büyüsü, sevgilim." Lucrecia gülümsedi: kocası biraz tuhaf bir adamdı belki, ama aslında bir kadın böyle bir erkekten hiç bıkmazdı.

Bütün gün, çocuğa ne yapacağını düşündü durdu; hizmetçilere buyruklar yağdırırken, alışveriş ederken, evine uğradığı kadın arkadaşıyla söyleşirken, öğle yemeğini yerken, telefonda konuşurken

aklında hep aynı soru vardı. Fonchito'yu Rigoberto'ya gammazlarsa çocuk kendisine düşman kesilecek, o zaman da eve ilk geldiği günlerde korktuğu başına gelecek, evlilik hayatı karabasana dönecekti. Belki de yapılacak en akıllıca iş, Justiniana'nın anlattıklarını unutmak, soğukkanlı, umursamaz bir tutum takınarak çocuğun hiç kuşkusuz farkında olmadan çevresinde ördüğü hayalleri yavaş yavaş yıkmaktı. Evet, en doğrusu buydu: hiçbir şey söylememek ve kendini çocuktan yavaş yavaş uzaklaştırmak.

Alfonsito öğleden sonra okuldan döner dönmez öpmek için yanına geldiğinde, Doña Lucrecia hemen yanağını kaçırarak karıştırmakta olduğu dergiye gömüldü; ne derslerinin nasıl geçtiğini sordu, ne de ertesi güne ev ödevi olup olmadığını. Belli etmeden gözucuyla Alfonsito'ya baktı; küçük yüzünü buruşturmuş, dudaklarını sarkıtmıştı, dokunsalar ağlayacaktı. Doña Lucrecia oralı olmadı. Çocuk akşam yemeğini de yalnız başına yemek zorunda kaldı. Oysa Doña Lucrecia akşamları pek ender yemek yemekle birlikte, çoğu zaman aşağıya iner, Alfonsito'ya masada eşlik ederdi. Bir süre sonra Trujillo'dan Rigoberto aradı. İş görüşmeleri iyi gitmiş, Lucrecia'yı çok özlemişti. O gece Hotel de Turistas'daki iç karartıcı odasında onu daha da fazla özleyecekti. Evde yeni bir şey var mıydı? Hayır, hiçbir şey yok. Kendine iyi bak, sevgilim. Doña Lucrecia odasında yalnız başına biraz müzik dinledi, çocuk iyi geceler demeye geldiğinde yine aynı umursamazlığı takındı. Az sonra Justiniana'yı çağırdı, her gece yatmadan yaptığı gibi, köpüklü ban-

yoyu hazırlamasını söyledi.

Kız banyoyu doldururken, Doña Lucrecia da soyunuyordu. Bütün gün yüreğinden atamadığı kaygıya daha da karşı konulmaz bir biçimde yeniden kapıldı birden. Fonchito'ya öyle davranmakla doğru mu yapmıştı? Gerçi Fonchito'ya çok öfkelenmişti, ama oğlanın küçük yüzündeki kırgınlık ve şaşkınlık gözünün önüne geldikçe yüreği burkuluyordu. Ama, tehlikeli olmaya yüz tutan çocukça bir davranışı önlemenin tek yolu da bu değil miydi?

Banyoda boynuna kadar suya gömülmüş, uyur uyanık yatıyor, arada bir eliyle ya da ayağıyla sabun köpüklerini karıştırıyordu. Justiniana kapıyı vurdu: Girebilir miyim, hanımefendi? Bir elinde havlu, bir elinde sabahlık, içeri girdi. Doña Lucrecia, Justiniana'nın ürkmüş olduğunu fark etti. Genç kızın fısıldamak üzere olduğu şeyi hemen anlamıştı: "Fonchito yukarıda hanımefendi." Doña Lucrecia başıyla anladığını belirtti, sonra buyurgan bir el hareketiyle kızı gönderdi.

Yukarı bakmamaya çalışarak uzunca bir süre hiç kımıldamadan suda kaldı. Acaba baksa mıydı? Parmağını çocuğa sallayarak bağırıp çağırsa, sövüp saysa mıydı? Yukarıda, karanlık cam kubbenin ardındaki tıkırtıları duyabiliyor; diz çökmüş küçük karaltıyı, çocuğun nasıl korkup utandığını gözünün önüne getirebiliyordu. Fonchito'nun tiz çığlığını duyar, camın oradan kaçmaya çalışmasını görür gibi oldu. Ayağı kayıp yuvarlanabilir, gümbedek bahçeye düşebilirdi. Çocuğun küçük gövdesinin küt diye parmaklığa çarpışını, tatulaların sivri dikenli dallarına sürtünerek çalılara gömülüşünü

duyabilirdi. Dişlerini sıkarak, "Hadi bakalım, toparlan, kapıp koyuverme kendini," diye söylendi. "Olay çıkarayım deme sakın. Asıl önemlisi, bir çuval inciri berbat edecek bir şey yapmaya kalkma."

Öfkeden tepeden tırnağa titriyor, çok üşüyormuşçasına dişleri birbirine vuruyordu. Birden ayağa kalktı. Ama havluya sarınmadı, hiç örtünmedi, yoksa o görünmeyen küçük gözler gövdesinin bir anlık karaltısından başka bir şey göremeyecekti. Hayır, öyle olmamalıydı; bacaklarını açarak parmaklarının ucunda yükseldi, sonra naylon bonesini çıkarıp hafif bir baş hareketiyle saçlarını döküp salıverdi, banyodan çıkmadan uzun uzun gerinerek gövdesini cömertçe, tepeden tırnağa sergiledi. Banyodan çıkmca da sabahlığını hemen sırtına geçirmedi; su damlacıklarıyla pırıl pırıl parlayan, gergin, meydan okuyan, kızgın gövdesiyle, orada öyle çırılçıplak durdu. Sonra ağır ağır kollarını ve bacaklarını kurulamaya koyuldu, havluyu teninin üzerinde uzun uzun gezdiriyor, öne arkaya, sağa sola eğiliyor, birden aklına bir şey takılmışçasına duruyor, baştan çıkarıcı bir poz veriyor, aynada uzun uzadıya kendini seyrediyordu. Ardından, yine ağır ağır, abartılı bir özenle gövdesini nemlendirici kremlerle ovmaya başladı. Kendini görünmez dikizciye sergilerken yüreği öfkeyle çarpıyordu. Sen ne yaptığını sanıyorsun, Lucrecia? Bu yapmacık hareketler de neyin nesi? Ama daha önce hiç kimseye, Don Rigoberto'ya bile yapmadığı bir biçimde bedenini sergilemeyi sürdürüyor, ağır ve telâşsız adımlarla çırılçıplak gezinirken saçını tarıyor, dişlerini fırçalıyor, kokular sürünüyordu. Bu doğaçla-

ma gösteride başrolü üstlenirken, yukarıda karanlığa çöreklenmiş o küçük çapkını ustalıkla cezalandırdığı, gizliliği gözler önüne sermekle Fonchito'nun korkusuzluğuna kalkan yaptığı o masumluğu tümden çökerteceği kanısındaydı.

Yatağa girdiğinde hâlâ titriyordu. Uzun süre öyle yattı, gözüne uyku girmiyordu, canı Rigoberto'yu istedi. Yaptığından çok sıkılmıştı; çocuktan kesinlikle nefret ediyordu; arasıra meme uçlarını elektrik çarpmış gibi apansız alazlandıran şeyin ne demeye geldiğini düşünmekten kaçınmaya çalışıyordu. Ne bu halin, be kadın? Kendini tanıyamaz olmuştu. Acaba kırkını devirdiği için mi böyle oluyordu? Yoksa bütün bunların nedeni, kocasının o gece oyunları ve garip istekleri miydi? Yok canım, bütün suç Alfonsito'daydı. Tedirginlik içinde, bu çocuk beni ayartıyor, diye düşündü.

En sonunda güçbelâ uykuya daldığında baştan çıkartıcı bir düş gördü; Don Rigoberto'nun gizli koleksiyonunda duran, geceleri birlikte bakıp yorumlayarak sevişmelerine esin kaynağı aradıkları baskıresimlerden biri canlanmıştı.

5

DİANA YIKANDIKTAN SONRA

Şu sağdaki benim, Diana Lucrecia. Evet, ben, meşeler ve ormanlar tanrıçası, bereket ve doğum tanrıçası, avcı tanrıça. Grekler Artemis der bana. Ayın ecesi, Apollon'unsa kızkardeşi olurum. Bana tapınanlar arasında çok sayıda kadının yanısıra halktan insanlar da var. İmparatorluğun en ıssız köşelerinde bile adıma dikilmiş tapmaklara rastlanır. Yanımda, eğilmiş ayağıma bakan, gözdem Justiniana. Az önce yıkanmışız, birazdan sevişeceğiz.

Bu sabah şafak vakti vurduğum yabantavşanı, keklikler ve sülün yanıbaşımızda. Kullandığım okları Justiniana avlardan çıkarıp temizlemiş, yeniden okluğa yerleştirmiş. Av köpekleri yalnızca birer süs; avlanırken hemen hiç köpek almam yanıma. Hele böyle, bugünkü gibi tadına doyulmaz avlar olduğu zaman bulup getirmeleri için asla köpek kullanmamak gerekir, çünkü kaptıkları avı öyle kötü ezerler ki o et bir daha yenmez. Vürduğum hayvanların yumuşak, körpe etini bu gece çok uzak ülkelerden getirilmiş baharlar katıp yiyeceğiz, yıkılıp sızıncaya kadar *capua* şarabı içeceğiz. Tam bir keyif ehliyim. Zaman ve tarih içinde durmadan yetkinleştirdiğim bir beceri bu; keyfetmenin bilgeliğine vardığımı söylersem hiç de abart-

mış olmam. Sözünü ettiğim, hayatın bize sunduğu bütün meyvelerden – çürüklerinden bile – zevk balını süzme sanatı.

Asıl kişi tabloda yok. Daha doğrusu, görünmüyor. Arkadaki gölgeli koruda gizlenmiş, bizi gözetliyor. Orada olduğundan hiç kuşkum yok; şafağın rengini alan o güzelim gözlerini iri iri açmış, değirmi yüzü istekten pembeleşmiş, topuklarının üzerine çömelmiş, büyülenmişçesine tapınıyor bana. Orada olduğunu biliyorum; sarı perçemleri çalılara dolanmış, küçük soluk kamışı sancak gönderi gibi dikilmiş, masum bir çocuğun düşleriyle ikimizi doya doya içiyor, içine çekip yutuyor. Bize keyif verdiğinin, oyunumuza hoşluk kattığının farkında. Ne bir tanrı, ne de küçük bir havyan. İnsanoğullarından. Keçi güder, kaval çalar. Foncin derler adına.

Justiniana buldu onu. Ağustosun on dördüydü, ormanda bir erkek geyiğin izini sürüyordum. Meğer küçük keçi çobanı da çevik adımlarla ardımdan geliyormuş, büyülenmiş gibi gözlerini benden bir an bile ayırmıyormuş. Gözdemin dediğine bakılırsa, tatlı çocuk, boyumca yükselen günışığının saçlarımı ateşe verdiğini, gözbebeklerimde yabanıl bir parıltı tutuşturduğunu, ok atarken gövdemin bütün kaslarının gerildiğini görünce, gözyaşlarına boğulmuş. Justiniana yatıştırmak için yanına yaklaşmış, ama bir de bakmış çocuk sevinçten ağlıyor.

Yanaklarından yaşlar süzülen çocuk, "Bana neler oluyor, anlamıyorum," demiş Justiniana'ya. "Bu kadın ne zaman ormanda belirse, ağaçların yaprakları sabah yıldızlarına dönüşüyor, bütün çiçekler

François Boucher, *Diana Yıkanıyor* (1742), tuval üzerine yağlıboya,
Louvre Müzesi, Paris

türküye duruyor. Yüreğime bir kor düşüyor, kanımı kızıştırıyor. Onu gördüm mü, oturduğum yerden kuş olup uçmaya başlıyorum sanki."

Justiniana, bütün bunları anlattıktan sonra, "Gerçi çocuk daha çok küçük, ama endamınızın güzelliği onu aşkın diliyle konuşturuyor," diye döktürdü. "Çıngıraklıyılan sinekkuşunu nasıl büyüler, sizin güzelliğiniz de çocuğu öyle kendinden geçirtiyor. Ona sevecenlik gösterin, Diana Lucrecia. Neden küçük keçi çobanıyla oyun oynamıyoruz? Onu eğlendirirken biz de eğleniriz."

Öyle de oldu. Tıpkı benim gibi, hatta benden de beter bir zevk düşkünü olan Justiniana bedensel hazlarla ilgili konularda hiç yanılmaz. O kadar ki, onun bu yanmı, o uçarı düş gücünü, bu dünyanın gürültü patırtısı arasmda zevk ve safanın kaynaklarını şaşmaz bir içgüdüyle kavrayışını geniş kalçalarından, insanın damağını tatlı tatlı gıdıklayan ipeksi tüylerinden bile daha hoş bulurum.

O gün bugündür keçi çobanıyla oynayıp duruyoruz. Bu kadar zaman oldu, hiç bıkıp sıkılmadık. Her gün bir öncekinden değişik. Her gün hayatımıza bir yenilik, bir hoşluk ekleniyor.

Foncin'e, erkeksi bir küçük Tanrının bedensel çekiciliklerinin yanısıra ruhsal bir albeni de bağışlanmış: utangaçlık. Birkaç kez yaklaşıp konuşmaya kalkıştım, ama boşuna. Hemen sararıp soluyor, ürkek bir küçük ceylan gibi tabanları yağlayıp sık dalların arasında kayboluveriyor. Bir gün Justiniana'ya açılmış; bana dokunmayı, yaklaşmayı aklının ucundan bile geçiremezmiş, gözlerinin içine baktığımı, onunla konuştuğumu aklından geçirdiği

zaman bile başı dönüyor, allak bullak oluyormuş. "Böyle bir kadına erişilmez," demiş Justiniana'ya. "Biliyorum, ona yaklaşırsam, Libya güneşi kelebeği nasıl yakıp yok eder, onun güzelliği de öyle yakıp yok edecek beni."

Bu yüzden, oyunlarımızı gizlice oynuyoruz. Değişik değişik oyunlar; ölümsüzlerle ölümlülerin bir araya gelerek birbirlerine acı çektirip birbirlerini öldürdükleri –hani şu aşırı duygusal Greklerin pek hoşuna giden– tragedyaları andıran bir göstermelik. Benim değil de Foncin'in suçortağı rolünü üstlenen Justiniana –aslına bakılırsa bu akıllı yaratık ikimizin de suçortağı, her şeyden önce de kendi kendinin suçortağı– küçük keçi çobanını, o geceyi geçireceğim mağaranın yakınındaki bir kayalığa yerleştiriyor. Sonra da beni kızıl yalımlarla yanan ateşin aydınlığında soyup, soylu Sicilya arılarının balıyla gövdemi ovmaya başhyor. Gövdeyi balla ovmak, tenin gerginliğini ve parlaklığım koruması için Lakedaimonluların bulduğu bir yöntem, ama insanın duyularının uyarılmasını da sağlıyor. Justiniana üstüme eğilip bedenimi ovarken, kollarımı bacaklarımı kaldırıp indirerek el değmemiş hayranımın meraklı bakışlarına sunarken, gözlerimi usulca kapıyorum. Coşkunluğun yeraltı yollarından aşağılara doğru inerken, tatlı küçük kasılmalarla ürperirken, Foncin'in varlığını sezinliyorum. Ama bu kadarla da kalmıyor: onu görüyorum, kokluyorum, okşuyorum, dokunmama gerek kalmadan göğsüme bastırıp içimde yok ediyorum. Gözdemin becerikli okşayışlarıyla zevkin doruğuna yaklaşırken, keçi çobanının da benimle aynı hı-

zı yakalayarak aynı şeyi yaptığını bilmek, esrikliğimi bir kat daha artırıyor. Beni seyrederken payına düşen hazzı alan Foncin'in terden pırıl pırıl parlayan, masum küçük gövdesinden bir körpelik, her nasılsa benim bedenimi de daha parlak ve daha çekici kılan bir tazelik yayılıyor ortalığa.

İşte bütün bu oyunlar sırasında, Justiniana'nın ağaçların arasına gizlediği küçük keçi çobanı uyuyup uyanışımı, kargı fırlatıp ok atışımı, giyinip soyunuşumu baştan sona görmüş oldu. İki taşın üstüne çömelişimi gördü, açık sarı çişimin duru küçük çaya akıp karışmasını izledi, sonra hemen çaydan aşağı koşup o sulardan içti. Kazları boğazlayışımı, güvercinlerin içini boşaltışımı, kanlarını tanrılara sunuşumu, barsaklarına bakarak geleceğin gizlerini okuyuşumu gördü. Kendi kendimi okşayıp doyuma varışımı; gözdemi okşayıp doyuma vardırışımı gördü. Justiniana'yla çaya dalıp çağlayanın billur sularını birbirimizin ağzından içişimizi, tükürüklerimizin, özsularımızın, terimizin tadına varışımızı seyretti. Foncin için aklımıza ne geldiyse yaptık; olmadık yerlere saklanarak bütün gizliliklerimizin keyfini süren bu ayrıcalıklı çocuğa zevk vermek için akla gelebilecek her türlü ruh ve beden ayinini düzenledik. Foncin bizim soytarımız, ama aynı zamanda efendimiz de. O bizim hizmetimizde, biz de onun hizmetindeyiz. Gerçi birbirimize elimizi sürmüş, oturup konuşmuş değiliz, ama birbirimizi kimbilir kaç kez coşkunun doruklarına ulaştırdık. Diyebilirim ki, yaradılış ve yaş farkının aramıza koyduğu aşılmaz uçuruma karşın, en ateşli sevgililerden daha yakınız birbirimize.

Şimdi, tam şu sıra, Justiniana'yla ben Foncin için hazırladığımız bir gösteriye başlamak üzereyiz. Foncin de yalnızca orada, taş duvarla koru arasında durup bakmakla bizim için bir gösteri sunmuş olacak.

Sözün kısası, bu ölümsüz kıpırtısızlık can bulacak, zaman ve tarih olacak. Av köpekleri havlayacak, korudaki ağaçlar titreşip hışırdayacak, çayın suları çakıl taşlarının ve sazların arasından şırıl şırıl akıp gidecek, süslü bulutlar gözdemin delişmen perçemlerini de uçuşturan o uçarı meltemle doğuya doğru sürüklenecduracak. Justiniana kalkıp öne eğilecek, küçük al dudaklı ağzıyla ayağımı öpecek, boğucu yaz ikindilerinde misket limonu emer gibi ayak parmaklarımı emecek. Çok geçmeden kollarımız bacaklarımız birbirine dolanacak, mavi örtünün yumuşacık ipeğinde oynaşırken kendimizi can pınarı esrikliğe bırakacağız. Av köpekleri çevremizi alıp ağızlarından çıkan sıcak buğuları üstümüze soluyacaklar, belki de kızışıp yalayacaklar bizi. Korudaki ağaçlar, baygın düşerken iç çekişlerimizi, sonra ölümcül bir yara almışçasına ansızın haykırışımızı duyacaklar. Hemen ardından, kahkahalara boğularak tepinmelerimizi işitecekler. Ve sonunda, kollarımız bacaklarımız hâlâ birbirine dolaşık, ağır ağır dingin bir uykuya geçişimizi görecekler.

Ola ki, bütün bu yaptıklarımızın tanığı Foncin, Uyku Tanrısına tutsak düştüğümüzü görünçe saklandığı yerden çıkacak, bizi yumuşak ayak sesleriyle uyandırmamak için usul usul yanımıza yaklaşacak, mavi örtünün kıyısında durup bizi seyrede-

cek.

Küçük keçi çobanı ve biz, bir kez daha kıpırtısız, orada, bir başka ölümsüz anda öyle duracağız. Foncin, yüzü solmuş, yanakları kızarmış, gözleri şaşkınlık ve gönül borcuyla faltaşı gibi açılmış, körpe ağzının kenarında incecik bir salya. Justiniana ve ben, birbirimize dolanmışız, yüzlerimizde nasıl mutlu olunacağını bilen kadınların doygun anlatımı, birlikte soluk alıp veriyoruz. Üçümüz de orada olacağız, sessiz sakin, geleceğin ressamını bekleyeceğiz. Tutkuyla işe koyulan ressam bizi düşlerine hapsedip fırçasıyla tuvale yerleştirecek ve bizi kendisinin yarattığını sanacak.

6

DON RİGOBERTO'NUN TEMİZLİK AYİNLERİ

Don Rigoberto banyoya girip kapıyı kilitledi, derin bir soluk aldı. Birden bedenini doygun ve dingin bir duygu sardı, keyifli bir bekleyiş içindeydi: tekbaşına kalacağı şu yarım saat boyunca mutlu olacaktı. Gerçi her gece mutlu oluyordu, ama bazan daha çok, bazan daha az; oysa başyapıtının en ince ayrıntılarıyla kılı kırk yararcasına uğraşan bir ressam gibi yıllar boyu yetkinleştirdiği bu dört dörtlük ayin mucizevi etkisini göstermekte hiç şaşmıyordu: Don Rigoberto'yu gevşetiyor, dostlarıyla barışık kılıyor, dinçleştiriyor, keyfini yerine getiriyordu. Banyodan her seferinde hayatın her şeye karşın yaşanmaya değer olduğu duygusuyla çıkıyordu. İşte bu yüzden, makinelerin umursamazlığında öğütülen sıradan ölümlülerin tekdüze buldukları bir uğraşı – diş fırçalama, yıkanıp kurulanma ve benzeri– kendisini geçici de olsa erişilmez kılacak sanatsal bir uğraşa dönüştürmeyi akıl ettiği günden beri – sahi, ne kadar oldu acaba? – bu işi hiç aksatmamıştı.

Don Rigoberto gençliğinde Katolik Hareket içinde ateşli bir militan olmuş, dünyayı değiştirme düşleri kurmuştu. Ama çok geçmeden, bunun da,

bütün ortaklaşa ülküler gibi, başarısızlığa yazgılı, gerçekleşmesi olanaksız bir düş olduğunu anlamıştı. Ölçmüş biçmiş, eninde sonunda yenik düşeceği savaşlara girişerek zamanını boşa harcamamayı kararlaştırmıştı. Sonra da, bir ülkü olarak tekbaşına birey için yetkinliğin, mekânda (sözgelimi, temizlik ve bedensel arınma ya da erotizm uğraşı) ve zamanda (gece yatmadan yıkanmalar ve uykuda boşalmalar) belirli bir alanla sınırlanacak olursa gerçekleşebileceğini düşünmüştü.

Bornozunu çıkarıp kapının arkasına astı. Çırılçıplaktı, bir tek terliklerini çıkarmamıştı. Banyodan gök mavisi küçük dansçı figürleriyle süslü, lake bir paravanayla ayrılmış tuvalete oturdu. Midesi sanki bir İsviçre saatiydi: o kadar disiplinli ve dakikti ki, bütün bir günün yıpratıcılıklarından, birikintilerinden kurtulmaktan mutluluk duyuyormuşçasına içindekileri hep bu saatte tümden ve kolayca boşaltıverirdi. Hayatının en gizli kararını verip de (o kadar gizliydi ki, sırrını Lucrecia bile hiçbir zaman tümüyle öğrenemeyecekti) her gün kısa bir süre kusursuz olmayı kararlaştırdığından ve bu ayini ilk gerçekleştirdiğinden bu yana ne o kaskatı kesildiği kabızlıklara yakalanmıştı, ne de insanın gözünü yıldıran ishal nöbetlerine.

Don Rigoberto gözlerini kısıp hafifçe ıkındı. İşte o kadar: o hayırh ürpertiyi kalınbarsak bitiminde hemen duyumsadı; içerilerde, karın altındaki boşluklarda isteğine boyun eğen birşeyler yola koyulmuş, çıkışı kolaylaştırmak için genişlemekte olan geçitten aşağı kıvrıla kıvrıla inmeye başlamıştı bile. Bu arada, çıkış deliği gelmekte olanı sezinle-

yip açılmaya başlamıştı, boşaltımı tamamlayacak, sonra da yüzlerce küçük kırışığıyla büzülüp sımsıkı kapanacak, dalgasını geçecekti sanki: "Kovuldun işte, seni rezil seni, bir daha asla geri dönemezsin."

Don Rigoberto keyifle gülümsedi. Sıçmak, kaka yapmak, dışkı salmak cinsel hazla yakın anlamlı mı acaba, diye düşündü. Elbette. Neden olmasın? Yeter ki, yavaş yavaş, hakkını vererek, acele-ye getirmeden, özenle yapılsın, kalınbarsak kaslarına inceden, tath bir ürperti versin. Bu işte önemli olan ıkınıp sıkınmak değil, dışkıların çıkışa doğru kayıp gidişine yol göstermek, kibarca eşlik etmekti. Don Rigoberto yeniden derin bir soluk aldı, gövdesinin içinde olup bitenleri beş duyusuyla duyumsadı. Gözünün önüne getirebiliyordu: bedenin sıcak karanlıklarında, ikide bir boğuk gurultularla ya da görkemli bir osuruğun neşeli yeliyle bozulan bir sessizlik içinde meydana gelen açılıp daralmalar, oradan oraya giden sıvılar ve katılar. En sonunda, barsaklarını terk etmeye zorlanan ilk parçanın tuvaletin suyuna plof diye yavaşça düştüğünü duydu; suda yüzüyor muydu, batmış mıydı yoksa? Üç dört parça daha düşmesi gerekiyordu. Yağların, şekerlerin ve nişastaların ölümcül karışımlarının şaraplar ve sert içkilerle mideye indirildiği müthiş bir öğle yemeğinden sonra kırdığı kendi olimpiyat rekoru sekizdi. Genellikle beş parça çıkartırdı; beşinci de çıktı mı, kasları, barsakları, anüsü, rektumu yeniden eski durumlarına kavuşturacak beş saniyelik bir bekleyişin ardından, tıpkı bir zamanlar La Recoleta'da öğrenciyken günah çıkarttıktan ve papazın verdiği cezayı çektikten sonra duyduğu

ruh arınmışlığı gibi, bir işi bitirmenin ve bir amaca erişmenin o bildik sevinci kaplardı bedenini.

Don Rigoberto, ama diye düşündü, insanın midesini temizlemesi ruhunu temizlemesinden çok daha belirgin bir önerme. Artık midesi temizlenmişti, bundan hiç kuşku yoktu. Bacaklarını araladı, eğilip aşağı baktı: işte kanıtı, koyu kahverengi yuvaklar yeşil porselen tuvaletin içinde yarı batık yüzüyordu. Hangi tövbekâr, nedamet getirerek, günah çıkartarak, çile doldurarak, Tanrının bağışlayıcılığına sığınarak ruhtan kovulan o bulaşıcı pisliği, şimdi kendisinin yaptığı gibi gözleriyle görebilir ve (canı çok isterse) ona dokunabilirdi? Dini bütün bir Hıristiyanken (şimdi yalnızca Hıristiyandı) ne kadar ayrıntılı bir biçimde günah çıkartmış olursa olsun yine de ruhunun duvarlarında belli bir pislik kalmış olsa gerekti, günahlarının kefareti olarak çektiği ceza yine de birkaç inatçı, asi lekeyi çıkartamamış olmalıydı; bu kuşkuyu bir türlü içinden atamamıştı.

Üstelik bu, o kadar güçlü olmamasına ve kaygı ölçüsüne varmamasına karşm, bir dergide Hindistan'daki bir Budist manastırında genç rahip adaylarının barsaklarını nasıl arındırdıklarını okuduğundan bu yana zaman zaman kapıldığı bir duyguydu. Genç rahip adaylarının barsak arındırma işlemi, üç beden devinimini, uzun bir ipi ve çıkarılacak dışkılar için bir leğeni gerektiriyordu. Çember ve çiftleşme gibi kusursuz nesne ve eylemlerin yalınlık ve açıklığını taşıyordu. Dergideki yazıyı kaleme alan Belçikalı yoga profesörü işin tekniğini iyice öğrenebilmek için genç rahip adaylarıyla kırk gün

çalışmıştı. Ne var ki, rahip adaylarının boşaltımı hızlandırmak için uyguladıkları üç beden alıştırmasının tanımı, insanın bu ayini gözünde ayrıntılarıyla canlandırmasını ve aynını yapabilmesini sağlayacak kadar açık sayılmazdı. Yine de yoga profesörü bu konuda güvence veriyordu: bu esneme, bükülme ve dönmeler sonunda mide, rahip adaylarının uyguladıkları etyemez perhizinden artakalan bütün pislikleri eritebiliyordu. Genç adaylar – Don Rigoberto, nedense biraz içi kararararak kazınmış kafalarını, safranrengi ya da belki de karbeyaz cüppeleri içindeki o küçük sofu gövdelerini gözünün önüne getirdi– midelerini temizlemelerinin bu ilk aşamasını tamamladıktan sonra uygun duruşa geçiyorlardı: gövdelerini esneterek yana büküyor, bacaklarını hafifçe açıyor, tabanlarını sımsıkı yere yapıştırıyorlardı; upuzun solucanı ağır ağır yutan yılanlar gibi, mide ve barsaklarını kasıp gevşeterek o uzun ipi gövdelerinden içeri alıyorlardı; barsakların ıslak dolambacında kıvrılıp açılarak sessiz bir kararlılıkla ilerleyen ip, göçüp gitmiş yiyeceklerin geride bıraktığı artıkları, kalıntıları, yapışıp kalmış parçacıkları aşağı sürüyordu.

Don Rigoberto, bir kez daha kıskançlık duyarak, kendilerini tüfek temizler gibi temizliyorlar, diye düşündü. O karanlık dolambacı bir uçtan öbür uca geçip temizledikten sonra o küçük Queve-do'vari kıç deliğinden yeniden yeryüzüne çıkan ipin pis minik ucunu gözünün önüne getirdi, buruşuk bir şenlik serpantini gibi çıkıp leğene düştüğünü görür gibi oldu. Artık kimseye bir yararı dokunamazdı, daha önce boşaltılmasını sağladığı son

pisliklerle birlikte yakılıp gitmeye hazır, orada öyle bekleyecekti. Bu arınma töreninden sonra genç rahip adayları kim bilir kendilerini ne kadar iyi hissediyorlardı! Tüy gibi! Her türlü kirden arınmış! Hiçbir zaman onların yaptığını yapamayacaktı, böyle bir işin üstesinden gelmesi olanaksızdı. Ama Don Rigoberto, barsak temizleme tekniği açısından ellerine su dökemese de, kendi beden temizleme ayininin bütün öteki bakımlardan bu doğulu rahip adaylarınınkinden çok daha ustalıklı, teknik yönden çok daha incelikli olduğundan emindi.

Ne olur ne olmaz diye, son bir kez daha ıkındı, usulca ve sessizce. Şu anlattıkları hikâye doğru olabilir miydi acaba? Hani şu, kabızlıktan bir türlü kurtulamayan bilgin Don Marcelino Menendez y Pelayo'yla ilgili hikâye. Don Marcelino, yaşamının hatırı sayılır bir bölümünü Santander'deki evinin tuvaletinde oturup ıkınarak geçirmiş. Don Rigoberto'ya çok inandırıcı bir dille anlatmışlardı. Ünlü tarihçi, şair ve eleştirmenin şimdi müze olan evini gezen turistler, Don Marcelino'nun özel olarak yaptırttığı taşınabilir yazı masasını hayretler içinde tavaf ediyorlarmış. Don Marcelino'nun yazı masasını taşınabilir yaptırtmasının nedeni, her gün tıkındığı ağır İspanyol yemeklerinden artakalan posaları salıvermemekte direnen, aksi ve pinti midesiyle cebelleşirken, büyük bir özenle kaleme almakta olduğu yazısını kesmek zorunda kalmak istememesiymiş. Don Rigoberto, bu huzurlu, dindar ve tombul aydını yüreği burkularak gözünün önüne getirmeye çalıştı. Demek, Don Marcelino, belki de dondurucu dağ soğuğuna dayanabilmek için ka-

lın ekose sabahlığına sarınarak özel tuvaletine kapanıyor, bir yandan saatlerce ıkınırken, bir yandan da anlatacağı din düşmanlıklarım, mezhepçilikleri, kâfirlikleri, akıl almaz bağnazlıkları bulup çıkarmak üzere yılmadan eski kitap yapraklarını, en eski İspanya tarihi kitaplarını karıştırıyordu.

Dört küçük kâğıt parçasıyla silindi, sifonu çekti. Sonra kalkıp bideye oturdu, bideyi ılık suyla doldurup kıçını, kamışını, taşaklarını, kamışını çevreleyen kılları, kasıklarını ve kalçalarını özenle sabunladı. Sonra durulanıp temiz bir havluyla kurulandı.

Günlerden salıydı; ayak günü. Bütün bir haftayı bedeninin değişik organlarına bölüştürmüştü: pazartesi, eller; çarşamba, kulaklar; perşembe, burun; cuma, saçlar; cumartesi, gözler; pazar, cilt. Böylece gece ayinleri değişkenlik kazanıyor, olası değişiklik ve yeniliklere açık bir nitelik alıyordu. Her gece bedeninin tek bir bölgesinde yoğunlaşmak, Don Rigoberto'nun temizleme ve koruma uğraşını daha büyük özenle gerçekleştirmesini, ayrıntılarla ilgilenebilmesini ve böylece bedenini daha iyi tanımasını, daha çok sevmesini sağlıyordu. Her günü bir organına ya da gövdesinin bir bölgesine ayırınca, bedenin tümünün bakımında tam bir yansızlık elde ediliyordu; böylelikle gövdenin tepeden tırnağa bakımı ve parçayla bütünün ayrıntılı bir biçimde gözetimi açısından en küçük bir kayırma, gözardı etme ya da öncelik tanıma ayıbı söz konusu olmuyordu. Don Rigoberto, gövdem gerçekleşmesi olanaksız bir eşitlikçi toplum, diye düşündü.

Lavaboyu ılık suyla doldurdu, tuvalet kapağı-

nın üstüne tüneyerek ayaklarını rahatlatmak, şişlerini indirmek için tabanlarını, parmaklarını, bileklerini, ayakiçlerini bir süre ovaladı. Gerçi ayakları su toplamış falan değildi, düztabanlığı da yoktu, ama ayakiçlerinin epey çıkıntılı olduğu çok doğruydu. Yine de önemli sayılmazdı, ancak hastanede yapılacak bir muayeneden sonra anlaşılabilecek kadar küçük bir bozukluktu. Parmaklarının ve tırnaklarının boyu, orantısı ve biçimi, ayak kemiklerinin oluşumu ve yapısı düzgün görünüyordu. Asıl tehlikeyse, ikide bir ayaklarını çirkinleştirmek için ne mümkünse yapan nasır ve sertliklerdeydi. Ama Don Rigoberto, kötülüğü tam zamanında kökünden yok etmeyi beceriyordu.

Süngertaşı elinin altındaydı. İşe sol ayağından başladı. Topuğunun üstünde, ayakkabının en çok sürtündüğü yerde, parmak uçlarıyla dokunulduğunda sıva vurulmamış bir duvar kadar sert, nasırsı bir kabartı oluşmaya başlamıştı bile. Don Rigoberto süngertaşını sürterek nasırsı bir kabartıyı yavaş yavaş yumuşatıp yok etti. Hoşnutluk ve keyifle, topuğunun çevresindeki parlaklık ve pürüzsüzlüğe yeniden kavuşmuş olduğunu gördü. Gerçi eline başka hiçbir nasırbaşı ya da sertlik gelmedi, ama yine de tabanlarını, ayak içlerini ve tek tek bütün parmaklarını hafifçe taşlamadan edemedi.

Sonra makasla törpüyü aldı, büyük bir haz içinde tırnaklarını kesip törpülemeye koyuldu. Bu işte, kıvrılıp ete gömülen tırnaklara dikkat etmek gerekiyordu. Don Rigoberto'nun bu konuda, sabırlı gözlemlerinden ve gerçekçi düş gücünden kaynaklanan, şaşmaz bir yöntemi vardı: tırnağı yarım

ay biçiminde keserek iki yanında iki kıvrık uç bırakıyor, böylece tırnakları yapıları gereği ete gömülmeden uzayabiliyordu. Üstelik, hilâl biçimindeki bu Haçlıbozan tırnakların temizlenmesi de daha kolaydı: törpünün ucu, kirin biriktiği, terin öbeklendiği, pisliklerin gizlendiği tırnakla et arasındaki siperi andıran minik çukura daha kolay girebiliyordu. Don Rigoberto ayak tırnaklarını kesip temizledikten, bir güzel törpüledikten sonra çevrelerinde oluşmuş ince deri parçalarını özenle kazıdı, sürtünme, havasızlık ve terden ayaklarının en ıssız köşelerinde toplanmış o esrarengiz beyazlıkları temizleyip yok etti.

İşi bittiğinde, ayaklarını sevecen bir doygunlukla seyrederek ovaladı. Bir tuvalet kâğıdının üzerine topladığı tırnak kesikleriyle pislikleri tuvalete atıp sifonu çekti, sonra ayaklarını sabunlayıp uzun uzun duruladı. Kuruladıktan sonra ayaklarına, güneş çiçeğinin şafaktaki hafif, erkeksi kokusunu andıran bir koku yayan incecik bir talk pudrası serpti.

Ayinin şaşmaz işlemleri henüz tamamlanmamıştı; sırada ağız ve koltuk altları vardı. Gerçi Don Rigoberto işe beş duyusuyla birden sarılmıyor, işlemlerin başarıyla tamamlanması için gerekli bütün zamanı ayırmıyor değildi, ama artık bu ayinde o kadar ustalaşmıştı ki dikkatini bölüştürebiliyor, kendini haftanın her günü bir başka estetik ilkesinde yoğunlaştırabiliyordu. Bu gece oturumlarında temizlik bahaneydi aslında. Özel dinini geliştirdiği, kendince bir ütopyayı gerçekleştirdiği bu gece oturumlarında gizliden gizliye hazırladığı yasa

tabletlerinden ve buyruklardan birtakım estetik ilkeleri çıkarıyordu.

Ağız temizliği için gereken şeyleri – bir bardak su, diş aralarını temizlemeye yarayan mumlu iplik, diş macunu, diş fırçası – beyaz damarlı koyu sarı mermerin üzerine yerleştirirken, en emin olduğu önermelerden birini, saptadıktan sonra bir daha hiç kuşku duymadığı bir ilkeyi seçti: "Parlak olan her şey çirkindir, en çok da parlak erkekler." Avucuyla su alıp ağzını çalkalamaya başladı. Dişetlerine yapışmış, dişlerinin arasına sıkışmış başıboş parçacıkları çıkarmak üzere ağzını çalkalarken bir yandan da aynadan yanaklarının nasıl şiştiğini izliyordu. Hani parlak kentler, parlak resimler ve şiirler vardır, diye düşündü, parlak şölenler, görünümler, parlak sözleşmeler, söylevler. Tıpkı, banknotları parlak renkli, ama değeri düşük paralar ya da turistler için meyve dilimleri ve minik bayraklarla süslenmiş, üzüm şekeriyle tatlılaştırılmış tropikal içkiler gibi bütün bunlardan da sakınmak gerekirdi.

Şimdi, başparmaklarıyla işaretparmakları arasında yirmi santim uzunluğunda bir mumlu ip vardı. Her zaman olduğu gibi, ipi ön dişleriyle tutarak üstdişlerinde sağdan sola, soldan sağa gezdirmeye başladı. İpi dişlerinin arasındaki ince yarıklardan geçiriyor, muzır ekmek kırıntılarının, ufak et parçalarının, sebze liflerinin, meyve kabuğu artıklarının hep yuvalandığı dişetlerinin uçlarını kaldırıyordu. O yaramaz yaratıklarm mumlu ipin yardımı ve kendi becerisiyle oyuklarından çıkıp ortaya dökülüşünü çocuksu bir sevinçle izliyordu. Ağzında biri-

ken artıkları lavaboya tükürdü, suyla birlikte akıp gidişlerini, musluktan akan suyun çevriminde sürüklenişlerini seyretti. Bu arada düşünüyordu: Donuk beyinlerin tepesinde parlak saçlı kafalar vardır, o beyinleri de parlak gösterirler. İspanyolca'daki en çirkin sözcük briyantindir. Üstdişlerini fırçalayıp yeniden ağzını çalkaladı, mumlu ipi musluktan akan sudan geçirdi. Sonra, aynı keyif ve ustalıkla, altdişlerini ve azıdişlerini temizlemeye koyuldu. Parlak sohbetler vardır, parlak müzik parçaları, çiçek tozu alerjisi, gut, depresyon, stres gibi parlak hastalıklar vardır. Tabii, parlak kesimli parlak elmaslar da vardır. Ağzını bir kez daha çalkalayıp mumlu ipi çöp sepetine attı.

Artık dişlerini diş macunuyla fırçalayabilirdi. Bir aşağı bir yukarı yavaş yavaş fırçalamaya başladı; fırçanın kıllarının – naylon kıldan yapılmış fırçaları asla kullanmazdı, fırçanın kılları doğal olmalıydı – o kemiksi oyukların bildik derinliklerine iyice girebilmesi için fırçayı sertçe bastırıyor, mumlu ipin her şeye karşın söküp alamadığı son kırıntıları da bulup çıkarmaya çalışıyordu. Dişlerinin önce önünü, sonra arkasını fırçaladı. Ağzını son kez çalkaladığında, nane ile limonun insanın ağzına serinlik ve tazelik veren o hoş kokusunu duydu; sanki birden dişetleriyle damağın çevrelediği ağız boşluğunda yüzlerce havalandırıcı ve serinletici çalışmaya başlamış, bütün dişleri sert ve duyarsız birer kemik olmaktan çıkmış, dudakların duyarlılığını almıştı. Don Rigoberto birden kaygıyla, dişlerim parlak, diye düşündü. Ama istisnalar kaideyi bozmazdı. Parlak bitkiler var, diye geçirdi aklından, sözge-

limi gül. Sonra parlak hayvanlar var, örneğin Ankara kedisi. Ansızın aklına Doña Lucrecia düştü; çırılçıplaktı, bir düzine yavru Ankara kedisiyle oynuyordu, kediler miyavlayarak Doña Lucrecia'nın güzel gövdesinin bütün yuvarlaklarına sürtünüyorlardı. Don Rigoberto, kamışının vakitsiz kalkacağından korkarak hemen koltuk altlarını yıkamaya girişti. Günde birkaç kez yıkardı koltuk altlarını: sabahları duş yaparken, öğleleri yemeğe çıkmadan önce sigorta şirketinin banyosunda. Ama koltuk altlarını yıkamaktan yalnızca bu gece ayinlerinde sanki yasak bir zevki tadıyormuşçasına inanılmaz bir keyif alırdı. Önce koltuk altlarını ve kollarını ılık suyla duruladı, dolaşımı hızlandırmak için kollarını hızlı hızlı ovaladı. Sonra lavaboyu sıcak suyla doldurdu, küçük bir sabun parçasını eriterek suyu köpürttü. Önce bir kolunu, sonra öbürünü suyun tatlı sıcaklığına daldırdı, ardından koltuk altlarını sabır ve sevgiyle ovalarken uzun, siyah tüyleri sabunlu suda dolaştırıp çözdü. Bu arada düşünedurudu: Parlak, keskin kokular var, örneğin gül ve kâfuru kokusu. En sonunda kurulandı, koltuk altlarına deniz suyuyla ıslanmış ten kokusunu ya da seralardaki çiçeklerin rayihasını taşıyan bir okyanus rüzgârının kokusunu çağrıştıran çok hafif bir kolonya sürdü.

Aynada kendine bakıp kendi kokusunu içine çekerken, kusursuzum, diye düşündü. Aynadaki görüntüsünde en küçük bir gösteriş yoktu. Gövdesine bu kadar özen göstermesinin amacı daha güzel ya da daha az çirkin görünebilmek değildi; daha güzel ya da daha az çirkin görünme çabası aslın-

da –çoğu zaman da bilinçsizce– o aşağıladığı sürü gibi yaşama ülküsünü yücelten yapmacık bir davranıştı. İnsan başkalarının gözünde her zaman 'güzel' olmalıydı. Don Rigoberto'nun asıl amacı, zamanın acımasız yıpratışını durdurabildiğini, uğursuz Doğa'nın her şeyi yazgılı kıldığı o karşı konulmaz bozulmayı denetleyebildiğini, hiç değilse geciktirebildiğini duyumsayabilmekti. Böyle bir savaş verdiğini bilmek, ruhunu rahatlatıyordu. Üstelik, Lucrecia'nın haberi yoktu, ama evlendiklerinden bu yana bedeninin bozulmasına karşı karısı adına da savaşıyordu. Oriana uğruna savaşan Galyalı Amadis gibi, diye düşündü. Senin adına, senin uğruna sevgilim.

Işığı kapatıp banyodan çıkmaya hazırlanıyordu ki, birden karısının yatakta uyur uyanık kendisini beklediğini düşündü; Lucrecia olanca çekiciliğiyle, gövdesinin bütün tümsekleriyle hazır, okşayışlarıyla uyandırılmayı bekliyordu; Don Rigoberto tepeden tırnağa ürperdi. Kapıya giderken, "Kırk yaşındasın, ama hiç bu kadar güzel olmamıştın," diye mırıldandı. "Seni seviyorum, Lucrecia."

Banyo yeniden karanlığa gömülmek üzereyken gözü tuvalet masasının üstündeki aynalardan birine ilişti; coşkuları ve çılgınca düşleri onu insan görüntüsünden çıkarmış, ansızın yabanıl bir karaltıya, ortaçağ söylencelerinin o benzersiz hayvanını, tek boynuzlu atı andıran bir karaltıya dönüştürmüştü sanki.

7

VENUS, AŞK VE MÜZİKLE BİRLİKTE

Bu Venus, İtalyanların Venus'u, Iupiter'in kızı, Greklerin Aphrodite'sinin kızkardeşi. Orgcudan müzik dersi alıyor. Benim adım Aşk. Ufak tefek, kırılgan, gülyanaklı ve kanatlı; bin yaşında ve bir yusufçuk kadar el değmemiş. Pencereden görülebilen erkek geyik, soylu tavuskuşu ve alageyik, gezi boyunca uzanan kavakların gölgesinde kol kola dolaşan sevgililer kadar canlı. Kaymaktaşı bir ibrikten başına billur sular dökülen çeşmedeki satir ise canlı değil; Güney Fransa'dan gelmiş yetenekli bir sanatçının biçim verdiği bir Toskana mermeri.

Biz üçümüz, Venus, orgcu ve ben de canlıyız; yamaçtan aşağıya kayaların arasından süzüle süzüle akan dere kadar, Afrika'dan gelen bir tacirin efendimiz Don Rigoberto'ya sattığı geveze papağanlar kadar hayat doluyuz. (Tutsak hayvanlar şimdi bahçedeki kafeste çile dolduruyor.) Alacakaranlık çökmüş, az sonra gece inecek. Gece kül rengi giysileriyle geldiğinde org susacak, müzik öğretmeniyle benim gitmemiz gerekecek, o zaman burada gördüğünüz her şeyin sahibi ve efendisi odaya girecek, kadınıyla sevişecek. O vakte kadar isteğimize boyun eğdirip becerilerimizi kullanarak efendimizi karşılamaya hazır edeceğiz Venus'u; efendi-

mizi şanına şöhretine yakışır biçimde karşılayıp eğlendirecek. Demek bir yanardağ kadar yalımlı, bir yılan kadar kösnül, şımartılmış bir Ankara kedisi kadar çalımlı olacak.

Genç müzik öğretmeniyle ben buraya gönül eğlendirmeye değil, iş yapmaya geldik. Ama bilirsiniz, severek ve hakkıyla yapılan her iş bir keyiftir. Bizim görevimiz, hanımefendinin bedeninde tutkular tutuşturmak, beş duyusunun küllerini korlar saçana kadar eşelemek, o güzel kafasını muzır düşlerle doldurmak. Don Rigoberto onu kendisine böyle teslim etmemizi istiyor: istekten tutuşmuş, ahlâk ve dinin getirdiği bütün çekingenlikleri atmış, kafasıyla ve gövdesiyle tepeden tırnağa doyum peşinde. Gerçekte hoş bir görev bizimki, ama hiç de kolay değil. Sabır ve cinlik istiyor, içgüdünün çılgınlığını aklın şeytanlığı ve yüreğin sevecenliğiyle uyumlu kılma ustalığını gerektiriyor.

Orgun sürüp giden, insanın ruhunu yücelten ezgilerinden ortalığa esenlik dolu bir hava yayılıyor. Genellikle org ile dua ve ilahiler arasında yakın bir bağ kurulur, orgun Tanrının ölümlü kullarını titreşimleriyle arındırıp cinsellik ve tensellikten uzaklaştırdığı sanılır. Ne kadar büyük bir yanılgı. Aslında org müziği o saplantılı gevşekliği ve yumuşak mırıltısıyla Hıristiyanları dünyadan ve olağan işlerden kopartır, zihinlerini yalıtarak benzersiz ve farklı bir şeye yöneltir onları; çok doğru, genellikle Tanrı ve ruhun kurtuluşudur bu, ama bazan da günah, cehennem azabı ve kösnüdür, o saydam haz sözcüğünün uzaktan yakından çağrıştırdığı daha birçok şeydir.

Orgun sesi hanımefendiyi yatıştırıyor, rahatlatıp sakinleştiriyor; bedeni yavaş yavaş gevşeyip uyuşurken neredeyse kendinden geçiyor. Kendini müziğe daha yoğun verebilmek için usulca gözlerini kapatıyor. Orgdan yükselen ezgiler gövdesini baştan ayağa sararken kafasındaki kaygılar ve küçük gündelik sorunlar silinip gidiyor, her şey süzülüp uçuyor, geriye yalnızca duyduğu, duyumsadığı kalıyor. İşte her şey böyle başlıyor. Orgun tuşlarında yumuşak, eriyip giden bir kreşendoda canlı, güvenli, telâşsız dokunuşlarla gezinen müzik öğretmeni bizi usul usul Ermiş Bernard'ın katı münzevi hayatınm sofu tenhalıklarına, sokaklarda ansızın bir pagan şenliğine dönüşen tören alaylarına, oradan hemencecik bir manastır kilisesinde söylenen bir Gregoryen ilahisine ya da kardinallerle dolu bir katedralde okunan bir Ölüm Duası'na, oradan da kent dışında bir konakta kimin kiminle sevişti-ği belli olmayan bir maskeli baloya götürüyor. Şarap su gibi akıyor, sarmaşıklarla örtülü bahçe köşkünde tuhaf kıpırtılar var. Göbekli, azgın bir yaşlının kucağında oturan çok güzel bir genç kız ansızın maskesini çıkarıyor. O da ne, seyis yamaklarından biri mi yoksa? Yoksa, hem kamışı, hem memeleri olan erdişi köy delisi mi? Bütün bunlar hanımımın gözlerinin önünden geçiyor, çünkü müziğe ayak uydurarak yumuşak, ayartıcı bir sesle hepsini bir bir kulağına fısıldıyorum. Bana suçortaklığı eden orgun tatlı ezgilerini engin bilgilerimle kışkırtıcı biçimlere, renklere, karaltılara, devinimlere dönüştürüyorum. Hanımımın arkasına tünemişim; pürüzsüz, küçük yüzüm sırtının üstünden siv-

ri uçlu bir üvendire gibi uzanıyor; bütün yaptığım, kulağına muzır hikâyeler fısıldamak. Aklını çelip gülümseten, şaşırtıp çıldırtan hikâyeler.

Müzik öğretmeni orgu durmaksızın çalmak zorunda, hayatı buna bağlı. Don Rigoberto uyarmış: "Orgün körükleri durmayagörsün, o zaman şeytana uyup karıma dokundun demektir. Işte o vakit, şu hançeri yüreğine saplar, leşini köpeklere atarım. Görelim bakalım delikanlı, güzel karıma duyduğun istek mi güçlü, yoksa yaşama isteğin mi?" Yaşama isteği elbette.

Ama orgun boruları titreştiği sürece müzik öğretmeninin hanımıma bakmaya hakkı var. Bu, genç müzisyeni onurlandıran ve yücelten, kendini kral ya da Tanrı katında görmesini sağlayan bir ayrıcalık. O da alabildiğine keyfini çıkarıyor bu ayrıcalığın. Üstelik bakışları benim işimi kolaylaştırıyor, görevimi daha kusursuz gerçekleştirmemi sağlıyor. Çünkü hanımım, o sakalsız yüzdeki gözlerde kendisine duyulan güçlü istek ve saygıyı okuduğunda, gözalıcı beyaz gövdesinin bu duyarlı yeniyetmede uyandırdığı ateşli özlemleri sezinlediğinde ister istemez allak bullak oluyor, kendini cinsel düşlemlerin eşiğinde buluyor.

En çok da orgcu gözlerini tam orasına diktiğinde. Genç müzisyen, Venus'un o gizli sığınağında ne buluyor ya da ne arıyor? Güngörmemiş gözbebekleri nerelere sızmaya çalışıyor? Dereler gibi akıp giden küçük mavi damarların bir uçtan öbür uca çevrelediği, budanmış tüylerin gölgesinin düştüğü teninin o saydam üçgeninde müzik öğretmenine bu kadar çekici gelen ne? Tam olarak bilemi-

yorum, ama sanırım kendisi de bilmiyor. Orada gözlerini alamadığı bir şey var, her gün akşama doğru sanki yazgının eli değmiş ya da büyücünün biri afsunlamış gibi öyle bakıyor. Sanki içine doğmuş: Venus'un günışığı vuran tapınağının dibinde, hanımefendinin kalçalarından inen yuvarlak sütunların koruduğu, esnek, kırmızı, içinin çiyiyle ıslanmış o güzelim yarıktan hayat ve haz pınarı fışkıracak. Biraz sonra, beyimiz ve efendimiz Don Rigoberto eğilip tanrıbalını yudumlayacak oradan. Orgcu kendi payının sonsuza dek esirgeneceğini biliyor, çünkü yakında Dominiken Manastırına kapanacak. O, çocukluğunun toyluk yıllarından beri Tanrının çağrısını yüreğinde duymuş, keşişlikten hiç kimsenin ve hiçbir şeyin caydıramayacağı dinibütün bir genç. Bir ara kulağıma fısıldamışlardı: bu akşam buluşmaları orgcuyu tepeden tırnağa tere batırsa da, bir kadının baldırlarında ve memelerinde iblislerin gezindiği düşler de gördürse, Tanrının çağrısına uymasını engellemiyormuş. Tam tersine, kendi ruhunu kurtarabilmek ve başkalarının ruhlarını kurtarmalarına yardımcı olabilmek için bu dünyanın görkeminden, tensel zevklerinden kaçınmak gerektiğine daha çok inandırıyormuş. Kim bilir, gözlerini hanımının kıvırcık bahçesinden ayırmamasının tek nedeni belki de her türlü ayartıcılığa direnebileceğini, baştan çıkarıcıların en iblisçesine, hanımımızın gözalıcı gövdesine bile boyun eğmeyeceğini kendi kendine kanıtlamak ve Tanrıya göstermek.

Hanımım da, ben de bu tür ahlâk bocalamaları ve vicdan hesaplaşmaları içinde değiliz. Ben değ-

lim, çünkü ben küçük bir pagan tanrısıyım, insanoğlunun düş dünyasının bir ürünüyüm yalnızca. Hanımımın da değil, çünkü o da, Don Rigoberto'nun en küçük ayrıntılarını bile hesap ederek düzenlediği gece sevişmelerine ısındıran bu akşam buluşmalarına sırf kocasına saygısından, ama biraz da gönülsüzce katılan uysal bir eş. Bütün Hıristiyan kadınlar gibi, efendisinin isteklerine boyun eğen bir hanımefendi. Bu cinsellik şölenleri günah sayılıyorsa, vebali bütün bunları kişisel zevk uğruna tasarlayıp düzenleyenin boynuna, diye düşünüyor belki de.

Hanımımın özene bezene yapılmış saçı, saçlarındaki barok inci takılar, bukleleri, işveli dağınık lüleleri de Don Rigoberto'nun düzenlediği bir gösteri. Berberlere en ince ayrıntılarına kadar düşünülmüş buyruklar vermiş; hanımefendinin çeyizindeki sıra sıra mücevherleri her gün askerlerini denetleyen bir subay gibi gözden geçiriyor; o gece hanımımın saçlarında parıldayacak, boynunu çevreleyecek, yarısaydam kulaklarından sallanacak, parmaklarına ve bileklerine dolanacak takıları tek tek kendisi seçiyor. Hanımefendi diyor ki, Don Rigoberto kendisiyle sevişirken kulağına, "Sen, sen değilsin, kafamdaki düşsün," diye fısıldıyormuş. "Bugün Lucrecia değil Venus olacaksın, Perulu bir kadın değil bir İtalyan kadını olacaksın. Yeryüzünde bir ölümlü olmaktan çıkıp bir tanrıçaya, bir simgeye dönüşeceksin."

Don Rigoberto'nun benzersiz düş oyunlarında böyle olabilir, ama hanımım yine de dalından koparılmamış bir gül ya da küçük bir ötücü kuş kadar

Tiziano Vecellio, *Venus ve Cupido, Orgcuyla Birlikte,* tuval üzerine yağlıboya,
Prado Müzesi, Madrid

canlı, gerçek ve somut. Çok güzel bir kadın değil mi? Evet, güzelliği aklını başından alıyor insanın. Özellikle de, orgun sürüp giden ezgilerinin karşı konulmaz simyası, müzisyenin ürkek bakışları ve kulağına mırıldandığım ateşli edepsizliklerle baştan çıktığı, içgüdülerinin uyanmaya başladığı şu anda. Memesinin üstünde duran sol elimden, teninin nasıl yavaş yavaş gerilip kızıştığını duyumsuyorum. Kanı kaynamaya başlıyor. Şu sıra, filozofların mutlak, simyacıların madde dönüşümü dedikleri ya da (bilgince söylemek gerekirse) bütünlüğe eriştiği şu sıra tam kıvamında.

Bedenini en iyi özetleyen sözcük: taşkın. Uyduruğum muzır hikâyelerle uyanan gövdesi bütün kıvrıntı ve çıkıntılarıyla yılankavi yükseliyor, tavında bir yumuşaklığa ulaşıyor. İşte erbabının sevişme anında eşinde araması gereken kıvam: her an taşabilirmiş gibi görünen, ama koparılmayı bekleyen bir meyve, yeni yoğrulmuş bir hamur gibi sertliğini, sıkılığını, diriliğini koruyan sevecen bir bolluk; İtalyanların, ekmek için kullandıklarında bile kösnül çağrışımlar uyandıran bir sözcükle tanımladıkları, *morbidezza* dedikleri o yumuşak doku.

Artık yüreğinde yangın çıktığına, küçük kafasından ışıltılı düşler geçmeye başladığına göre, usul usul sırtını sıvazlayıp gövdesinin parlak atlasında gezinebilir, kanatlarımla uygun yerlerini gıdıklayıp karnının sıcak yastığında mutlu bir köpek yavrusu gibi oynaşabilirim. Ben yaltaklandıkça gülüp durur, gövdesi tutuşup akkora döner. Atacağı kahkahayı, orgun iniltilerini bastırıp genç müzik

öğretmenini allak bullak edecek kahkahasını daha şimdiden duyar gibiyim. Güldüğü zaman, memelerinin uçları görünmez bir ağız tarafından emiliyormuş gibi sertleşip dikleşecek, kaymak teninin altındaki karın kasları kasılırken ortalığa gizli yerlerinin sıcak ve ıslak hazinelerini akla düşüren bir vanilya kokusu yayılacak. Tam o sıra, kalkık burnum, olgun bir peynir kokusu almışçasına, gizli özsularmın baygın kokusunu duyabilir. Hanımıma bakılırsa, bu aşk sularının dayanılmaz kokusu Don Rigoberto'nun aklını başından alıyormuş, Don Rigoberto yakaracakmış gibi diz çöküp kokuyu içine çekiyor, mutluluktan esriyip kendinden geçiyormuş. Don Rigoberto, bu kokunun, kentteki büyücü ve pezevenklerin âşıklara sattıkları en akla gelmedik iksirlerden çok daha güçlü bir ayartıcı olduğunu söylüyormuş. Hanımıma, aşk sarhoşlarının çözülen diliyle, "Böyle koktuğun sürece kölenim senin," diyormuş.

Az sonra kapı açılacak, Don Rigoberto'nun halı üzerindeki yumuşak ayak seslerini duyacağız. Çok geçmeden Don Rigoberto döşeğin yanıbaşına gelecek, orada durup müzik öğretmeniyle benim sıradan gerçekliği kendisinin görkemli düşlerine yaklaştırmayı becerip beceremediğimizi anlamaya çalışacak. Hanımefendiye bakıp kahkahalarını duyduğunda, hele bir de kokusunu içine çektiğinde, bu işi bal gibi becerdiğimiz sonucuna varacak. O zaman başıyla belli belirsiz onaylayacak bizi, bizse onun bu baş işaretinin odadan çıkmamız için verilmiş bir buyruk olduğunu anlayacağız.

Org susacak; müzik öğretmeni yerlere kadar

eğilip portakal serasının oradan çıkıp gidecek, bense pencereden fırlayıp duru gökyüzünün hoş kokulu karanlığına doğru kanat çırpacağım.

Yatak odasında ikisi kalacak, bir de aşk yüklü sevişmelerinin yankısı.

8

GÖZYAŞLARININ TUZU

Justiniana'nın gözleri faltaşı gibi açılmıştı, yeldeğirmeni kanatlarına benzeyen ellerini, kollarını sallayarak, çılgına dönmüşçesine birşeyler anlatmaya çalışıyordu.

Korkuyla gözlerini kırpıştırarak, "Küçük Alfonso canına kıyacakmış!" diye bağırdı. "Çünkü siz onu sevmiyormuşsunuz artık! Öyle diyor! Oturmuş, bir veda mektubu yazıyor, senyora."

Doña Lucrecia, tuvalet masasının aynasından Justiniana'ya bakarak, "Sen yine hayal görüyor olmayasın..." diye kekeledi. "Yine neler zırvalıyorsun, kuşbeyinli?"

Ama hizmetçi kızın yüzü çok ciddiydi. Kaşlarını almakta olan Doña Lucrecia elindeki cımbızı yere attı, başka soru sormadan fırlayıp merdivenlerden aşağı koştu. Justiniana da ardından. Çocuğun yatak odasının kapısı kilitliydi. Üveyannesi kapıyı vurdu: "Alfonso, Alfonsito!" Hiçbir karşılık gelmedi, içeride çıt yoktu.

Doña Lucrecia kapıyı bir kez daha vurup "Foncho! Fonchito!" diye seslendi direterek. Sırtı buz kesmişti. "Aç kapıyı! İyi misin? Neden yanıt vermiyorsun, Alfonso!"

Anahtar kilidin içinde gıcırtıyla döndü, ama ka-

pı açılmadı. Doña Lucrecia derin bir soluk aldı. Bir baş dönmesiyle boşluğa kayarken her şey yeniden yerli yerine dönmüştü, şimdi yeri yeniden ayaklarının altında hissediyordu.

"Bizi yalnız bırak," diyerek Justiniana'yı gönderdi.

Odaya girip kapıyı ardından kapadı. Az önce korku duyarken şimdi öfkesini bastırmaya çabalıyordu.

Alfonso hâlâ okul üniformasıylaydı, başını önüne eğmiş, yazı masasında oturuyordu. Başını kaldırıp Doña Lucrecia'ya baktı; kıpırtısız hüzünlü yüzü her zamankinden daha güzeldi. Pencereden hâlâ günışığı vurmasına karşın masa lâmbası yanıktı. Yeşil sumeni aydınlatan sarı ışık çemberinde Doña Lucrecia'nın gözüne bitmemiş bir mektup ilişti. Mürekkep daha kurumamıştı, Alfonso'nun mürekkebe batmış küçük elinin yanında açık bir dolmakalem duruyordu.

Doña Lucrecia ağır ağır yaklaşıp oğlanın yanında durdu. "Ne yapıyorsun?" diye mırıldandı.

Sesi ve elleri titriyor, göğsü inip kalkıyordu.

Alfonso kararlı bir sesle, "Mektup yazıyorum," diye karşılık verdi. "Size."

"Bana mı?" Doña Lucrecia hoşuna gitmiş gibi görünmeye çalışarak gülümsedi. "Okuyabilir miyim?"

Alfonso elini kâğıdın üstüne koydu. Saçları dağınık, suratı asıktı. "Şimdi olmaz." Gözlerinde yetişkin bir insanın kararlılığı okunuyor, sesinde bir meydan okuma seziliyordu. "Bir veda mektubu."

"Bir veda mektubu mu? Nasıl yani, bir yere mi

gidiyorsun yoksa, Fonchito?"

Doña Lucrecia, çocuğun, "Kendimi öldüreceğim," dediğini duydu. Gözlerini kadına dikmişti, yüzünde en küçük bir kıpırtı yoktu. Ama çok geçmeden soğukkanlılığını yitirdi, gözlerinde yaşlar birikiverdi. "Çünkü beni artık sevmiyorsunuz, üveyanne."

Alfonso'nun bu sözleri kısa pantolonu ve tüysüz yüzüyle hiç bağdaşmayan bir sesle, aşk kırgını bir sevgili gibi söylemesi, Doña Lucrecia'yı afallatmıştı. Alfonso'nun küçük yüzünde hem acı, hem öfke vardı; somurttuğunu gizlemeye çalışıyor da, beceremiyordu sanki. Doña Lucrecia şaşkınlık içindeydi, ne diyeceğini bilemiyordu.

En sonunda kendini güçbela toparlayarak, "Neler saçmalıyorsun, Fonchito!" diye mırıldandı. "Demek seni sevmiyorum? Ama yavrucuğum, nasıl olur da böyle düşünürsün? Sen benim oğlum sayılırsın. Sen benim..."

Sözünü bitiremedi, çünkü Alfonso üzerine atılmış, kollarını beline dolamış, hüngür hüngür ağlamaya başlamıştı. Yüzünü Doña Lucrecia'nın karnına gömmüş, hıçkıra hıçkıra ağlıyordu. İçini çekerken küçük gövdesi sarsılıyor, aç kalmış bir köpek yavrusu gibi hızlı hızlı soluyordu. Evet, ağlayışındaki umarsızlıkla, acısını hiç çekinmeden dile getirişiyle şu sıra hiç kuşku yok tam bir çocuktu. Doña Lucrecia, Alfonso'nun saçını okşarken gözlerini yaşa boğan heyecana, boğazında düğümlenen hıçkırığa yenik düşmemeye çabalıyordu. Alfonso kırık dökük sözcüklerle, soluk almaksızın derdini dökerken, Doña Lucrecia çelişik duygular arasında kapa-

na kısılmıştı.

"Günlerdir konuşmuyorsunuz benimle. Bir şey soracak olsam, arkanızı dönüp gidiyorsunuz. Gece yatarken de, sabah kalktığım zaman da sizi öpmeme izin vermiyorsunuz. Okuldan geldiğimde bana öyle tuhaf bakıyorsunuz ki, beni evde görmekten rahatsız oluyorsunuz sanki. Neden, üveyanne? Ben ne yaptım ki?"

Doña Lucrecia çocuğun saçlarını öperken bir yandan da karşı çıkmaya çalışıyordu. Hayır, Fonchito, bunların bir teki bile doğru değil. Ne kadar alıngansın, güzel çocuk! En yumuşak sözcükleri seçerek açıklamaya çabalıyordu. Onu elbette seviyordu! Hem de nasıl, canım! Alfonso'yu bir an bile aklından çıkarmıyor, okuldayken ya da arkadaşlarıyla top oynarken her dakika onu düşünüyordu. Ama kendisine böylesine bağlanması, üveyannesini çılgınlar gibi sevmesi hiç de iyi bir şey değildi. Aptal çocuk. Böyle düşüncesizce davranır, bu kadar yoğun duygulara kapılırsa, sonunda kendisi zarar görürdü. Kendinden bu kadar büyük birine bağlanmak, Fonchito'nun duygu dünyasına da zarar verebilirdi. Duygularını ve meraklarını başkalarıyla, en çok da yaşıtlarıyla, okuldaki arkadaşlarıyla, yeğenleriyle paylaşmalıydı. Böyle yaparsa, daha çabuk olgunlaşacak, kişilikli ve bağımsız bir delikanlı olacaktı. İşte o zaman, Doña Lucrecia da, Don Rigoberto da Fonchito ile çok haklı olarak övünç duyacaklardı.

Ama Doña Lucrecia bütün bunları anlatırken, yüreği sözlerini yalanlıyordu. Üstelik, söylediklerinin çocuğun bir kulağından girip öbür kulağından

çıktığından kuşkusu yoktu. Belki de onu duymuyordu bile. Doña Lucrecia, ona söylediklerimin hiçbirine inanmıyorum, diye düşündü kendi kendine. Alfonso'nun hıçkırıkları artık dinmişti, ikide bir içini çekiyordu, o kadar. Ama bütün ilgisi üveyannesinin ellerinde toplanmıştı sanki. Doña Lucrecia'nın ellerini yakalamış bırakmıyor, ürkek ama tapınırcasına öpüp duruyordu. Kadının ellerini aldı, kadife yanaklarına sürmeye koyuldu. Doña Lucrecia tam o sırada Alfonso'nun yumuşacık bir sesle mırıldandığını duydu; sanki sımsıkı tuttuğu o ince uzun parmaklarla konuşuyordu: "Sizi çok seviyorum, üveyanne. Çok, ama çok... Sakın bana bir daha öyle davranmayın, yoksa canıma kıyarım. Yemin ederim, öldürürüm kendimi."

Ansızın Doña Lucrecia'nın içinde bir bent yıkıldı sanki, kopup gelen taşkın sağduyusunu ve mantığını sular altında bıraktı; o güne kadar hep bağlı kaldığı yerleşik kurallar, dahası benliğini koruma içgüdüsü bile un ufak oldu. Yere çömeldi, iskemlesinde oturan çocukla aynı boya gelmek için dizüstü çöktü; bütün baskılardan arınmış, bambaşka biri olmuştu sanki, kasırgaya yakalanmış gibiydi; Alfonso'yu kucakladı, okşamaya başladı.

Kesik kesik, "Bir daha olmayacak," deyip duruyordu. Heyecandan, sözcükler dudaklarından güçlükle dökülüyordu. "Sana söz veriyorum, bir daha öyle davranmayacağım. Biliyorum, son günlerde mahsus öyle soğuk davrandım sana, kuzucuğum. Hiç kafa yok bende. Sana iyilik yapayım dedim, ama acı çektirdim. Bağışla beni, güzelim..."

Alfonso'nun dağınık saçlarını, alnını, yanakları-

nı öpüyor, çocuğun gözyaşlarının tuzunu dudaklarında duyuyordu. Alfonso'nun ağzı ağzını aradığında Doña Lucrecia hiç sakınmadı. Gözleri yarı kapalı, çocuğun kendisini öpmesine izin verdi, sonra o da çocuğu öptü. Yüreklenen Alfonso'nun dudakları Doña Lucrecia'nın dudaklarındaydı artık. Kadın dudaklarını araladı ve küçük ürkek yılanın içeri girmesine izin verdi. Yılan önce beceriksiz ve çekingendi, sonra birden cesarete geldi, kadının dişetleriyle dişleri üzerinde bir uçtan öbür uca gezinmeye, ağzın içini keşfetmeye koyuldu. Doña Lucrecia ansızın memesini tutan eli de itmedi. Alfonso'nun eli orada bir süre güç topluyormuşçasına bekledi, sonra memeyi hafifçe sıkarak okşamaya başladı. Aklının derinliklerinden gelen bir ses Doña Lucrecia'ya hemen ayağa fırlayıp odadan çıkmasını söylüyordu, ama yerinden kımıldamadı. Tam tersine, çocuğu kendine çekti, bütün sınırları kaldırarak, cinsel isteğiyle birlikte durmadan artan bir sabırsızlık ve umursamazlıkla Alfonso'yu öpmeyi sürdürdü. Ta ki, düş görüyormuşçasına, bir arabanın fren yapıp durduğunu, biraz sonra da kocasının kendisine seslendiğini duyuncaya kadar.

Dehşet içinde yerinden fırladı. Doña Lucrecia'nın kapıldığı korku birden çocuğun gözlerine de yansımıştı. Alfonso'nun giysisi buruşmuş, ağzının kenarına dudak boyası bulaşmıştı. Doña Lucrecia telâşla, "Git yüzünü yıka," dedi. Alfonso kalkıp banyoya doğru seğirtti.

Doña Lucrecia çocuğun yatak odasından şaşkınlık içinde çıktı, bahçeye bakan küçük oturma odasmdan neredeyse sendeleyerek geçti. Misafir

tuvaletine girip kapıyı kilitledi. Sanki uzun süre koşmuş gibi dizlerinin bağı çözülüyordu. Aynaya bakar bakmaz çılgınca bir gülme nöbetine yakalandı, eliyle ağzını kapatarak kahkahalarını bastırmaya çalıştı. Yüzüne soğuk su çırparken bir yandan da kendi kendine, "Salak karı, kaçığın tekisin sen," diye söyleniyordu. Sonra bideye oturup fıskiyeyi uzun süre açık tuttu. Özenle üstünü başını düzeltti, giysisini çekiştirip yerli yerine oturttu, yeniden aynaya baktı; iyice kendine geldiğine, yüzünü ve davranışlarını tümüyle denetim altına aldığına inanıncaya kadar tuvaletten çıkmadı. Dışarı çıkıp kocasını karşıladığında artık eski dinginliğine kavuşmuştu, olağandışı bir şey olmamışçasına gülümsüyordu. Don Rigoberto karısını her zamanki coşkulu ve istekli buldu. Doña Lucrecia arkasına yaslanmış, o hiç eksilmeyen düşkünlüğüyle kocasını şımartıyor, gün boyu neler yaptığını anlatan Don Rigoberto'yu her zamanki gibi can kulağıyla dinliyor, ama yine de içten içe, bir türlü alt edemediği bir keyifsizliğe, ikide bir ürpermesine ve midesinde bir boşluk duymasına yol açan bir tedirginliğe kapılmaktan kendini alamıyordu. özelkitapgrubu

Alfonso yemeği onlarla birlikte yemişti. Bütün efendiliği ve usluluğu üzerindeydi. Babasının anlattığı fıkralara kıkır kıkır gülüyor, biraz daha anlatması için üsteliyordu: "Açık saçıklardan da isterim, babacığım, hani şu biraz ayıp olanlarından." Doña Lucrecia Alfonso ile göz göze geldiğinde hayretler içinde kalmıştı; çocuğun duru, solgun mavi bakışlarında en küçük bir dalgınlık belirtisi, en ufak bir cinlik ya da suçortaklığı pırıltısı yoktu.

Saatler sonra, yatak odalarının yarıkaranlığına çekildiklerinde, Don Rigoberto yine aşk fısıltılarını başlattı; Doña Lucrecia'yı öpücüklere boğarken, gecelerini ve gündüzlerini sonsuz bir mutlulukla doldurduğu için teşekkür ediyordu. Doña Lucrecia, kocasının tutkuyla, "Seninle evlendiğimden beri, nasıl yaşanması gerektiğini öğreniyorum, Lucrecia," dediğini duydu. "Sen olmasaydın, böylesine bir bilgeliğin varlığından habersiz ölecektim, gerçek hazzı bilmeden çekip gidecektim bu dünyadan." Doña Lucrecia Don Rigoberto'yu mutluluk içinde dinlerken bile ufaklığı kafasından silip atamıyordu. Ama yine de o davetsiz misafir, o garip meleksi varlık kadının duyduğu hazzı azaltmak şöyle dursun, karşı konulmaz, tedirgin edici bir çekicilikle zevkine zevk katıyordu.

Don Rigoberto en sonunda, "Bana kim olduğumu sormayacak mısm?" diye mırıldandı.

Doña Lucrecia, kocasını bekletmedi, kışkırtıcı bir sesle, "Kimsin sen, kimsin sen, sevgilim?" diye sordu sabırsızlıkla.

Don Rigoberto'nun uzaklardan, erişilmez bir yerden, düşler dünyasma kanat çırparken, "Ben bir canavarım," dediğini duydu.

9

BİR İNSAN PORTRESİ

Anımsadığım kadarıyla, sol kulağımı bir kavgada başka bir insan ısırıp koparmıştı. Ama kulağımın yerinde kalan ince yarıktan yeryüzündeki sesleri bütün ayrıntılarıyla işitebiliyorum. Üstelik, belli belirsiz ve güçbela da olsa görebiliyorum. Çünkü belki ilk bakışta pek anlaşılmıyor, ama ağzımın solundaki şu mavimtırak yumru aslında bir göz. Onun orada bulunması, işe yaraması, biçimleri ve renkleri algılaması, tıbbın yarattığı bir mucize, çağımızda meydana gelen olağanüstü gelişmelerin bir kanıtı. Oysa tümden karanlığa gömülmem işten bile değildi, çünkü o büyük yangından – bir bombardıman mıydı, yoksa bir hükümet darbesi mi, anımsamıyorum – sağ çıkanların hepsi oksitler yüzünden hem kör oldular, hem de saçlarını yitirdiler. Bense talihli çıktım, yalnızca bir gözümü yitirdim, öteki gözümü cerrahlar tam on altı ameliyattan sonra kurtarmayı başardılar. Gerçi gözkapağı yok ve sık sık yaşarıyor, ama yine de işime yarıyor, televizyon seyrederek vakit geçirebiliyor, en önemlisi de karşıma çıkan bir düşmanı hemen saptayabiliyorum.

İçinde yaşadığım cam küp benim evim. Duvarlarından dışarısım görebiliyorum, ama dışarıdan

hiç kimse beni göremiyor: içinde yaşadığımız bu korkunç tuzaklar çağında evin güvenliği açısmdan çok kullanışlı bir sistem. Evimin tabii ki kurşun geçirmez, mikrop geçirmez, radyasyon geçirmez, su geçirmez cam duvarlarından, bana – biliyorum, yalnızca bana – hoş gelen özel koltuk altı ve amberçiçeği kokuları yayılıyor durmadan.

Çok gelişmiş bir koku alma duyum var; en derin hazları da, en büyük acıları da burnumla yaşıyorum. Bütün kokuları alan, en belirsiz kokuyu bile duyan bu kocaman zarımsı organa burun demem ne kadar doğru bilmem. Ağzımdan başlayıp genişleyerek kalın boynuma kadar uzanan, beyaz kabuklarla kaplı o gri şey işte. Hayır, bir guatr ya da koca bir ademelması değil, benim burnum. Biliyorum, güzel de değil, yararlı da; çünkü yakınlarda bir yerde bir sıçan leşi çürüdüğünde ya da evimin içinden geçen oluklardan kokuşmuş maddeler aktığında burnumun aşırı duyarlılığı benim için anlatılmaz bir işkence olup çıkıyor. Ama yine de saygı duyuyorum burnuma, hatta bazan ruhumun burnumda olduğunu bile düşünüyorum.

Kollarım da yok, bacaklarım da, ama koptukları yerlerdeki yaralar ustalıkla iyileştirilip kapandığı, kuruyup sertleştiği için bir yerden bir yere kolaylıkla gidebiliyorum, gerekirse koşabiliyorum bile. Düşmanlarım şimdiye kadar beni bir türlü yakalayamadılar. Ellerimle ayaklarımı nasıl mı yitirdim? Belki bir iş kazasmda, belki de annemin gebeliği rahat geçsin diye aldığı bir ilaç yüzünden (bilim ne yazık ki her zaman doğruyu bulamıyor).

Cinsel organım sağlam. Sevişebiliyorum, ama

ancak bana eşlik eden delikanlı ya da kadın çıbanlarımın bedenine değmeyeceği bir biçimde durmama izin verirse. Çünkü çıbanlar patladı mı pis kokulu bir irin akıyor ve çok canım yanıyor. Rastgele cinsel ilişkide bulunmayı seviyorum, dahası uçkuruna gevşek olduğum bile söylenebilir. Gerçi sık sık başarısızlığa uğradığım oluyor, bazan erken boşalınca kendimi aşağılanmış hissediyorum, ama kimi zaman da sevişmeyi uzatabiliyor, art arda birkaç kez orgazma ulaşabiliyorum, işte o zaman Başmelek Cebrail kadar yüce ve ulu olduğum duygusuna kapılıyorum. Sevgililerimde uyandırdığım tiksinti, başlangıçtaki önyargılarını yenip –çoğu zaman alkol ya da uyuşturucunun etkisiyle– benimle yatakta aşk savaşına girmeyi kabul ettiklerinde bir çekiciliğe, hatta çılgınlığa dönüşebiliyor. Sonunda kadınların bana vuruldukları bile oluyor, delikanlılarsa çirkinliğimin tiryakisi oluyorlar. Birçok masal ve söylencede anlatılır, güzel ruhunun derinlerinde her zaman Çirkin'den büyülenir; yüreğinin bir köşesinde bir sapıklık barındırmayan yakışıklı delikanlı hemen hemen yok gibidir. Bugüne kadar benimle seviştiği için pişmanlık duyan olmadı. Erkekler de, kadınlar da hep gönül borcu duyarlar bana, çünkü tutku ile korkunçluğu birleştirme sanatı konusunda en ileri bilgileri öğretirken haz veririm onlara. Her şeyin cinsel istek uyandırdığını ve uyandırabileceğini, barsakların işleyişinin, en aşağıladığımız organik işlevlerimizin bile sevişmeyle bağıntı kurulduğunda yücelip soylu bir niteliğe büründüğünü benden öğrendiler. Benimle oynadıkları o yabansı oyunları –geğirme, işeme, sıç-

ma- benimle yaşadıkları (hepsine çekici gelen, ama pek azının göze alabildiği) o iğrençlikleri çok sonraları bile kafalarından atamazlar, geçmiş günlerin bir anısı olarak anımsarlar.

En büyük övünç kaynağım, ağzım. Hayır, ardına kadar açık durması, hep umarsızlık içinde ulumamdan değil. Ağzımı, sivri beyaz dişlerim görünsün diye açık tutuyorum. Bu dişleri kim kıskanmaz? Ağzımdaki eksik dişlerin sayısı iki üçü geçmez. Geri kalanlar hâlâ sağlam ve keskin. Gerekirse taşları bile un ufak ederler. Ama danaların yüreklerini ve butlarını silip süpürmeyi, semiz tavuk ve horozların göğüs ve butlarını ısırmayı, küçük kuşların gırtlaklarına dalmayı yeğ tutarlar. Et yemek, tanrılara vergidir.

Zavallının, alçağın teki değilim ben, bana acımalarını da istemiyorum. Ben neysem oyum ve bu da bana yetiyor. Kuşkusuz, birçoklarının benden beter olduğunu bilmek büyük bir avuntu. Tanrı gerçekten vardır belki de, ama tarihin bu noktasında, bütün bu başımıza gelenlerden sonra bunun ne önemi var ki? Dünya bugünkünden daha iyi olabilir miydi? Evet, belki, ama oturup arpacı kumrusu gibi bunu düşünmenin ne yararı var? Ben sağ kaldım ve pek benzememekle birlikte insan soyunun bir parçasıyım.

Bana iyi bak sevgilim. Tanı beni, tanı kendini.

10

YAMRU YUMRU VE ŞEHVET DÜŞKÜNÜ

Don Rigoberto, perşembe ayinini masalsı bir dua mırıldanarak başlattı: "Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde, bir adam varmış, bir burna yapışıkmış." José Maria Eguren geldi aklına; İspanyolcadaki *nariz* sözcüğünü ses açısından kaba bulup Fransızcalaştıran, şiirlerinde *nariz* yerine *nez* sözcüğünü kullanan şu zarif, esrarlı şair.

Burnu çok mu çirkindi? Aslında baktığı aynaya bağlıydı. Toparlak ve gaga bir burun; en küçük bir aşağılık kompleksi duymayan, dünyayı merakla izleyen, çok duyarlı, yamru yumru, süslü püslü. Don Rigoberto'nun gösterdiği onca özene, aldığı bütün önlemlere karşın zaman zaman küçük yağ birikintilerinin saldırısına uğradığı oluyordu; ama bu hafta, aynaya bakılacak olursa, hiçbiri sökün etmemişti, yoksa hemen sıkıp ezmek, sonra da oksijenli suyla temizlemek gerekecekti. Teninin bir cilvesi olsa gerek, burnunun büyük bir bölümü, özellikle de aşağı kıvrılıp iki küçük pencereyle dışarı açılan ucu kırmızımtıraktı, hani şu ayyaşları ele veren yıllanmış *burgonya* şarabı rengi. Oysa Don Rigoberto midesine düşkün olmadığı gibi içkici de sayılmazdı. Bu yüzden de, o kırmızı beneklerin Doğa Ana'nın kendisine oynadığı bir oyun olduğu kanı-

Francis Bacon, *Baş I* (1948), yağlıboya ve suluboya, Richard S. Zeisler koleksiyonu, New York.

sındaydı, başka hiçbir nedeni olamazdı. İri ve duyarlı burnu –Doña Lucrecia'nm kocasının yüzüne kocaman bir gülümseme yayıldı– sevişme sırasında bedenin saldığı sevi kokularmdan utanıp kızarmamışsa tabii. Don Rigoberto, solunum organının iki deliğinin, sanki birazdan içeri doluşacak o ersuyu esintilerini –boza koyuluğunda güzel kokular, diye düşündü– bekliyormuşçasına birden genişlediklerini fark etti. Ayrıcalıklı olduğu duygusuna kapıldı ve bir gönülborcu duydu. Haydi iş başına, öyleyse her şeyin bir yeri, zamanı vardır, soluma egzersizlerinin sırası değil şimdi, rezil herif.

Mendilini çıkarıp hızlı hızlı sümkürdü; işaret parmağıyla burun deliklerinden birini kapayıp sümkürüyor, sonra öbürüne geçiyordu. Sonunda burnu sümüklerden ve bütün salgılardan temizlenmişti işte. Ardından, sol eline koleksiyonundaki kartpostalları ve erotik baskıresimleri incelediği, bitmek bilmeyen temizlik ayinlerinde de yanından eksik etmediği büyüteci, sağ eline de küçük tırnak makasını aldı, daha yedi gün önce kesilmelerine karşın minik siyah uçları burun deliklerinden görünmeye başlayan o ufacık çirkin kılları kesmeye koyuldu. İnsanın bu işi bir tarafını kesmeden gerçekleştirmesi için Doğulu bir minyatürcü kadar becerikli olması gerekiyordu. Don Rigoberto, bu işi yaparken, gizemcilerin 'boşluk ve doluluk' dedikleri durumu andıran, benzersiz bir ruh dinginliğine kavuşuyordu.

Bedenini kendi beğenisinin –bir ölçüde de Lucrecia'nın beğenisinin– belirlediği sınırları aşmamaya, belirli estetik kurallar içinde var olmaya

zorluyor, böylece bedeninin hoşuna gitmeyen keyfi davranışlarını çelikten iradesiyle dizginliyordu. İşinde yetkinleşmiş usta bir işçi gibi, en sonunda kazıma, boşaltma, yıkama, ovma, kesme, perdahlama vb. gibi tekniklerde beceri kazanmıştı. Kendini bütün bir insanlıktan soyutluyor, zamandan kurtulmanın o akıl almaz zevkini tadıyordu; bu zevk, yatak odasının karanlığında karısına kavuştuğunda doruğuna varıyordu. Bir zevkten de öte, fiziksel bir kesinlikti bu. Gümüş rengi küçük makas kırt kırt kesiyor, kırt kırt kesilen küçük kıllar ağır ağır aşağı uçuşuyor, burun deliklerinden kırt kırt lavabodaki su çevrintisine düşüyor, o sıra Don Rigoberto'nun bütün hücreleri özgürlüğüne kavuşuyor, bedeninin bozulmasından, varlığını sürdürme karabasanından bir süre için de olsa kurtulup arınıyordu. Ayinin tılsımı da buradaydı işte, ilkel insan tarihin başında keşfetmişti bunu: belli ölümsüz anlarda insanın kendisini salt varoluşa dönüştürmesi. Don Rigoberto, bu bilgeliği, tehlikeyi göze alarak kendi başına yeniden keşfetmişti. Günde bir kez kısa bir ayraç açıp kendi kendinin sultanı olabilmek için toplum düzeninin çürümüşlüğünden, uygar köleliklerinden, sürünün tiksinç alışkanlıklarından kısa bir süre için uzaklaşmanın yolu bu, diye düşündü. Tadımlık bir ölümsüzlük, diye geçirdi aklından. Ölümsüzlük sözcüğü Don Rigoberto'ya hiç de o kadar abartılı gelmedi. Şimdi kendini –kırt kırt kırt kırt– hiçbir zaman bozulup çürümeyecekmiş gibi hissediyordu, birazdan da karısının kolları ve bacakları arasında saltanat sürecekti. Bir Tanrı, diye düşündü.

Banyo Don Rigoberto'nun tapınağıydı, lavabo ise sunağı; kendisi de başrahipti ve her gece kendisini arındırıp hayattan kurtaran ayini gerçekleştiriyordu. "Az sonra Lucrecia'ya yaraşır bir hale geleceğim ve onunla birlikte olacağım," diye içinden geçirdi. Düşünceler arasında gezinirken bir yandan da güçlü burnuyla şakalaşıyordu: "Pek yakında kendimizi cennette bulacağız, sen ve ben, sevgili casusum." Geleceğin kokusunu alan burun delikleri hırsla açıldılar. Ama evin hanımının bildik, sarıp sarmalayıcı kokusunu beklerken, sabunlu suyun temiz kokusuyla yetinmek zorunda kaldılar, çünkü Don Rigoberto son bir fırça darbesi niyetine, başını arkaya atarak kılları yeni alınmış burnuna avuç avuç sabunlu su çekmeye başlamıştı.

Artık burun ayininin keyifleri bittiğine göre kendini yeniden düş oyunlarma bırakabilirdi. Birden, kafasında, Lucrecia'nın kendisini beklemekte olduğu az ötedeki yatak ile Hollandalı tarihçi ve denemeci Johan Huizinga'nın söylenmesi zor adı arasında bir bağ kurdu. Huizinga'nın bir denemesinden derinden etkilenmiş, o denemenin kendisi için, Lucrecia için, ikisi için yazıldığını düşünmüştü. Damlalığı alıp burnuna son bir kez saf su damlatırken, "Yatağımız, *Homo ludens*'de sözü edilen o büyülü mekân değil mi?" diye geçirdi aklından. Hollandalı yazara bakılırsa, kültür, uygarlık, savaş, spor, hukuk ve din insanoğlunun karşı konulmaz oyun oynama eğiliminin kurallarınca belirlenmiş bir alandan doğmuşlardı, bunların bazıları yerli yerinde, bazıları da sapıtıp dağılmış bol yapraklı, gür dalları andırıyorlardı. Kuşkusuz, hoş bir kuram, üs-

telik zekice de, ama tabii ki düzmece. Oysa bu aklı başmda humanist, zihninde çakan düşünceyi en uç noktalarına kadar götürmekten, tuttuğu ışıkla neredeyse her şeyi aydınlatan sezgisini doğrulayan alana uygulamaktan kaçınmıştı.

Don Rigoberto, o sıra yaşamakta olduğu küçük ülkeye benzetmeler arıyordu: "Büyülü bir mekân, bir dişi sultanlığı, duyular ormanı." Ellerini yıkayıp dururken, "Benim krallığım yatak," diye düşündü. Don Rigoberto ile Doña Lucrecia üç yatak genişliğindeki döşeklerinde sağa sola dilediklerince dönüp uzanabiliyor, yere düşer miyim diye düşünmeden istedikleri gibi yuvarlanıp coşkuyla kucaklaşabiliyorlardı. Yumuşak, ama sağlam ve esnek döşek öylesine pürüzsüzdü ki, gövdeleri yatağın üzerinde yağ gibi kayıyordu; aşk oyunları oynarken değişik duruşları denediklerinde, gözüpek peşrevler çektiklerinde, heykel gibi öyle kaldıklarında en küçük bir köstek ya da engelle karşılaşmıyorlardı. Don Rigoberto, kendinden geçerek, "Üçkuru Gevşekler Manastırı," diye mırıldandı. "Karımın çiçeğe durup gizli kokularını ölümlü gözdesine sunduğu bir döşek bahçesi."

Aynaya baktı, burun delikleri açlıkla titremeye başlamıştı. "Seni koklayıp içime çekmek istiyorum, sevgilim." Lucrecia'yı bütün tadını çıkararak, hiç telâş etmeden tepeden tırnağa koklayıp soluyacak, tatsız ve yavan yerlerini geçiştirip özel kokular saçan yerlerinde uzun uzadıya oyalanacaktı. Sevişirlerken, burnuyla dokunmadık yerini bırakmayacak, kıkır kıkır gülen karısının işveli yakınmalarına kulak verecekti:" "Yapma sevgilim, gıdıklanıyo-

rum, ama." Sabırsızlıktan sarhoş gibiydi, ama acele etmedi: bekleyen derviş muradına ermiş. Hazırlıklarını ne kadar iyi yaparsa sevişmenin tadını o kadar iyi çıkaracağını biliyordu.

Tam ayinin sonlarına gelmişti ki, bahçeden yükselip camların tek yerlerinden içeri sızan hanımeli kokusu buruk deliklerine ulaşıverdi. Gözlerini kapadı, hercai sarmaşığın ayartıcı kokusunu içine çekti. O diriltici kokuyu biriktirip yoğunlaştırmak istiyormuşçasına günlerce sımsıkı kapalı kalan hanımeli, sonra birden, günün ya da gecenin bazı gizemli anlarında, havadaki rutubetten mi, ayın ve yıldızların devinimlerinden mi, yoksa aşağılarda, kök saldığı toprağın bağrındaki belli belirsiz yeraltı değişimlerinden mi nedir, adamın aklına eteklerini çılgınca savurarak dans ederken kadife kalçaları, esmer bacakları ve güvercin bilekleri görünüveren, karnının altındaki gür örgüler bir görünüp bir kaybolan, uzun dalgalı saçlı, yanık tenli kadınlar düşüren, insanı allak bullak eden o kekremsi soluğunu yeryüzüne salıveriyordu anlaşılan.

Don Rigoberto'nun gözleri kapalıydı; bütün gücü gövdesinden çekilmiş, üreme ve koku alma organlarına sığınmıştı sanki. Evet, burun deliklerinden içeri Doña Lucrecia'nın hanımeli kokusunu çekiyordu şimdi. Ve amberçiçeklerini, tütsüleri, lahana turşularını, anasonları, ringa salamuralarını, açan menekşeleri, el değmemiş kızların iç salgılarını çağrıştıran o ılık, ağır koku bir istek patlamasına yol açarak bir sebze diyarından ya da kükürtlü bir lavdan yayılır gibi beynine tırmandıkça, duyarlı bir bitkiye dönüşen burnu şimdi o güzelim koru-

nun kokusunu, parlak dudakların ince yarığının ıslak sürtünüşünü, incecik ipeksi tüyleriyle burun deliklerini gıdıklayan ıslak postun ürpertişini de duyabiliyordu. Böylece, sevgilisinin gövdesinden gövdesine geçecek buğulu, uyuşturucu varlığın etkisini daha şimdiden duyumsar gibi oluyordu.

Don Rigoberto, kamışının kalkmasını önleyebilmek için zorlu bir düşünsel çabaya girdi ve yüksek sesle Pitagoras öğretisini okumaya başladı; kösnül küçük başını çıkaran kamışı birkaç avuç soğuk su yiyince yatıştı, derisinin içindeki yuvasına ezik büzük geri döndü. Don Rigoberto, artık karnının altından huzur içinde aşağı sarkan, çan dili gibi salanıp duran, esnek ve yumuşak silindire sevgiyle baktı. Annesiyle babasının kendisini sünnet ettirmeyi düşünmemiş olmalarına bir kez daha şükretti. Sünnet derisi derin hazlar sağlıyordu. Bu yarı saydam parçadan yoksun kılınmış olsaydı hiç kuşkusuz aşk geceleri şimdiki kadar güzel geçmeyecekti; kazara koku alma duyusunu yitirse ancak bu kadar kötü olurdu.

Birden aklına, sıradan insanların iğrenç buldukları yabansı kokuları koklamayı yemek içmek kadar vazgeçilmez bir gereksinme sayan o gözüpek, sıradışı insanlar geldi. Duyarlı burnunu, kendisini dirilten, yaratıcılığa ve aşka açık kılan çürük elmalara istekle gömen şair Friedrich von Schiller'i gözünün önüne getirmeye çalıştı; koleksiyonundaki o küçük erotik figürlere baktığı zaman kendisinde de aynı etki meydana geliyordu. Bir de, Fransız Devriminin zarif tarihçisi Michelet vardı. Don Rigoberto'nun düş gücü, Michelet'nin insa-

nı tedirgin eden özel yöntemlerinde gezinmeye koyuldu: adamın düşkünlüklerinden biri de aybaşı olup dölyatağından kan gelen sevgili Athéné'sini seyretmekmiş; Michelet, çalışmaktan iyice yorulup sıkıldığında el yazmaları, parşömen kâğıtları ve dosyalarla dolu çalışma odasından çıkar, bir hırsız gibi sessizce evin tuvaletine süzülürmüş. Don Rigoberto gözünde canlandırmaya çalışıyordu: Michelet frakı, bağsız ayakkabıları ve belki de fırfırlı gömleğiyle tuvaletin önünde saygıyla yerlere kadar eğiliyor, kokuşmuş miyasmaları çocuksu bir keyifle içine çekiyor, miyasmaların kokusu romantik beyninin dolambaçlı kıvrımlarına ulaştığında coşkusu ve gücü geri geliyor, kafası ve bedeni tazeleniyor, düşünme yetisi ve soylu ülküleri yeniden canlanıyor. Don Rigoberto, bu kaçık heriflerin yanında ben ne kadar düzgün kalıyorum, diye düşündü. Ama ne umudu kırıldı, ne de aşağılık duygusuna kapıldı. Bir başma düzenlediği temizlik ayinlerinde ve en önemlisi karısının aşkında bulduğu mutluluk, sıradanlığını yeterince gideriyordu. İnsan bu kadar mutlu olduktan sonra zengin, ünlü, sıradışı ya da üstün yetenekli olmuş olmamış ne önemi vardı? Başkalarının gözünde silik bir hayat sürüyor olması, bir sigorta şirketinin genel müdürü olarak tekdüze bir biçimde yaşaması, dostlarının pek azının bildiğinden, pek çoğunun varlığından bile haberli olmadığından kuşku duymadığı bir şeyi gizliyordu: mutluluk mümkündü. Evet, geçici ve gizli, dahası en düşük ölçüde, ama kesin, elle tutulur, her gece ve capcanlı. Şimdi bütün çevresinde duyumsadığı mutluluk Don Rigoberto'yu bir ayla gibi

çevreliyordu. Birazdan kendisi mutluluğa, mutluluk da karısına dönüşecekti. Hazla tek bir kişi ya da daha doğrusu üç kişi olacaklar, ikisi o engin üçlemde birleşeceklerdi. Yoksa Üçlü Birliğin sırrını çözmüş müydü? Gülümsedi: amma da abarttın ha, rezil herif. Yaşamı çekilmez kılan umarsızlık ve kaygılara karşı geçici bir panzehir olarak bir tutam bilgelik, hepsi o kadar. Çok şükür, diye düşündü, düş oyunları yaşamı gideriyor.

Yatak odasının kapısında, hafifçe ürpererek içini çekti.

11

AKŞAM YEMEĞİNDEN SONRA

Alfonso, gözlerinde coşkun bir ışıltıyla, "Size hiç bilmediğiniz bir şey söyleyeceğim, üveyanne," diye bağırdı. "Oturma odasındaki resimde siz varsınız."

Bakışında bir cinlik ve alaycılık seziliyordu. Afacan bir gülümseyişle, ne demek istediğini Doña Lucrecia'nın bulup çıkarmasım bekliyordu.

Doña Lucrecia, gövdesini saran ılık, tatlı bir uyuşukluk kozası içinde, işte yine çocuklaştı, diye düşündü uyur uyanık. Oysa biraz önce kendisini usta bir binici gibi süren, sakınmasız, becerikli bir delikanlıydı. Şimdi yine, üveyannesine bilmeceler sorup eğlenen mutlu bir çocuk olmuştu. Topuklarının üzerine çökmüş, yatağın ayakucunda çırılçıplak oturuyordu. Doña Lucrecia dayanamayıp uzandı, elini oğlanın terden pırıl pırıl, bal rengi, yumuşak kalçasına koydu. Aklından, Grek tanrıları da böyleydi herhalde, diye geçirdi. Resimlerdeki küçük aşk tanrıları, prenseslere hizmet eden içoğlanları, *Binbir Gece*'deki küçük cinler, Suetonius'un kitabındaki *spintria*'lar. Parmaklarını çocuğun diri, esnek etine gömdü ve kösnül bir ürpertiyle, eceler kadar mutlusun Lucrecia, diye düşündü.

Sonra, biraz da gönülsüzce, "Ama oturma oda-

sındaki tablo bir Szyszlo," diye mırıldandı. "Soyut bir resim o, güzelim."

Alfonsito yürekten bir kahkaha patlattı.

"Olsun, o sizsiniz işte," dedi. Güçlü bir sıcak hava akımında kalmışçasına, birden kulaklarına kadar kızarmıştı. "Ben de ilk kez bu sabah fark ettim. Ama kafamı keseceğinizi bilsem söylemem nasıl keşfettiğimi."

Kıkır kıkır gülerek kendini yüzükoyun yatağa attı. Bir süre yüzünü yastığa gömüp sarsıla sarsıla güldü. Doña Lucrecia, oğlanın kum ya da pirinç unu kadar ince saçlarını karıştırarak, "O çılgın küçük kafanın içinde şimdi ne dolaplar çeviriyorsun bakalım?" diye mırıldandı. "Seni yaramaz seni, kızarıp bozardığına bakılırsa mutlaka bir muzırlık var bu işte."

Geceyi ilk kez birlikte geçirmişlerdi. Don Rigoberto, sık sık yaptığı gibi, taşra kentlerine ani bir iş gezisine çıkmıştı yine. Doña Lucrecia, evde yalnız kalabilmeleri için, bir gün önceden evdeki bütün hizmetkârlara izin vermişti. Akşam yemeğini birlikte yemişler, Justiniana ile aşçı gidinceye kadar televizyon seyretmişler, yukarıya, yatak odasına çıkıp uzun uzun seviştikten sonra uykuya dalmışlardı. Sabahın ilk ışıklarıyla uyanır uyanmaz bir kez daha sevişmişlerdi. Çikolata rengi pancurların ardında ortalık yavaş yavaş aydınlanmıştı, sokaktan insan ve araba sesleri geliyordu. Hizmetkârlar birazdan çıkagelirdi. Meyve suyu ve yağda yumurtadan oluşan sıkı bir kahvaltı yapmışlardı. Doña Lucrecia öğleyin Alfonsito'yla birlikte havaalanına kocasını karşılamaya gidecekti. Çocuğa bir

şey söylememişti, ama Don Rigoberto'nun uçaktan indiğinde onları orada el sallarken görmekten her zaman çok hoşlandığını ikisi de biliyor, onu bu zevkten yoksun bırakmamaya özen gösteriyorlardı.

Alfonsito başını yastıktan kaldırmadan, "Soyut resim ne demekmiş şimdi anladım," dedi. "Ayıp resim! Hiç bilmiyordum."

Doña Lucrecia, çocuğa doğru eğilip yanağım pürüzsüz sırtına dayadı. Alfonsito'nun kırağı düşmüş gibi pırıl pırıl parlayan sırtında tek bir yağ zerresi yoktu, belkemiğinin küçük ölçekte bir sıradağı andıran belli belirsiz çıkıntıları görünüyordu yalnızca. Doña Lucrecia gözlerini kapadı; yumuşak tenin altında delişmen kanın ağır ağır atışını duyar gibiydi. Şaşkın ve hayran, hayat atıyor, hayat yaşıyor, diye düşündü.

Alfonsito'yla ilk kez seviştiğinden bu yana, daha önceleri bir türlü kurtulamadığı çekingenliği ve suçluluk duygusunu üzerinden atmıştı. Her şey çocuğun mektup yazmaya, canıma kıyarım diye gözdağı vermeye kalkıştığının ertesi günü olup bitmişti. Öylesine beklenmedik bir şeydi ki, Doña Lucrecia'ya hâlâ olanaksızmış gibi geliyordu, gerçek hayatta yaşanmamış da düşünde görmüş ya da bir kitapta okumuştu sanki. Don Rigoberto her gece olduğu gibi gizli temizlik ayini için yine banyoya kapanmıştı. Doña Lucrecia da verdiği sözü tutmuş, geceliğinin üzerine sabahlığını geçirip Alfonsito'ya iyi geceler demek üzere aşağıya inmişti. Çocuk, Lucrecia'yı karşılamak için yatağından fırlamış, kadının boynuna sımsıkı sarılarak dudaklarını ara-

mış, ürkek ürkek memelerini okşamıştı. Yukarıda Don Rigoberto kırık dökük sesiyle bir operetten şarkılar mırıldanıyor, musluktan lavaboya akan su da ona eşlik ediyordu. Doña Lucrecia, saldırgan, güçlü bir varlığı ansızın gövdesinde duyumsamıştı. Baş edilmez bir coşkuya kapılmıştı, yaklaşan tehlikeye karşı koyamıyordu. Kendini sırtüstü yatağa bırakırken, çocuğu kemiklerini kırmaktan korkarcasma usulca üstüne çekmişti. Sabahlığının önünü açıp geceliğini yukarı sıyırmış, sabırsız eliyle Alfonsito'ya yeri buldurmuş, yol vermişti. Oğlanın yürümeyi yeni öğrenen bir hayvan gibi beceriksizce, acemice uğraştığını, öpmeye çabalarken hızlı hızlı soluduğunu duymuş, çok geçmeden de boşalırken çıkardığı iniltiyi işitmişti.

Yatak odasına döndüğünde, Don Rigoberto banyodan çıkmamıştı daha. Doña Lucrecia'nın yüreği dışarı fırlayacakmış gibi küt küt atıyordu. Gösterdiği gözüpekliğe kendi de şaşırıp kalmıştı, inanılır gibi değildi, ama kocasıyla sevişmek için daha büyük bir istek duyduğunu, Don Rigoberto'ya duyduğu sevginin bir kat daha arttığını sezinlemişti. Çocuğun hâlâ gözünün önünden gitmeyen hayali, yüreğini sevecenlikle dolduruyordu. Biraz önce Alfonsito'yla sevişmişti, birazdan da babasıyla sevişecekti. Gerçekten mümkün müydü bu? Evet, mümkündü. Ne utanç duyuyordu, ne de pişmanlık. Kendini ahlâksız biri olarak da görmüyordu. Sanki dünya uysallıkla boyun eğiyordu önünde. Nedendir bilinmez, tuhaf bir kıvanç duymaya başlamıştı. Bir süre sonra da Don Rigoberto'nun, "Bu gece dün geceden de, her zamankinden de daha iyi or-

gazma ulaştım," dediğini duymuştu. "Bana sunduğun mutluluk için sana nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum." Doña Lucrecia da titreyerek, "Ben de sevgilim," diye fısıldamıştı.

O geceden sonra Doña Lucrecia'mn hiç kuşkusu kalmadı; ne kadar çapraşık ve karmaşık, açıklaması ne kadar zor olursa olsun, Alfonsito'yla gizli buluşmaları evlilik ilişkisini zenginleştirmiş, beklenmedik bir biçimde yenilemişti. Ama şimdi şaşkınlık içinde, hiç utanmıyor musun Lucrecia, diye soruyordu kendi kendine. Nasıl oldu da bu yaşında bir gecede böylesine değişebildin? Anlayamıyor, anlamak için bir çaba harcamıyordu. Mutluluğu bulduğu o yoğun, tehlikeli kendinden geçişte kaybolmayı, davranışlarının kafasındaki kurallara meydan okuduğu, onları ayaklar altında çiğnediği bu çelişkili duruma boyun eğmeyi yeğliyordu. Bir sabah, gözlerini açtığında, "Bağımsızlığımı kazandım," sözleri geldi aklına. Kendini hem talihli sayıyor, hem de kurtulmuş hissediyor, ama neden kurtulduğunu tam olarak açıklayamıyordu.

Çocuğun gövdesini parmak uçlarıyla okşarken, belki de kötü bir şey yaptığım duygusuna kapılmamamın nedeni aslında Fonchito'nun da böyle bir duygu taşımaması, diye düşündü. Fonchito'nun gözünde bunların hepsi bir oyun, bir yaramazlık. Aramızda geçenler bir oyundan başka bir şey değil. Fonchito sevgilim falan değil. Bu yaşta nasıl sevgilim olabilir ki? Peki, neyiydi öyleyse? Benim küçük aşk tanrım, diye mırıldandı kendi kendine. Benim *spintria*'m. Rönesans ressamlarının yatak odası tablolarından eksik etmedikleri, böylece masum-

luğunun yarattığı karşıtlığı kullanarak betimledikleri aşk sahnelerini daha da ayartıcı kıldıkları o çocuk. Doña Lucrecia, çocuğu boynundan usulca öperken, Rigoberto ile ben senin yardımınla birbirimizi her zamankinden daha fazla seviyoruz, birbirimizi her zamankinden daha mutlu ediyoruz, diye düşündü.

Alfonsito, kafasını yastıkların arasından çıkarmadan, "Bana çok gülünç geliyor, ama o resmin neden sizin portreniz olduğunu açıklayabilirim," diye mırıldandı. "İster misiniz, açıklayayım mı, üveyanne?"

"Evet, lütfen." Doña Lucrecia çocuğun derisinin altında mavi dereler gibi dolanıp giden incecik damarları keyifle seyrediyordu. "Gözle görülür tek bir figürü olmayan, yalnızca geometrik biçimlerden ve renklerden oluşan bir resim nasıl benim portrem olabilir?"

Alfonsito haşarı bir bakışla başını kaldırdı.

"Biraz düşünün, hemen anlayacaksınız. Resmi ve kendinizi gözünüzün önüne getirin. Hemen çıkaracaksınız. Çok kolay! Bilirseniz size bir armağan vereceğim."

Şaşkınlığı gittikçe artan Doña Lucrecia, "O resim benim portrem olduğunu bu sabah mı fark ettin?" diye sordu.

Çocuk, "Gittikçe yaklaşıyorsunuz," diye kışkırttı kadını. "Doğru yoldasınız, böyle giderse bulacaksınız. Haydi üveyanne, çok ayıp ama!"

Bir kahkaha daha patlatarak başını yeniden yastıklara gömdü. Küçük bir kuş, pencerenin eşiğine konmuş, yeryüzünü selâmlıyormuşçasına saba-

hm içinden yükselen, tiz ve coşkulu bir sesle ötmeye başlamıştı. Doña Lucrecia, mutlu olmakta haklısın, diye düşündü. Dünya çok güzel, yaşamaya değer. Öt küçük kuş, öt.

Alfonsito, yapmacık bir sesle, "Söyleyeyim öyleyse, o resim sizin gizli portreniz," diye mırıldandı. Her sözcüğün üstüne basıyor, arada duraklayarak kadının merakını körüklüyordu. "Sizinle ilgili kimsenin bilmediği, görmediği şeyler var o resimde. Bir tek benim bildiğim şeyler. Ha evet, bir de babamın tabii. Şimdi de çıkaramadıysanız hiç bulamayacaksınız demektir, üveyanne."

Alfonso ağzını burnunu oynatarak dilini çıkardı. Doña Lucrecia, bazan Alfonso'nun o masum, billur kadar saydam yüzünün altındaki ıslak mavi bakışta, okyanus cennetlerinin derinliklerinde yaşayan dokunaçlı yaratıkları anımsatan, sapıkça birşeyler seziyordu. Yanakları yanıyordu. Yoksa Fonchito gerçekten de kendisinin az önce sezdiğini mi demek istiyordu? Daha doğrusu, demek istediği şeyin ne anlama geldiğinin farkında mıydı? Kuşkusuz ancak yarım yamalak, belli belirsiz farkındaydı, us gücüyle değil de içgüdüleriyle. Öyleyse çocukluk, kötülükle iyiliğin, sofulukla günahkârlığın bir alaşımı mıydı? Çok uzun zaman önce kendisinin de Fonchito gibi aynı anda hem saf, hem de sapkın olup olmadığını anımsamaya çalıştı, ama o günler belleğinin çok gerilerinde kalmıştı. Alfonso'ya imrenerek baktı, yanağını yeniden çocuğun esmer sırtına dayadı. Beni kucaklayıp okşarken, benimle sevişirken ne kendini yargılıyor, ne de beni, neredeyse hayvanca bir içgüdüyle davranıyor,

keşke insan her zaman böyle olabilse! Büyüdüğünde, Tanrı seni acılardan esirgesin küçüğüm, diye mırıldandı sessizce.

Az sonra, "Galiba buldum," dedi. "Ama söylemeye cesaret edemiyorum, çünkü sanırım ayıp bir şey, Alfonsito."

Çocuk utanarak, "Elbette ayıp," diye doğruladı. Yine kulaklarına kadar kızarmıştı. "Ama ayıp da olsa, doğru, üveyanne. Siz öylesiniz işte, benim suçum değil ki bu. Ama ne önemi var, kimse bilmeyecek ki. Öyle değil mi?" Sonra birden ekleyiverdi: "Babamı havaalanından alacaktık. Gecikmiyor muyuz? Bizi orada göremezse babamın keyfi kaçar." Zaman zaman böyle ses tonunu ve konuyu değiştiriveriyor, sanki ansızın küçücük bir çocuk ya da kocaman bir adam oluveriyordu.

Aralarında olup bitenler –hiç değilse Doña Lucrecia'nın görebildiği kadarıyla– Alfonso'nun Don Rigoberto'yla ilişkisini hiç etkilememişti. Doña Lucrecia'ya öyle geliyordu ki, oğlan babasını eskisi kadar, belki eskisinden daha çok seviyordu; babasına o kadar düşkündü ki. Öte yandan, babasının önünde en küçük bir tedirginlik ya da vicdan rahatsızlığı belirtisi göstermiyordu. Doña Lucrecia kendi kendine, "Her şey bu kadar kolay olamaz," dedi, "Bu kadar yolunda gidemez her şey." Oysa şimdilik her şey çok kolay oluyor, her şey yolunda gidiyordu. Bu kusursuz uyum düşlemi daha ne kadar sürecekti? Doña Lucrecia, bir kez daha, kafamı kullanır ve temkinliliği elden bırakmazsam bir düş ülkesine dönüşen yaşamımı hiçbir şey altüst edemez, diye geçirdi aklından. Üstelik, bu karmaşık

durumun sürmesi Don Rigoberto'ya yarayacak, mutluluğundan o da payını alacaktı, bundan hiç kuşkusu yoktu. Ama böyle düşünüldüğünde hep olduğu gibi, düş ülkesinin üzerine bir önsezinin gölgesi düştü: yaşam yalnızca romanlarda ve filmlerde böyledir, be kadın. Biraz gerçekçi ol: bu işin sonu kötü bitecek. Yaşam hiçbir zaman edebiyat kadar kusursuz değildir, Lucrecia.

"Hayır, geç kaldığımız falan yok, güzelim. Piura uçağının inmesine daha iki saatten fazla var. Rötar yapmazsa tabii."

"İyi öyleyse, ben de biraz uyuyayım bari. Bir tembellik var üstümde." Alfonso esnedi. Yan dönüp Doña Lucrecia'nın sıcak gövdesine sokuldu, başını omzuna koydu. Boğuk bir sesle mırıldandı: "Bu yıl sınıfımı birincilikle geçersem, babam o istediğim motosikleti alır mı bana?"

Doña Lucrecia, çocuğa usulca sarılıp yeni doğmuş bir bebekle oynaşırcasına, "Tabii, elbette alır," diye karşılık verdi. "Dert etme. O almazsa ben alırım."

Fonchito uykusunda derin soluklar alıp veriyor, yüreğinin düzenli atışları Doña Lucrecia'nın gövdesinde yankılamyordu. Tatlı bir uyuşukluğa gömülen Doña Lucrecia, çocuğu uyandırmamak için hiç kımıldamıyordu. Düşlere dalıp gitmişti, görüntüler arasında dolaşıp duruyordu, ama görüntülerden biri, oturma odasındaki tablo, çevresinde göz alıcı bir ışık halkasıyla ikide bir bilincinin odağına dalıveriyordu. Çocuğun anlattıklarından biraz kaygılanmış, garip bir tedirginliğe kapılmıştı, çünkü bu çocuksu düş oyununda aka hayale gelmedik

derinlikler ve ürkütücü bir zekâ pırıltısı seziliyordu.

Bir süre sonra kalkıp kahvaltı ettiler. Alfonsito duş yaparken, Doña Lucrecia da oturma odasına indi, uzun uzun duvardaki Szyszlo'ya baktı. Tabloyu ilk kez görür gibiydi, tıpkı bir yılan ya da kelebek gibi biçim ve renk değiştirmişti sanki resim. Doña Lucrecia, tedirginliğe kapılarak, bizim oğlanı hafife almamalı, diye düşündü. Bir Grek yarıtanrısını andıran o küçük kafasının içinde daha ne sürprizler gizliydi acaba?

Don Rigoberto'yu havaalanında karşılayıp eve döndükten sonra o gece, iş gezisinde başından geçenleri dinlediler. Her gezi dönüşünde olduğu gibi getirdiği armağanları açtılar; kremalı pastayı, düdükleri, Catacaos'dan alınmış iki hasır şapkayı çok beğendiklerini söylediler. Sonra üçlü, mutlu bir aile gibi, akşam yemeğini birlikte yediler.

Doña Lucrecia ile Don Rigoberto erkenden yatak odalarına çekildiler. Don Rigoberto'nun temizlik ayini bu kez her zamankinden kısa sürdü. Karıkoca yatakta yeniden buluştuklarında, çok uzun süre ayrı kalmışçasına (gerçekte yalnızca üç gün iki gece) birbirlerine tutkuyla sarıldılar. Evlendiklerinden beri hep böyle olmuştu. Ama gece töreninin usul ve sırasına bağlılıktan hiç şaşmayan Don Rigoberto karanlıkta bir iki okşayıştan sonra umutla, "Bana kim olduğumu sormayacak mısın?" diye mırıldandığında, bu kez aralarındaki anlaşmayı bozan bir yanıt aldı: "Hayır. Bu kez sen bana sor." Filmlerdeki dondurulmuş kareler gibi şaşkın bir duraklama oldu. Ama töreni bozmak istemeyen

Don Rigoberto çarçabuk toparlanıp sabırsızlıkla sordu: "Kimsin sen peki, sevgilim?" Doña Lucrecia, "Oturma odasındaki tablodaki kadın, o soyut resimdeki kadın," diye yanıt verdi. Yine bir duraklama, ardından biraz tedirgin, biraz düş kırgını bir gülüş, sonra uzun, gergin bir suskunluk. Don Rigoberto gözdağı verircesine, "Bak, şimdi hiç sırası değil..." diyecek oldu. Ama Doña Lucrecia dudaklarıyla ağzını kapatarak Don Rigoberto'nun sözünü kesti. "Ben şaka yapmıyorum. O resimdeki kadınım işte, şimdiye kadar nasıl oldu da fark etmedin?" Don Rigoberto kendine gelip toparlanarak, "Yardımcı ol bana, sevgilim," dedi. "Açıkla biraz. Anlamak istiyorum." Doña Lucrecia anlattı, Don Rigoberto anladı.

Uzun bir süre söyleşip gülüştükten sonra yorgun ve mutlu uyumak üzereydiler ki Don Rigoberto derin bir tutkuyla karısının elini öptü:

"Ne kadar değiştin, Lucrecia. Seni hâlâ bütün kalbim ve ruhumla seviyorum, evet. Ama artık hayranlık da duyuyorum sana. Eminim, senden daha öğreneceğim çok şey var."

Doña Lucrecia, kocasını okşarken, "İnsan kırkında çok şey öğreniyor," deyiverdi. "Bazan, Rigoberto, yeniden doğuyormuş gibi oluyorum, sözgelimi şimdi. Sanki hiç ölmeyecekmişim gibi."

Bağımsızlık bu muydu acaba?

12

AŞK LABİRENTİ

Başlangıçta beni ne göreceksin, ne de işiteceksin, ama sabırlı olmalı, bakmaya devam etmelisin. Önyargıları bir yana bırak, özgürce ve tutkuyla, bıkmadan usanmadan bak. Düş gücün zincirlerini koparmış, kamışın hazır ve istekli – kalkık olsa daha iyi– bak. İnsan oraya, bir rahibe adayının manastıra, bir sevgilinin sevdiğinin sığınağına girdiği gibi girmeli: kararlı, küçük hesaplardan uzak, ne varsa verip karşılığında hiçbir şey istemeden, bu işin sonsuzluğuna bütün ruhuyla inanarak. Ancak bu koşulla, koyu pembelerin ve morların yüzeyi ağır ağır kıpırdamaya, gökkuşağının renklerini almaya, anlam kazanmaya başlar ve gerçek yüzünü, bir aşk labirentini açığa vurur.

Resmin tam merkezinde, ortada yer alan banttaki geometrik figür, üç bacaklı bir kalın derilinin şu yassı silueti bir sunak, bir tapınak; yok dinsel simgecilikten hoşlanmıyorsan, bir sahne dekoru. Az önce güzel ve acımasız yankılanmalarıyla heyecanlı bir tören yapılmış, senin gördüklerin o törenin izleri ve ürünleri. Biliyorum, çünkü törenin talihli kurbanı bendim; esin perisi ve kadın oyuncusu da. Tufanı andıran formun dibindeki şu kırmızımtırak lekeler benim kanım, senin ersuyun, akıp

giderken pıhtılaşıyorlar. Evet, bir tanem, tören taşının (ya da dilersen, İspanyol öncesi dönem dekorunun) üstünde açık mor yaraları, ince zarları, siyah oyukları ve kurşuni irinler saçan salgı bezleriyle yatan yapış yapış yaratık benim. Anla beni: beni yakıp kavurduğun, içimi boşalttığın zamanlar içeriden ve aşağıdan görünüşümle ben. Bakışın altında patlayan ve taşan ben; bakışım, görevini ustalıkla yerine getirdikten sonra düşüncelere dalan, filozofça sözler söyleyen bir erkeğin özenli ve çapkın bakışı.

Evet, sen de oradasın, sevgilim. Görmek için bakan gözlerle ve hazzın ışık saçan tertiplerini gece gündüz inceleyen bir simyacı titizliğiyle, otopsi yaparcasına bana bakıyorsun. Solda, şu koyu kahverengi parıltılı bölmede dimdik duran; başında hilâller, sarındığı sert tüylü pelerinin içinde bir totemi andıran; mahmuzları ve parlak kırmızı tüyleri olan; arkası dönük beni gözetleyen; senden başka kim olabilir? Merakla izleyen bir seyirci gibi öyle oturmuşsun. Az önce kalçalarımın arasında dizüstü çökmüş, kör olmuştun, çalışkan, sadık bir uşak gibi ateşimi körüklüyordun. Şimdi benim keyfimi seyredip keyfe ve düşüncelere dalıyorsun. Şimdi beni gerçekten tanıyorsun. Şimdi beni bir düşüncede eritmek istiyorsun.

Bizim utanmamız yok mu? Aslında eksiksiz ve özgür olduğumuzu söylemek daha doğru, olabildiğince bu dünyaya bağlıyız. Derimizi yüzdüler, kemiklerimizi erittiler, barsaklarımızı ve kıkırdaklarımızı çıkarıp ortaya döktüler, dinsel törenlerde ya da sevişme ayinlerinde birlikte kutsadığımız, geliş-

tirdiğimiz, terlediğimiz ve salgıladığımız her şeyi ışığa tuttular. Sırlarımızı elimizden aldılar, sevgilim. O kadın tam ben, köle ve efendi, sana sunulan. Aşk bıçağıyla bir üveyik gibi yarılıp açılmış. Çatlayıp açılmış ve yüreği çarpıyor: ben. Yavaş yavaş elle cinsel doyum: ben. Mis gibi kokuyor: ben. Labirent ve coşku: ben. Büyülü yumurtalık, ersuyu, kan ve sabah çiyi. İşte senin için duyular saatinde benim yüzüm. Gündelik derimi ve bayramlık derimi senin için döktüğümde buyum. Belki de ruhum. Senin ruhun.

Zaman, doğal olarak, durdurulmuş. Orada ne yaşlanacağız, ne de öleceğiz. Esrikliğimizle üçlenen bir ay ile aydınlanıp, daha şimdiden gecenin ırzına geçen şu yarı alacakaranlıkta zevke dalacağız. Gerçek ay ortadaki, şu kuzgun kanadı kadar kara olan; onun yanındakiler, şu koyu şarap renginde olanlarsa gerçekdışı.

Özgeci duygular, metafizik ve tarih, yansız düşünmeler, iyi niyetler ve yardımseverlikler, insan soyunun dayanışması, yurtsever ülküler, dostça yakınlıklar da ortadan kaldırılmış; bütün insanlar tanınmaz kılınmış, bir tek sen ve ben. Aşk saatinin aşırı bencilliği gelip çattığında bizi tedirgin edebilecek ya da elimizi kolumuzu bağlayabilecek her şey yok olmuş. Burada bizi sınırlayan ya da engelleyen hiçbir şey yok, bu canavar ve tanrı için de geçerli.

Bu üçlü mekân – üç ayak, üç ay, üç uzam, üç küçük pencere ve üç başat renk– kendisine hizmet eden katıksız içgüdünün ve düş gücünün anayurdu; tıpkı senin yılansı dilin ve tatlı tükürüğünün hem bana hizmet ettiği, hem de beni kullan-

dığı gibi. Adımızı ve soyadımızı, yüzümüzü ve saçlarımızı, saygın havamızı ve yurttaşlık haklarımızı yitirdik. Ama büyünün, gizemin gücünü ve bedensel zevkleri kazandık. Daha önce bir kadın ile bir erkektik, şimdiyse boşalma, orgazm ve bir saplantıyız. Kutsal ve saplantılı olduk.

Birbirimizi eksiksiz tanıyoruz. Sen, ben ve sensin; sen ve ben, seniz. Bu, süzülerek yükselen bir kırlangıç ya da yerçekimi yasası kadar kusursuz ve yalın bir şey. Her türlü kötülükten arınmış sapıklığı –inanmadığımız sözcüklerle, ikimizin de hor gördüğü sözcüklerle söylemek gerekirse– sol üst köşedeki şu üç teşhirci seyirci temsil ediyor. Onlar bizim gözlerimiz, –senin şimdi yaptığın gibi– tutkuyla seyre dalışımız; ortadaki banta bakıldığında, aşk şöleninde herkesin birbirinden istedikleri olduğu ve bu ergimenin kendini doğru dürüst dile getirebilmesi için sözdiziminin sakatlanması gerektiği anlaşılıyor: ben seni bana veriyorum, sen kendin için beni otuz bir çekiyorsun, haydi sen ve ben kendilerimizi emelim.

Artık bakmayı bırak. Artık gözlerini kapa. Artık, birçoklarının baktığı, ama pek azının gördüğü şu resimde gösterildiğimiz biçimde, gözlerini açmadan, bana ve kendine bak. Artık, biz daha birbirimizi tanımadan, birbirimizi sevip evlenmeden önce, birinin fırçayı eline alıp her gün, her gece keşfetmeyi öğrendiğimiz mutluluğun bizi nasıl yüceltecegini sezip kavradığını biliyorsun.

13

AYIP SÖZLER

Fonchito, düş kırıklığı içinde, "Üveyannem yok mu?" diye sordu.

Ron Rigoberto, kucağında açık duran Sir Kennetth Clark'ın *Çıplak*'ını çarçabuk kapatırken, "Birazdan gelir," diye karşılık verdi. Tam Ingres'in o kalabalık *Türk Hamamı* tablosuna dalıp gitmişken, ansızın buğulu kadınların arasında fırlayıp neye uğradığını anlamadan kendini yeniden Lima'da, evinde, çalışma odasında buluvermişti. "Hanım arkadaşlarıyla briç oynamaya gitti. Gel Fonchito, gir içeri. Konuşalım biraz."

Çocuk, bir baş eğişle çağrıya uyarken yüzüne bir gülümseme yayıldı. Odaya girdi, Guillaume Apollinaire'in basıma hazırladığı ve önsözünü yazdığı "Maîtres de l'amour" dizisinin yirmi üç kalın cildinin altındaki zeytin yeşili deri kaplı, büyük koltuğun ucuna ilişti.

Don Rigoberto, çocuğu, "Anlat bakalım," diye rahatlatmaya çalıştı. "Santa Maria'da işler yolunda mı?" Yerinden kalktı, arkasında gizlediği kitabı erotik hazinelerini sakladığı kilitli kasaya koydu. "Dersler nasıl gidiyor? İngilizcede zorlanıyor musun?"

Dersleri çok iyi gidiyordu, öğretmenleri de iyiy-

Fernando de Szyszlo, *Mendieta Yolu 10* (1977), tuval üzerine akrilik,
özel koleksiyon

di, babacığı. Her şeyi anlayabiliyor, Peder Mackey ile uzun uzun İngilizce konuşabiliyordu; bu yıl sınıf birincisi olacağından hiç kuşkusu yoktu. Belki iftihara bile geçebilirdi.

Don Rigoberto'nun yüzü sevinçle ışıldadı. Bu çocuk gerçekten de hep mutluluk vermişti. Örnek bir evlattı; iyi bir öğrenci, uysal, sevgi dolu bir çocuk. Oğlundan yana talihliydi.

"Coca-Cola içer misin?" diye sordu Alfonso'ya. Kendisine iki parmak viski koymuş, buz çıkartıyordu. Alfonso'ya Coca-Cola'smı verip yanma oturdu. "Sana bir şey söylemek istiyorum, oğlum. Senden ne kadar memnunum, bilemezsin. Hani benden bir motosiklet istiyordun ya, o iş tamam. Motosiklet haftaya burada."

Çocuğun gözleri parladı. Yüzüne ışıl ışıl bir gülümseme yayıldı.

"Teşekkürler, babacığım!" Babasının boynuna sarılıp yanağından öptü. "O motosikleti o kadar istiyordum ki! Harikasın baba!"

Don Rigoberto gülerek çocuğun kollarından sıyrıldı. Ölçülü bir sevecenlikle, Alfonso'nun dağınık saçlarını düzeltti.

"Asıl Lucrecia'ya teşekkür etmelisin," diye ekledi ardından. "Motosikleti sınavların sona ermesini beklemeden, hemen almam için Lucrecia diretti."

"Anlamıştım!" diye haykırdı Alfonso. "Bana o kadar iyi davranıyor ki. Bence annemden bile iyi."

"Üveyannen seni çok seviyor, yavrum."

Alfonso coşkulu bir sesle, "Ben de onu çok seviyorum," diye bağırıverdi. "Nasıl sevmem ki, dünya-

nın en iyi üveyannesi o!"

Don Rigoberto viskisini tadına vararak yudumladı: kıvamında bir yalım önce dilini, sonra gırtlağını yaladı, kaburgalarından aşağı inmeye koyuldu. Birden, "Lavların en güzeli," deyiverdi. Bu çocuk güzelliğini kimden almıştı acaba? Canlılık ve sağlık fışkıran yüzü sanki ışıltılı bir aylayla çevriliydi. Bu güzelliği kendisinden almadığı kesindi. Ama annesinden de almış olamazdı, çünkü Eloisa da hoş ve çekici bir kadın olmasına karşın asla yüzü bu kadar kusursuz, gözleri bu kadar parlak, teni bu kadar pürüzsüz olmamıştı. Ya şu altın sarısı lüle saçlar! Bir melek, tapılacak bir çocuk, Kudas ayini tablolarından fırlamış bir başmelek. Büyüdüğünde bu kusursuz güzelliğini azıcık yitirseydi bari: kadınlar bebek yüzlü erkeklerden hoşlanmaz.

Don Rigoberto, az sonra, "Lucrecia'yla aranın bu kadar iyi olmasına çok seviniyorum," dedi. "Artık söylememde bir sakınca yok, Lucrecia ile evlendiğimde çok korkuyordum. Ya birbirinizle anlaşamazsanız, ya onu benimsemezsen diye. Doğrusu, üçümüz için de en büyük talihsizlik bu olurdu. Aslında, Lucrecia da çok kaygılıydı. Oysa şimdi ne kadar iyi anlaştığınıza baktıkça amma da yersiz korkulara kapılmışım diyorum kendi kendime. Üstelik birbirinizi o kadar çok seviyorsunuz ki, zaman zaman kıskançlığa kapıldığım bile oluyor. Bazan, üveyannenin seni benden çok sevdiğini, senin de ondan babandan daha çok hoşlandığını düşünmüyor değilim."

Alfonso, el çırparak kahkahalar atmaya başladı. Oğlunun böylesine keyiflenmesine sevinen

Don Rigoberto da ellerini çırpıp bir kahkaha attı. Uzaklarda bir kedi miyavladı. Sokaktan radyosu sonuna kadar açılmış bir araba geçti, kulaklarına birkaç saniyeliğine tropikal ezgili bir şarkının trompet ve marakas sesleri geldi. Sonra, aşağıda kilerde duran çamaşır makinesinde kirlileri yıkarken bir şarkı mırıldanan Justiniana'nm sesini duydular.

Alfonso birden, "Orgazm ne demek, babacığım?" diye sordu.

Don Rigoberto ansızın bir öksürük nöbetine yakalandı. Boğazını temizlemeye çalışırken bir yandan da düşünüyordu: Nasıl bir yanıt vermeliydi? Elden geldiğince doğal görünmeye ve gülmemeye çabalıyordu.

Sonunda, temkinli bir sesle, "Aslında ayıp bir söz değil," dedi. "Kesinlikle değil. Cinsel yaşamla, cinsellikten zevk almakla ilgili bir söz. Bedensel hazzın doruğu da denilebilir belki. Yalnızca insanların değil, birçok hayvan türünün de yaşadığı bir şey. Gerçi öğretmeniniz biyoloji dersinde kesinlikle anlatacaktır. Ama her şeyden önce, ayıp bir söz olduğunu sanma sakın. Nereden duydun bakayım, evladım?"

Fonchito, cin gibi bakarak, "Üveyannemden duydum," derken, ağzını sıkı tutmasını tembihlercesine parmağını dudaklarına götürdü. "Ben ne demek olduğunu biliyormuş gibi yaptım. Sizden öğrendiğimi sakın bilmesin, babacığım."

Don Rigoberto, "Korkma, söylemem," diye mırıldandı. Kafası karışmıştı, viskisinden bir yudum daha aldı, dikkatle Alfonso'ya bakıyordu. Şu küçük kafanın içinde, şu gülpembe yüzün, saf bakışın ar-

dmda neler gizliydi acaba? Tanrı bilirdi bir tek. Çocuk ruhu dipsiz bir kuyudur demezler miydi? Başka soru sormamalıyım, diye düşündü. Konuyu değiştirsem iyi olacak. Ama çok geçmeden merakın karşı konulmazlığına, belki de tehlikenin içgüdüsel çekiciliğine yenik düştü, umursamaz görünmeye çalışarak sordu: "O sorduğu sözcüğü üveyannenden mi duydun? Emin misin?"

Çocuk, başıyla doğruladı. Yüzünde yine o cince ya da haşarı bakış vardı, belki de ikisi birden. Yanakları kızarmıştı, gözlerinde şeytanca bir pırıltı yanıp sönüyordu.

Fonchito, sonsuz güzellikte bir bülbül ahengiyle şakırcasma, "Gerçekten müthiş bir orgazma ulaştığını söyledi bana," dedi. Bu kez viski bardağı Don Rigoberto'nun elinden kayıverdi, şaşkınlıktan donakalan adamcağız bir de baktı, bardak çalışma odasındaki halının kurşun rengi desenleri üzerinde yuvarlanıyor. Çocuk hemen yere eğilip bardağı aldı, "Neyse ki boş sayılır," diye mırıldanarak babasına uzattı. "Bir viski daha ister misiniz, babacığım? Nasıl sevdiğinizi biliyorum, üveyannem hazırlarken görmüştüm."

Don Rigoberto başıyla istemediğini belirtti. Doğru mu işitmişti? Tabii, elbette; şu koca kulakları ne içindi, doğru işitmek için tabii. Beyni, büyük bir şenlik ateşi gibi çatır çatır yanıyordu. Bu konuşma artık çok uzamıştı, bir an önce son bulmazsa hiç umulmadık bir tehlike başgösterebilirdi. Birden, çok güzel bir evin iskambil kâğıtları gibi devrildiğini görür gibi oldu. Ne yapması gerektiğini çok iyi biliyordu. Yeter artık, başka bir şey konuşa-

lım. Ama denizkızlarınm derinlerden gelen çağrısı mantığına ve sağduyusuna bir kez daha baskın çıktı.

"Sen neler uyduruyorsun, Fonchito?" Çok yavaş konuşmasına karşın sesinin titremesine engel olamıyordu. "Üveyannenden böyle bir şeyi nasıl işitmiş olabilirsin, evladım? Olamaz!"

Oğlan, öfkeyle elini kaldırarak diretti. "Ama oldu işte, babacığım. Üveyannemin öyle dediğini çok iyi duydum. Hem de bana söyledi. Dün öğleden sonra üstelik. İki gözüm önüme aksın. Neden yalan söyleyeyim ki? Bugüne kadar size hiç yalan söyledim mi?"

"Yok, hayır. Haklısın. Yalan söylediğini hiç duymadım."

Don Rigoberto beynini ateş gibi saran sıkıntıyı bir türlü atamıyordu. Kapıldığı tedirginlik, durmadan yüzüne, kollarına toslayan şaşkın bir sinekti sanki; ne vurup ezebiliyor, ne de kovabiliyordu. Kalktı, ağır ağır gidip kendine bir viski daha koydu. Hiç yapmadığı bir şeydi, akşam yemeğinden önce ikinci viskiyi içtiği görülmemişti. Yeniden koltuğuna oturduğunda, Fonchito'nun yeşile çalan mavi gözleriyle karşılaştı; Fonchito her zamanki tatlı bakışıyla bütün hareketlerini dikkatle izliyordu. Don Rigoberto, Fonchito'nun gülümsediğini fark etti ve güçlükle gülümsemeye çalıştı.

Birkaç saniyelik uğursuz bir suskunluktan sonra Don Rigoberto, "Öhhö, öhhö," diye boğazını temizledi. Ne diyeceğini bilemiyordu. Lucrecia bu tür sırlarını Fonchito'yla paylaşmış, geceleri neler yaptıklarını çocuğa anlatmış olabilir miydi? Yok da-

ha neler, çok saçma. Bütün bunlar Fonchito'nun düş gücünün ürünüydü, böyle düşler kurmak onun yaşında çok doğaldı. Günahları keşfediyor, cinsel merakı su yüzüne çıkıyor, uyanmakta olan cinsellik içgüdüsü onu düşler geliştirmeye zorluyor, bu yüzden de sözü döndürüp dolaştırıp hep o tılsımlı tabuya getiriyordu. En iyisi her şeyi unutmak, bu içinden çıkılmaz durumu sudan konulara dalarak geçiştirmekti.

"Yarına ev ödevin yok mu?" diye sordu.

"Çoktan bitirdim," diye yanıtladı çocuk. "Zaten bir tek ödevim vardı, babacığım. Serbest kompozisyon."

"Ya, öyle mi? Hani konuyu seçtin peki?" diye üsteledi Don Rigoberto.

Ama Fonchito'nun yüzünün yine çocuksu bir sevinçle kızardığım görünce ansızın yüreğine bir korku düştü. Bu işte bir bityeniği vardı, ama neydi?

Fonchito ellerini çırparak, "Konu tabii ki üveyannem, babacığım," dedi. "Onun nasıl biri olduğunu yazdım. Başlığı da 'Üveyanneye Övgü.' Nasıl başlık ama?"

Don Rigoberto, "Çok iyi. Pek güzel," diye yanıtladı. Sonra kendini tutamayıp içten gelen, ama yapmacık gibi çınlayan bir kahkahayla ekledi: "Küçük bir erotik romanın adı sanki."

Çocuk ciddi bir sesle, "Erotik ne demek?" diye sordu.

"Cinsel aşkla ilgili," diye açıkladı Don Rigoberto. Farkında olmadan viskisini art arda yudumlayıp duruyordu. "İnsan bazı sözcüklerin gerçek anla-

mını zamanla kavrar. Deneyim, tanımlamalardan çok daha önemlidir. Zamanla hepsini öğreneceksin, acele etmene gerek yok, Fonchito."

Fonchito, gözlerini kırpıştırarak, tatlı bir sesle, "Tabii, haklısınız babacığım," dedi. Uzun kirpiklerinden gözbebeklerine mor çevrimli yanardöner bir gölge düşüyordu.

"Bak ne diyeceğim. 'Üveyanneye Övgü'yü okumak isterim. Getirir misin?"

Çocuk, "Elbette, babacığım," dedi sevinçle. "Hem yanlışım varsa düzeltirsiniz." Ayağa kalktı, koşarak dışarı fırladı.

Fonchito birkaç dakika sonra döndüğünde, Don Rigoberto tedirginliğinin artmaya başladığını fark etti. Viskiyi fazla mı kaçırmıştı yoksa? Yok canım, daha neler. Şakakları zonkluyordu, yoksa hastalanıyor muydu? Büroda birçok kişi gripten yatağa düşmüştü. Hayır, hayır, hastalandığı falan yoktu. Peki, ne oluyordu öyleyse? *Faust*'dan bir dizeyi anımsadı: "Kim ki olanaksızı ister, ona vurgunum." Çocukluğunda derinden etkilendiği bu dizenin yaşamının başyasası olmasını istemişti hep. Üstelik, gizliden gizliye, bu özlemine bir bakıma kavuştuğunu da düşünüyordu. Öyleyse şimdi neden ayaklarının dibinde bir uçurum belirecekmiş gibi tehlikeli bir önseziye kapılıyordu? Ne gibi bir tehlikeyle yüz yüzeydi? Nasıl? Nerede? Lucrecia'nm Fonchito'ya "Müthiş bir orgazma ulaştım," demiş olması mümkün değildi. Birden karşı konulmaz bir gülme nöbetine yakalandı, ama keyifle güldüğü söylenemezdi, erotik kitaplarla dolu kitaplığın vitrininde yüzünün acı bir sırıtışla gerildiğini gördü. Alfon-

so, defteri elinde, bekliyordu. Gözlerinde, Lucrecia'nın dediği gibi 'insanın kendini kirli hissetmesine yol açan' o saf ve temiz, katıksız mavi bakış vardı. Tek bir söz söylemeden, babasının gözlerinin içine bakarak defteri uzattı.

Don Rigoberto gözlüğünü takıp ayaklı abajuru yaktı. Siyah mürekkeple özene bezene yazılmış sözcükleri yüksek sesle okumaya başladı, ama daha ilk cümlenin ortasında susuverdi. Dudaklarını kıpırdatarak, durmadan gözlerini kırpıştırarak içinden okumaya koyuldu. Çok geçmeden dudakları da kıpırdamaz oldu. Ağzı yavaş yavaş aralandı, dudaklarının kenarları aşağı sarktı, yüzü bir şaşkınlık, bir alıklık kapladı. Dişlerinin arasından süzülen ince bir salya ceketinin yakasına damladı. Hemen silmeye kalkışmadığını bakılırsa farkında bile değildi. Gözleri soldan sağa kayarken bazan hızlanıp bazan yavaşlıyordu. Ama kimi zaman da iyi anlayamamışçasına ya da okuduklarının gerçekten orada yazılı olduğunu kavrayamamışçasına sağdan sola geri gidiyorlardı. Don Rigoberto bitmek tükenmek bilmeyen satırları okumaya çabalarken gözlerini bir kez olsun defterden kaldırıp babasının tepkilerini dikkatle izleyerek orada öyle oturan, yazının tümünü okuyup bitirmesini, söylemesi ve yapması gerekeni söylemesini ve yapmasını bekleyen çocuğa bakmadı. Peki, ne demesi gerekiyordu? Ne yapmalıydı? Don Rigoberto ellerinin terlediğini hissediyordu. Alnından deftere düşen birkaç damla ter, mürekkebi dağıtıp biçimsiz lekelere dönüştürdü. Don Rigoberto güçlükle yutkunarak, olanaksızı sevmenin de eninde sonunda ödenmesi gere-

ken bir bedeli vardır, diye düşündü.

Son bir çabayla defteri kapatıp başını kaldırdı. Evet, Fonchito oradaydı, o kutsal güzellikteki yüzüyle kendisine bakıyordu. Boş bardağı ağzına götürürken, İblis de böyle olsa gerek, diye geçirdi içinden. Kristal bardağın dişlerine çarpıp çıkardığı şıngırtıdan, ellerinin ne kadar kötü titrediğini anladı.

Birden, "Ne demek oluyor bütün bunlar, Alfonso?" deyiverdi. Arka dişlerinde, dilinde, çenesinde bir acı duyuyordu. Kendi sesini tanıyamamıştı.

"Nasıl yani, babacığım?"

Oğlan, babasmm ne durumda olduğunun farkında değilmiş gibiydi.

Don Rigoberto, "Bütün bu... gariplikler ne demek oluyor?" diye kekeledi. Ruhuna acılar salan korkunç bir şaşkınlık içindeydi. "Sen aklını mı kaçırdın oğlum? Bu iğrenç yalanları nasıl uydurabildin?"

Ağzmdan çıkan sözleri çok tuhaf buldu birden, berbat bir durumdaydı, başka ne diyeceğini de bilemediği için sustu. Çocuğun yüzündeki parıltı ise yavaş yavaş solup gitti, yerini hüzünlü bir anlatıma bıraktı. Belli belirsiz bir acı ve şaşkınlıkla, hiçbir şey anlamamış gibi babasına bakıyordu, ama gözlerinde en küçük bir korku belirtisi yoktu.

Çok geçmeden, Fonchito'nun söylemesini beklediği şeyi söylediğini duyunca az daha Don Rigoberto'nun yüreğine iniyordu. "Ben hiçbir şey uydurmadım ki, babacığım. Anlattıklarımın hepsi doğru, her şey anlattığım gibi oldu."

Don Rigoberto, tam o sırada, sokak kapısının

açıldığını ve Lucrecia'nın o tatlı sesiyle uşağa iyi akşamlar dediğini duydu. Zamanlama öylesine kusursuzdu ki, Don Rigoberto, bunda yazgının ya da tanrıların parmağı olmalı, diye geçirdi aklından. Geceleri büyük bir özenle kurduğu o olağanüstü, benzersiz düşler ve tutkular dünyasının ansızın bir sabun köpüğü gibi dağıldığını düşündü. Birden, darmadağın olan düş dünyasını umarsızca değiştirmek istedi: bedenin ve cinselliğin bütün şeytanlıklarından arınmış, her türlü tensel tutkudan kurtulmuş, el değmemiş, yalnız bir insandı. Evet, tamam, böyle biriydi işte. Münzevi, ermiş, keşiş, melek, kutsal borazanları çalarak bahçeye inen, saf ve dinibütün genç kızlara müjdeyi veren başmelek.

Doña Lucrecia, çalışma odasının kapısından şakıdı: "Merhaba, benim soylu yiğidim ve küçük şövalyem nasıllar bakalım!"

Babayla oğula karbeyaz eliyle uçuşan öpücükler yolluyordu.

14

GÜL YÜZLÜ DELİKANLI

Öğle sıcağında kendimden geçmişim, geldiğini fark edemedim. Gözlerimi açtığımda oradaydı, gül rengi bir ışık içinde ayaklarımın dibinde. Evet, gerçekten oradaydı, düş görmüyordum. Annemin ya da babamın açık bıraktığı arka kapıdan girmiş olmalıydı, ama belki de her delikanlının kolayca tırmanabileceği bahçe duvarından atlamıştı.

Kimdi peki? Bilmiyorum, ama kesinlikle buradaydı, bu koridorda, önümde diz çökmüştü. Onu gördüm ve işittim. Az önce gitti. Yoksa, ansızın kayıplara karışıverdi demek daha mı doğru olur? Evet, önümde diz çökmüştü. Neden diz çöktü bilmiyorum, ama benimle alay etmediği belliydi. Daha başından bana öyle efendice ve saygılı davrandı ki, öylesine saygın ve alçakgönüllü görünüyordu ki, bir yabancıyı bu kadar yakınımda görünce kapıldığım korku günışığı vurmuş bir çiy damlası gibi uçup gitti. Nasıl oldu da, bir yabancıyla, üstelik evimin bahçesine nereden girdiğini bile bilmediğim biriyle baş başa kalınca hiç ürkmedim? Hiç anlamıyorum. Önümde diz çökmüş, sanki sıradan bir genç kızla değil de, saygıdeğer bir kadınla konuşuyordu. Belki de bu yüzden, bu delikanlıyla, annemle babamla ya da Sebt günü tapınakta olduğumdan

daha güvenlikte duydum kendimi.

Öyle yakışıklıydı ki! Gerçi yakışıklı sözcüğünü kullanmamam gerekirdi, ama yemin ederim bugüne kadar böyle soylu sözler söyleyen, böylesine uyumlu ve sevecen, bu kadar tatlı birini hiç görmemiştim. Yüzüne güçlükle bakabiliyordum. Gözlerim, güzel yanaklarına, yalansız yüzüne ya da iyilik ve bilgelik saçan iri gözlerini örten uzun kirpiklerine ne zaman konsa, yüzüme bir sıcaklık yayıldığını duyumsuyordum. Genç kızların bir delikanlıya vurulduklarında gövdelerini tepeden tırnağa saran sıcaklık bu muydu acaba? Hani şu dıştan değil de, insanın gövdesinin ta içinden, yüreğinin derinliklerinden gelen sıcaklık! Biliyorum, köydeki kız arkadaşlarım bir araya geldiler mi aralarında hep böyle şeyler konuşuyorlar. Ama yanlarına yaklaşmayagöreyim, hemen susuyorlar. Çünkü bazı konulardan, örneğin aşktan söz açıldığında ne kadar utandığımı, kıpkırmızı kesilip kekelemeye başladığımı çok iyi biliyorlar. Acaba, böyle olmak kötü bir şey mi? Esther, ne kadar ürkek ve utangaç olduğumu gördükçe, aşkı asla öğrenemeyeceğimi söylüyor. Deborah da habire yüreklendirmeye çalışıyor beni: "Daha cesur davranmalısın, yoksa ömür boyu mutlu olamazsın."

Ama o gül yüzlü delikanlıya bakılırsa, ben seçilmişim, bütün kadınlar arasından beni seçmişler. Kim seçmiş? Ne için? Neden? Beni ötekilerden ayırmalarını gerektirecek ne gibi bir iyilik ya da kötülük yaptım? Ne kadar değersiz biri olduğumu çok iyi biliyorum. Köyde benden çok daha güzel ve çalışkan, çok daha güçlü, akıllı ve gözüpek kızlar

var. Neden beni seçsinler öyleyse? Herkesle iyi geçindiğim için mi? Yoksa küçük keçimizin sütünü sevgiyle sağdığım, evi temizlemek, bahçeyi sulamak, annemle babamın yemeğini hazırlamak gibi gündelik, sıradan işleri yapmaktan mutluluk duyduğum için mi? Bunlardan başka bir becerim olduğunu da sanmıyorum; beceri mi, yoksa kusur mu, o da ayrı tabii. Bir keresinde Deborah bana, "Senin gözün yükseklerde değil, Maria," demişti. Belki de haklıydı. Ama elimden ne gelir, ben böyleyim işte: hayatı olduğu gibi seviyorum, dünya bu haliyle gözüme çok güzel görünüyor. Belki de bu yüzden beni basit buluyorlardır. Sıradan bir insan olduğumdan hiç kuşkum yok, karmaşıklıklardan hep kaçınmışımdır. Ama tutkuyla istediğim bazı şeyler de yok değil. Sözgelimi, küçük keçim hiç ölmesin istiyorum. Ne zaman elimi yalasa, bir gün öleceğini düşünüyorum ve yüreğime bir acı çöküyor, elimde değil. Acı çekmek iyi bir şey değil. Kimse acı çekmesin istiyorum.

Delikanlının söyledikleri saçmasapan şeylerdi, ama o kadar düzgün ve yürekten konuşuyordu ki gülmeye cesaret edemedim. Beni kutsayacaklarmış, dölyatağımın meyvesini kutsayacaklarmış. Öyle dedi. Sakın büyücü falan olmasın? Yoksa kullandığı o sözcükler cin kovmak ya da bir dileğin gerçekleşmesi için bir dua mıydı? Nasıl soracağımı bilemedim. Bütün o söyledikleri karşısında, büyüklerim bir şey tembihledikleri ya da payladıkları zaman yaptığım gibi, "Peki, emredersiniz efendim," diye kekeledim, o kadar. Ve korkuyla, ellerimi karnıma bastırdım. Acaba, 'dölyatağımın meyvesi', ço-

cuğum olacak anlamına mı geliyor? Bir çocuğum olsa kim bilir ne kadar mutlu olurdum. Beni görmeye gelen delikanlı kadar hoş ve gizemli bir oğlum olsun isterdim.

Bu ziyarete sevinmem mi gerekiyor, yoksa üzülmem mi, bilemiyorum. Ama öyle seziyorum ki, bu ziyaretten sonra bütün hayatım değişecek. Nasıl değişecek peki? Benim için iyi mi olacak, kötü mü? Acaba neden o delikanlının tatlı sözlerini anımsadığımda yüreğim sevinçle dolarken birden korkmaya başlıyorum, sanki yer yarılacakmış, ayaklarımın dibinde beni atlamaya zorlayan zebanilerle dolu bir uçurum açılacakmış gibi bir duyguya kapılıyorum?

Delikanlının söyledikleri çok hoş, çok güzel, ama anlaşılması güç şeylerdi. "Olağanüstü yazgı, doğaüstü alınyazısı," falan filan. Ne demek istiyordu acaba? Oysa benim yaradılışım, tam tersine, olağan ve sıradan şeylere yatkındır. İlgi çekmek, doğru düzgün olmamak, gelenek ve görenekleri çiğnemek bana ters gelir, allak bullak eder beni. Ancak başkaları varlığımı fark etmedikleri zaman rahatımdır. Komşu kızı Rachel, "Maria o kadar ölçülü ki neredeyse görünmez olacak," diye takılır bana hep. Ama bana böyle takılmasından hoşlanıyorum. Doğru: fark edilmemek benim için mutluluk demek.

Ama bu, düşlerden ve duygulardan yoksun olduğum anlamına gelmiyor. Olağandışı şeyler bana hiçbir zaman çekici gelmemiştir, hepsi bu. Kız arkadaşlarımın aralarında neler konuştuklarını duyduğum zaman şaşkınlıktan ağzım açık kalıyor:

uzak ülkelere gitmeyi, uşaklarının olmasını, kral-
larla evlenmeyi düşlüyorlar. Böyle düşlemler beni
ürkütüyor. Başka dillerin konuşulduğu yabancı ül-
kelerde, tanıdıklarıma benzemeyen insanlar ara-
sında ben ne yaparım? Bir kralla evlensem kimbi-
lir ne kadar içler acısı bir kraliçe olurdum, tanıma-
dığı biriyle konuşurken dili tutulan, elleri titreyen
bir kraliçe. Namuslu bir kocam, sağlıklı çocukla-
rım, aç kalmadan ve korkmadan yaşayacağım hu-
zurlu bir hayatım olsun, bana yeter. O delikanlı
'olağanüstü, doğaüstü yazgı'dan söz ederken ne de-
mek istiyordu acaba? O kadar utandım ki, vermem
gereken yanıtı veremedim. Oysa şöyle demeliy-
dim: "Böyle bir şeye hazır değilim, sizin sözünü et-
tiğiniz ben olamam. İyisi mi, siz beni bırakın, güzel
Deborah'a gidin ya da Judith'e, gözüpek kızlardır.
Ya da Rachel'in evine uğrayın, çok akıllıdır. Bana
insanların ecesi olacağımı nasıl söylersiniz? İnsan-
ların bütün dillerde bana yakaracaklarını, adımın
gökyüzünü boydan boya aşıp geçen yıldızlar gibi
çağları aşıp geride bırakacağını nasıl söylersiniz?
Yanlış kıza gelmişsiniz, efendim, yanlış kapıyı çal-
mışsınız. Benim gibi beceriksizin tekini nasıl yü-
celtmeye kalkarsınız? Varlığımla yokluğum bir be-
nim."

Delikanlı giderken eğildi, eteğimi öptü. Tam o
sırada sırtını gördüm: sırtında gökkuşağı vardı,
gökkuşağının üzerine de bir kelebeğin kanatları
konmuştu sanki.

Kafamda bir sürü soru bırakarak gitti. Madem
evlenmemiş bir kızım, neden senyora dedi bana?
Neden ece dedi? Gelecekte acı çekeceğimi anlatır-

ken neden gözlerinde gözyaşları gördüm? Madem bir bakireyim, bana neden anne dedi? Neler oluyor? Bu ziyaretten sonra başıma neler gelecek?

Fra Angelico, *Meryem'e Müjde* (yaklaşık 1437), fresk, San Marco Manastırı, Floransa.

SONSÖZ

Justiniana birden, "Hiç pişmanlık duymuyor musun, Fonchito?" diye sordu. Çocuğun çıkarıp çıkarıp basketbol pası verir gibi kendisine fırlattığı giysileri alıp katlıyor, iskemlenin üzerine yerleştiriyordu. Fonchito'nun billur sesinde bir şaşkınlık vardı: "Neden, Justita?"

Justiniana, lal rengi ve yeşil baklava desenli, uzun konçlu çorapları almak için yere eğilirken dolap aynasından Alfonso'ya bir göz attı: yatağın ucuna oturmuş, bacaklarını sallayarak pijamasının altını çıkartıyordu. Justiniana, çocuğun pijama altının paçalarından görünen pembe topuklu, ince uzun, beyaz ayaklarma baktı, parmaklarını oynatıp duruyordu. En sonunda göz göze geldiler, Alfonso gülümsedi.

Justiniana yerden doğrulurken, "Bana öyle ağzı açık ayran budalası gibi bakma Foncho," dedi. Gözlerini çocuktan ayırmadan, oflayarak belini ovuşturdu. Yine öfkeye kapılmaktan korkuyordu. "Ben Doña Lucrecia değilim. O melek gülüşünle beni baştan çıkarıp kandıracağını sanıyorsan aldanıyorsun. Bir kere olsun doğruyu söyle. Vicdanın hiç sızlamıyor mu? Şu kadarcık bile?"

Alfonso bir kahkaha patlattı, kollarını iki yana açarak kendini sırtüstü yatağa bıraktı. Bacaklarını havaya kaldırmış tepiniyor, düşsel bir basketbol to-

punu atıp tutuyordu. Justiniana'nın anlayabildiği kadarıyla, Alfonso'nun kahkahasındaki içtenlik inandırıcıydı, en küçük bir alaycılık ya da muzırlık belirtisi yoktu. Justiniana, kimbilir diye içinden geçirdi, bu arsız velet ne haltlar karıştırıyor yine, anlamak mümkün mü?

Alfonso yatakta doğruldu, iki parmağıyla haç işareti yapıp dudaklarına götürürken, "Neden söz ettiğini anladıysam ne olayım," diye bağırdı. "Yoksa bana bilmece mi soruyorsun, Justita?"

"Gir yatağa da üşütme. Bugünlerde seninle uğraşacak halim yok."

Alfonso sesini çıkarmadan kendini hemen yatağa attı, yorganı kaldırıp çabucak altına girdi, yastığı arkasına alıp yaslandı. Yatağın içinde oturmuş, verilecek ödülü bekliyormuşçasına şımarık şımarık kıza bakıyordu. Saçları alnına düşmüştü; küçük başucu lâmbasının ışığı yanaklarının ötesine erişmediğinden iri mavi gözleri yarı karanlıkta ışıl ışıldı. Hafifçe aralanmış ince dudaklarının arasından az önce fırçaladığı parlak beyaz dişleri görünüyordu.

Justiniana, "Doña Lucrecia'dan söz ettiğimi bal gibi biliyorsun, seni küçük şeytan, salak numarası yapma bana," dedi. "Kadının başına ne çoraplar ördün. Hiç üzülmüyor musun?"

Alfonso düş kırıklığına uğramışçasına, "Ha, o mu!" dedi. Sanki artık ilgisini çekmeyecek kadar bilinen ve sıkıcı bir konu açılmıştı. Omuz silkip hiç duraksamasız ekledi: "Niye üzülecekmişim? Annem olsaydı üzülürdüm belki. Ama o benim annem değildi ki!"

Sesinde ve yüzünde en ufak bir kin ya da öfke belirtisi sezilmiyordu. Ama Justiniana'yı asıl ürküten, çocuktaki umursamazlıktı.

Justiniana, başım öbür yana çevirip gözlerini pırıl pırıl parlayan parke döşemeye dikti, boğuk, hüzünlü bir sesle, "Öyle bir dolap çevirdin ki, sonunda baban kadıncağızı köpek gibi kapının önüne koydu," diye mırıldandı. "Yalan söyledin, önce Doña Lucrecia'ya, sonra da babana. Ayrılsınlar diye yaptın, oysa ne kadar mutluydular. Doña Lucrecia şimdi dünyanın en mutsuz kadını olmalı, hep senin yüzünden. Don Rigoberto da perişan. Üveyannenden ayrıldığından beri ortalarda ruh gibi dolaşıyor. Birkaç gün içinde nasıl yaşlandı, görmüyor musun? Bu da mı hiç üzmüyor seni? Adam kendini dine verdi, başımıza sofu kesildi, böylesini de hiç görmemiştim. İnsanlar bir ayaklarının çukurda olduğunu hissedince dindar kesilirler zaten. Hep senin yüzünden, haydut herif!"

Birden korkuya kapılarak çocuğa döndü. Yine dilini tutamamıştı! Olup bitenlerden sonra evde kimseye güveni kalmamıştı. Fonchito başını kıza çevirdi, lâmbanın altm rengi ışığı saçlarmı bir taç gibi çevreliyordu. Afallamış görünüyordu.

Gözlerini kırpıştırarak, "Ama ben hiçbir şey yapmadım, Justita," diye kekeledi. Ademelması, huysuzlanan küçük bir havyan gibi gırtlağında oynayıp duruyordu. "Kimseye yalan söylemedim ben. Hele babama hiç!"

Justiniana yüzünün alev alev yandığını hissediyordu.

Sesini yükselterek, "Herkese yalan söyledin,

Foncho!" dedi. Ama hemen eliyle ağzmı kapatarak sustu; üst katta lavaboya akan suyun sesini duymuştu. Don Rigoberto, Doña Lucrecia gideli beri eskisi kadar uzatmadığı gece temizliğine başlamıştı. Artık geceleri erkenden yatağa giriyor, tuvalette operetlerden şarkılar mırıldanmıyordu. Justiniana, parmağını çocuğa salladı, sesini alçaltarak, "Bana da yalan söyledin, tabii," dedi. "Doña Lucrecia seni sevmiyor diye sözümona canına kıyacaktın. Sakın o numaranı yuttum sanma!"

Fonchito'nun yüzünde ilk kez bir öfke belirtisi görüldü.

Justiniana'yı kolundan yakalayıp sarsarak, "Numara değildi," dedi. "Doğru söylüyordum, vallahi billahi doğruydu. Üveyannem bana öyle davranmayı sürdürseydi kendimi öldürecektim. Yemin ederim öldürecektim, Justita!"

Kız kolunu çekip kurtardı, yatağın yanından uzaklaşırken, "Yalan yere yemin etme, çarpılırsın," diye mırıldandı.

Pencerenin önüne gidip perdeyi araladı, gökyüzünde tek tük yıldızlar çarptı gözüne. Şaşkınlık içinde parlak yıldızlara bakakaldı. Her zamanki iç karartıcı sis yerine şu yanıp sönen küçük ışıkları görmek ne tuhaftı. Justiniana arkasına döndüğünde, Alfonso komodinin üstünden bir kitap almıştı, rahatça yaslanmak için yastığı düzeltiyor, okumaya hazırlanıyordu. Yeniden yatışıp durulmuştu, başı dinç, gönlü rahat görünüyordu.

"Sana bir şey soracağım, Fonchito."

Lavabodaki su yukarıda tekdüze bir şırıltıyla akıyor, damda dövüşen ya da belki de çiftleşen iki

kedi ortalığı birbirine katıyordu.

"Ne soracaksın, Justita?"

"Yaptığın her şey başından beri bir düzen miydi? Doña Lucrecia'yı çok seviyormuşsun numaraları, dama çıkıp kadını yıkanırken dikizleme dalgaları, canıma kıyarım diye tehdit mektupları. Hepsi bir oyun muydu? Sırf Doña Lucrecia seni sevsin, sen de babana gidip üveyannem beni ayartıyor diyebilesin diye..."

Fonchito kaldığı sayfaya bir kalem sıkıştırıp kitabı komodinin üstüne bıraktı. Yüzünde kırgın bir anlatım vardı.

Eliyle havayı döverken kendini kaybetmiş gibiydi; "Hiçbir zaman üveyannemin beni ayarttığını söylemedim, Justita!" diye bağırdı. "Sen uyduruyorsun. Beni tuzağa düşüremezsin. Üveyannemin beni ayarttığını söyleyen babamdı. Ben neler yaptığımızı anlatan o kompozisyonu yazdım, o kadar. Gerçeği yazdım. Tek bir satırında yalan yoktu. Babamın onu evden kovması benim suçum değil. Kimbilir, babamın dedikleri doğruydu belki de. Belki de gerçekten ayartmıştı beni. Babam diyorsa öyledir. Hem sen niye bu kadar kafanı taktın bu işe? Niye kaldın bu evde, sen de üveyannemle birlikte çekip gitseydin ya!"

Justiniana, Alfonso'nun macera kitaplarını, okul flamalarıyla diplomalarını, sınıf fotoğraflarını koyduğu rafa yaslandı. Gözleri yarı kapalı, haklısın diye düşündü, şimdiye kadar bu evden çoktan çekip gitmeliydim.

Doña Lucrecia'nın evden ayrılmasından bu yana kendisini de bir tehlikenin beklediğini sezin-

liyor, yüreğindeki kaygıyı bir türlü atamıyordu, bir an boş bulunursa kendisinin de tuzağa düşeceğini, üstelik sonunun Doña Lucrecia'dan beter olacağını düşünüyordu. Oğlana öyle çıkışmakla hiç de iyi etmemişti. Bir daha ona böyle davranmayacaktı, çünkü Fonchito yaşça hâlâ çocuktu, ama gerçekte çocuk falan değildi, tanıdığı yetişkin erkeklerin hepsinden daha sapık, daha ahlâksızdı. Ama onun şu tatlı bakışını, bebek yüzünü gören birinin aklının ucundan bile geçmezdi böyle bir şey.

Alfonso, biraz da pişman olmuşçasına, "Seni çok kızdıracak bir şey mi yaptım?" diye sordu.

Justiniana kapıya giderken, "Hayır, bir şey yapmadın," diye yanıtladı. "Fazla okuma. Yarın okul var. İyi geceler."

"Justita."

Justiniana, eli kapının tokmağında, dönüp çocuğa baktı.

"Ne var?"

"N'olur kızma bana." Uzun kirpiklerini kırpıştırarak, yalvarır gibi kıza bakıyordu. Küsmüşçesine dudaklarını sarkıtmıştı, gamzeleri oynayıp duruyordu. "Ben seni çok seviyorum. Oysa sen benden nefret ediyorsun. Değil mi, Justita?"

Sesine bakılırsa ağladı ağlayacaktı.

"Senden nefret ettiğim falan yok, şapşal. Nereden çıkarıyorsun!"

Üst katta, lavabonun suyu hâlâ kısa aralıklarla tekdüze akıyor, arada sırada banyoda dolaşan Don Rigoberto'nun ayak sesleri duyuluyordu.

"Sahiden nefret etmiyorsan, bir öp de öyle git. Hani eskiden olduğu gibi. Unuttun mu yoksa?"

Justiniana bir an duraksadı, sonra çocuğu kıramayarak yatağa yaklaştı, eğildi, çocuğu başından öpüp çekilmek istedi, ama Alfonso kollarını sımsıkı boynuna dolamış bırakmıyor, ağzını burnunu oynatıp maskaralık yapıyordu. Sonunda elinde olmadan Justiniana da gülümsedi. Böyle dilini çıkarıp kafasını öne arkaya oynattığında, gözlerini devirerek omuzlarını indirip kaldırdığında içindeki soğukkanlı, acımasız şeytandan eser kalmıyordu, bilmeyen uslu bir çocuk sanırdı.

"Yeter artık, Foncho. Şaklabanlığı bırak da uyu bakalım."

Çocuğu bir kez daha başından öptü. İçini çekti. O konuyu bir daha açmayacağım diye kendi kendine söz vermiş olmasına karşın, burnuna değen altın sarısı saçlara bakarken sormadan edemedi: "Yoksa bütün bunları Doña Eloisa için mi yaptın? Kimse annenin yerini almasın diye mi? Bu evde Doña Lucrecia'nın annenin yerini almasına dayanamadığın için mi?"

Justiniana oğlanın gerginleştiğini fark etti. Ama Alfonso hiç sesini çıkarmadı, sanki ne demesi gerektiğini kestirmeye çalışıyordu. Biraz sonra küçük kollarım Justiniana'nın boynuna doladı, kızı aşağı çekip kulağını minik ağzına yaklaştırdı. Justiniana, çocuğun sırrını kulağına fısıldayacağını sandı, ama birden kulağının tepesini, arkasını dişleyip öptüğünü fark edince tepeden tırnağa ürperdi.

Alfonso o kadife sesiyle, "Ne yaptımsa senin için yaptım, Justita," diye mırıldandı. "Annem için değil. Üveyannem çekip gitsin, bu evde üçümüz kalalım diye yaptım hepsini. Babam, sen ve ben. Çün-

kü aslında ben seni..."

Genç kız ansızın çocuğun dudaklarını dudaklarına bastırdığını hissetti.

"Aman Yarabbi! Aman Yarabbi!" Çocuğu itip zor bela kollarından kurtuldu. Sendeleyerek kendini odadan dışarı attı. Habire ağzını siliyor, haç çıkartıp duruyordu. Derin bir soluk almazsa yüreği öfkeden çatlayacaktı sanki. "Aman Allahım, olur şey değil!"

Koridorda ilerlerken, Fonchito'nun kahkahalarını duydu. Yoksa kıpkırmızı kesildiği, öfkeden çılgına döndüğü için kendisini aşağılamak, küçük düşürmek amacıyla mı böyle gülüyordu? Yok, hayır. Alfonso hoş bir şakanm tadını çıkarırcasına keyif kahkahaları atıyordu. Edepsiz, yürekten, sağlıklı, çocuksu kahkahalar lavabodaki suyun sesini bastırıyor, gecenin içinde çmlıyor, Lima'nın bulanık göğünde kırk yılda bir belirmiş yıldızlara doğru tırmanıyordu.

ÇEVİRMENİN NOTLARI

Jacob Jordaens (1593-1678). 17 yüzyıl Flaman resminin önde gelen sanatçılarından biri. Özellikle Rubens'in ölümünden sonra Anvers kentinin en büyük ressamı olárak kabul edildi. Köy hayatını betimleyen kalabalık sahnelere ve tensel alegorilere yer verdiği yapıtları, abartılı biçimleri ve kaba mizahıyla tipik Flaman özellikleri taşır.

François Boucher (1703-1770). Yapıtları Rokoko dönemi Fransız beğenisinin en yetkin örnekleri sayılan ressam, oyma-baskı ustası ve tasarımcı. İlk ününü tensel ve uçarı mitolojik resimleriyle ve pastoral manzaralarıyla kazandı. 1734'te Kraliyet Akademisi üyeliğine getirildikten sonra kraliyet porselen fabrikasının baştasarımcısı ve Gobelin fabrikasının yöneticisi oldu. 1765'te Kraliyet Akademisi Müdürlüğüne atandı ve Kral 15. Louis'nin başressamı unvanını aldı. 1740'lar ve 1750'lerde Boucher'in incelikli ve neşeli üslubu, 15. Louis saray çevresinin simgesi oldu. Boucher, canlandırdığı çıplak kadın figürleriyle 18. yüzyılın en büyük çizim ustalarından biri kabul edildi.

Francisco Gomez Quevedo y Villegas (1580-1645). İspanyol edebiyatında Altın Çağ'ın usta yergi yazarı ve şairi. Çağdaşlarının saçmalıklarını hedef alan yergi niteliğinde şiir ve düzyazılar yazdı. 1639'da tutuklanarak bir manastıra kapatıldı. 1643'te serbest bırakıldıysa da sağlığının bozulması nedeniyle kısa bir süre sonra öldü. Quevedo'nun karmaşık kişiliği, müstehcenlikten koyu dindarlığa kadar varan değişik eğilimlerle yapıtlarına da yansıdı.

Marcelino Menéndez y Pelayo (1856-1912). İspanyol edebiyat eleştirmeni ve tarihçi. Engin bilgisi, zarif ve yumuşak üslubuyla ünlü. Bazı yargıları artık benimsenmemekle birlikte ortaçağ, Rönesans ve Altın Çağ İspanyol edebiyatını konu alan incelemeleri günümüzde de eşsiz değer taşıyor. Madrid'de İspanyol edebiyatı profesörlüğü ve Ulusal Kütüphane Müdürlüğü yaptı. Santander kentine bağışladığı 45 bin ciltlik özel kitaplığı Me-

néndez y Pelayo Kütüphanesinin bir bölümünü oluşturur.

Galyalı Amadis, düzyazı türünde bir şövalyelik romansıdır. Bir olasılıkla Portekiz kökenli olan yapıtın 1508 tarihli en eski metni İspanyolcadır. Bu metnin yazarı Garci Ordones de Montalvo'ya göre, Amadis çok yakışıklı, dürüst ve yiğit bir şövalyedir; hiç yenilgiye uğramaz. İnanılmaz kahramanlıklarının ve İngiltere Kralı Lisuarte'nin kızı Oriana'ya olan aşkının öyküsü iç içe örülmüştür. Sonunda Amadis, esin kaynağı olan Oriana'yla evlenir.

Tiziano Vecellio (1488/90-1576). Venedik okulunun büyük ustalarından İtalyan Rönesans ressamı. Portreleri, çıplak figürleri, dinsel ve mitolojik konulu yapıtlarıyla resim sanatında her açıdan büyük başarı gösterdi. Tiziano 1518-24 arasında Ferrara Dükü I. Alfonso'nun şatosu için bir dizi mitolojik konulu resim yaptı. Aralarında 'Venus'a Tapınma' ve 'Bakhus ve Ariadne'nin de bulunduğu bu resimlerinde bozulmamış eskiçağ dünyasını neşeli bir hava içinde ve ince bir mizah anlayışıyla yansıttı. Venus temasını daha sonraları '–Venus ve Cupido Orgcuyla Birlikte', 'Venus ve Lavtacı' ve 'Aynalı Venus' gibi mitolojik konulu resimlerinde yeniden kullandı. Yaklaşık 1559-62 arasında yaptığı 'Europa'nın Kaçırılışı' mitolojik konulu resimlerinin en yetkinlerinden biriydi.

Ermiş Bernard (1090-1153). Clairvaux Manastırının kurucusu ve başkeşişi. Döneminin, Cistercium tarikatına bağlı en etkili gizemci din adamlarından. Edebiyat öğreniminden ve kilisede yükselme çabasından vazgeçerek feragat ve inzivaya dayalı bir hayat biçimini seçti. Tarikata girdikten sonra bedensel yönelimlere karşı katı bir mücadele verdi. Kurucusu olduğu Clairvaux Manastırı kendine yeterli bir kurum haline gelinceye kadar Bernard ile yandaşları on yılı aşkın bir süre olağanüstü yoksuklara katlandılar.

Dominiken, 1215'te Ermiş Domingo de Guzman'ın kurduğu gizemci tarikat. Tarikatın getirdiği en büyük yenilik, Hıristiyan öğretisi üzerinde vaaz vermeyi piskoposların ve onların temsilcilerinin ayrıcalığı olmaktan çıkarması ve ilahiyat öğrenimini zorunlu kılmasıydı. Tarikat, kuruluşundan başlayarak tefekküre dayalı bir yaşama biçimi ile etkin din görevlerini birleştirdi. Dominikenler sonradan Albertus Magnus ile öğrencisi

Aquino'lu Tommaso'nun yönlendirmesiyle, Aristoteles'in Avrupa'ya İslam bilginleri aracılığıyla yeni aktarılmış olan yapıtlarını inceleyerek ilahiyat ile felsefeyi bağdaştırma çabasına girdiler. Kısa süren bir karşı çıkıştan sonra 1278'de Aquino'lu Tommaso'nun sistemi kilisenin resmi öğretisi oldu. Enkizisyonun yönetimi de Dominikenlere bırakıldı. Dominikenler, önce İspanyol ve Portekizli, sonra da Fransız kâşiflerin yanında 'Avrupa'nın genişlemesi'nin ilk ve en yorulmaz misyonerleri oldular. Tommaso'nun öğretisine dayalı katı tutumlarını sürdüren Dominikenler, yeniliğe ve değişmeye kararlılıkla karşı çıktılar.

Francis Bacon (1909 –). Resimlerinde güçlü figüratif imgelerle yalnızlık ve korku duygularını yansıtan İngiliz ressam. 1945'ten sonra hızla ünlenen Bacon, yapıtlarının çoğunda fotoğraflardan, filmlerden ya da başka sanatçıların resimlerinden yola çıkmıştır. Bunları tuvale aktarırken kendisine özgü anlatımcı amaçları doğrultusunda biçimlerini bozar. Öfke, dehşet ve coşku imgelerini yansıtmada ustaca kullandığı yağlıboyanın akışkan ve gizemli niteliklerinden sonuna kadar yararlanan Bacon, çoğunu yok ettiği için yapıtlarınm yalnızca birkaç tanesi Amerika ve Avrupa'daki müzelerde bulunmaktadır.

José Maria Eguren (1874-1942). Peru'nun önde gelen Modernizm sonrası şairlerinden. Fantastik yapıtları, ortaçağın şövalye ve prenseslerle dolu düşsel serüven dünyasına kaçma arzusunu yansıtır. Şiirlerinin müzikal ve pitoresk bir dili vardır. César Vallejo'nun Trilce adlı yapıtının 1922'de yayımlanmasından sonra Eguren ve benzeri şairler sol kesim tarafından, kendi fildişi kulelerine kapanmakla ve dönemin önemli toplumsal sorunlarına yer vermemekle eleştirildiler.

Nariz, İspanyolcada burun.

Nez, Fransızca'da burun.

Johan Huizinga (1872-1945). 1919'da yayımlanan 'Ortaçağın Sona Erişi' adlı yapıtıyla uluslararası üne erişen Hollandalı tarihçi. 1942'de Nazilerce rehin alındı ve ölümüne kadar gözaltında bulunduruldu. Önceleri Hint edebiyatı ve Hindistan'daki kültürler üzerine çalışmalar yaptı. Ama asıl ününü, 14-15. yüzyıllarda Fransa ve Felemenk'teki yaşam biçimlerini ve düşünce yapısını ele alan yapıtıyla kazandı. 1924'te yayımlanan Erasmus adlı kitabında 16. yüzyıl düşünsel yaşamının önemli kişiliği

Erasmus'u sıcak bir bakışla anlatan Huizinga'nın bir başka ilginç yapıtı da, kültürde oyun öğesinin incelendiği Homo ludens'dir (1938; Oyun Oynayan İnsan).

Homo ludens, Hollandalı tarihçi Johan Huizinga'nın, kültürde oyun öğesini incelediği yapıtı. Oyun Oynayan İnsan.

Jules Michelet (1798-1874). 17 ciltlik Fransa Tarihi adlı yapıtıyla tanınan Fransız tarihçi. Anlattığı olaylara kendi kişiliğini de katarak uyguladığı geçmişi canlandırma yöntemi, tarih yazarlığına son derece çarpıcı bir üslup getirmiştir. 1827'de, Giambattista Vico'nun Yeni Bilim (1725-44) adlı yapıtını Fransızcaya çevirdi. Fransa'daki 1830 devrimi sırasında tarihin oluşumunda insanın rolünü vurgulayışı ve bunu, insan özgürlüğünün yazgı karşısındaki bitmek bilmez mücadelesi olarak algılaması, Vico'nun onun üzerindeki etkisini gösteriyordu. Evrensel Tarihe Giriş adlı yapıtının ana temasını oluşturan bu düşünce, Michelet'nin sonraki bütün yazılarında görülecekti. 1831'de yayımlanan Roma Tarihinden sonra Michelet, çalışmalarını ortaçağ ve sonraki dönemler üzerinde yoğunlaştırdı. Kayıt Bürosundaki tarih bölümünün başına getirilmesi, ona, Fransa Tarihini yazmasına yardımcı olacak geniş olanaklar sağladı. 1840'larda Hıristiyanlıktan uzaklaşan Michelet, demokratik ilerleme ülküsünü bir tür dinsel inanışa dönüştürdü. Rahip, Kadın ve Aile Üzerine adlı yapıtında kiliseye karşı düşmanca bir tutum takınması Cizvitlerle çatışmaya girmesine yol açtı. Renkli bir vakayiname niteliğindeki Fransız Devrimi Tarihi adlı yapıtında da, Fransız Devrimini bir doruk noktası, kilise ya da monarşinin lutfuna karşı adaletin zaferi olarak yorumluyordu.

Suetonius (yaklaşık 69-122'den sonra) Romalı tarih ve yaşamöyküsü yazarı. En tanınmış yapıtları, ünlü Romalı edebiyatçıların kısa yaşamöykülerini içeren Ünlü Adamlar Üzerine ve Caesarların Yaşamları. Yapıtlarında, Eski Yunanlılarm düzenlediği eğlence ve oyunlar; Roma'da düzenlenen gösterilerin tarihçesi; giyim kuşam terminolojisi; tanınmış kibar fahişeler; fiziksel kusurlar ve kamu hizmetlerinin gelişmesi gibi, tarihçiler için ilginç konular yer alır. Horatius, Vergilius gibi önde gelen Romalı yazarların yaşamları, Suetonius'u kaynak alan yazarlar aracılığıyla bilinmektedir. Roma toplumu ile önderlerini canlı bir dille betimleyen Caesarların Yaşamları adlı yapıtı tarihsel geçerliliği

ancak yakın geçmişte sorgulanmaya başlayan 'ahlâksal ve siyasal çöküntü içindeki Roma' imgesinin oluşmasında önemli rol oynamıştır.

Kenneth Clark (1903-1983). İtalyan Rönesans sanatı konusunda en önde gelen sanat tarihçilerinden biri. 1939'da en bilimsel ve derine inen çalışması olarak bilinen Leonardo da Vinci'yi yayımladı. Sanatta Manzara ve Çıplak adlı yapıtları da olumlu eleştiriler aldı ve popüler resmin gelişimine katkıda bulundu. Clark, aynı zamanda, 1969'da BBC Televizyonu için yazdı ve sunduğu Uygarlık dizisiyle uluslararası alanda da tanıdı.

Jean-Aguste-Dominique Ingres (1780-1867) David'den sonra Fransa'da Yeni-Klasik üslubun en önemli temsilcisi sayılan ressam. Durgun, berrak ve ustaca dengelenmiş kompozisyonlarıyla Romantizme karşı çıktı, çizgiye, özellikle de dış çizgiye olan tutkusu, yapıtlarında Yeni-Klasik üslupta ender rastlanan bir duyumsallık kazandırmıştır. Zamanında değeri çok tartışılan Ingres'ın bütün Batı resminin en önemli ustalarından biri olduğu ve Aguste Renoir ile Pablo Picasso gibi sanatçıları etkilediği tartışmasız kabul ediliyor.

Fra Angelico (yaklaşık 1400-1455) Erken Rönesans dönemi Floransa Okulu içinde değerlendirilen yapıtlarında dingin bir dinsel tutum ve güçlü bir klasik etki görülen İtalyan ressam. 1420'lerin başlarında Dominiken keşişi olan Fra Angelico, klasik ölçülerle, derin bir dinsel yaklaşımı dile getirir. Angelico, Floransa Rönesansının en önemli yapıtlarından biri olan Meryem'e Müjde'de bir yanda Adem ile Havva'nın Cennet Bahçesinden bir melek tarafından kovuluşunu, bir yanda da Rönesans üslubunda bir portik içinde haberci melek ile kutsal bakireyi işlemiştir.

Sebt günü, Yahudilikte her cuma gün batımından cumartesi akşamüstü saatlerine kadar süren kutsal tatil günü. Hıristiyanlıktaki bazı akımlar da, Sebt günü saydıkları pazar günü her türlü çalışmanm yasaklandığını savunurlar.

AnaBritannica Genel Kültür Ansiklopedisi'nden yararlanılmıştır.

1. Jacob Jordaens, *Lydia Kralı Kandaules Başmabeyinci Gyges'e Karısını Gösteriyor* (1648), tuval üzerine yağlıboya, Stockholm Ulusal Müzesi.

2. François Boucher, *Diana Yıkanıyor* (1742), tuval üzerine yağlıboya, Louvre Müzesi, Paris

3. Tiziano Vecellio, *Venus ve Cupido Orgcuyla Birlikte,* tuval üzerine yağlıboya, Prado Müzesi, Madrid

4. Francis Bacon, *Baş I* (1948), yağlıboya ve suluboya, Richard S. Zeisler koleksiyonu, New York.

5. Fernando de Szyszlo, *Mendieta Yolu 10* (1977), tuval üzerine akrilik, özel koleksiyon

6. Fra Angelico, *Meryem'e Müjde* (yaklaşık 1437), fresk, San Marco Manastırı, Floransa.